

T. C.
GAZIANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI

**İLKÖĞRETİM DÜZEYİNDE KULLANILAN ÖĞRETMEN
TEFTİŞ**

**FORMUNUN YETERLİK DÜZEYİNE İLİŞKİN, DENETÇİ,
YÖNETİCİ**

VE SINIF ÖĞRETMENLERİ ALGILARI

(GAZIANTEP ÖRNEĞİ)

İzzet DÖŞ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

GAZIANTEP
Ocak - 2005

T. C.
GAZIANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI

İLKÖĞRETİM DÜZEYİNDE KULLANILAN ÖĞRETMEN TEFTİŞ
FORMUNUN YETERLİK DÜZEYİNE İLİŞKİN, DENETÇİ, YÖNETİCİ
VE SINIF ÖĞRETMENLERİ ALGILARI
(GAZIANTEP ÖRNEĞİ)

İzzet DÖŞ

Danışman: Prof. Dr. Tokay GEDİKOĞLU

YÜKSEK LİSANS TEZİ

GAZIANTEP
Ocak - 2005

ÖNSÖZ

Bu araştırma, ilköğretim okullarında kullanılan “öğretmen teftiş formu”nun yeterliğine ilişkin, sınıf öğretmeni, yönetici ve ilköğretim denetçilerinin algılarını belirlemek ve denetçiler, yöneticiler ve sınıf öğretmenlerinin görüşleri arasındaki farkı ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Araştırma, bundan sonra oluşturulacak, “öğretmen denetim form”larına ışık tutacağı amaçlanmıştır.

Bu araştırmanın yapılmasında, öncelikle bizleri bu alanda yetiştiren Danışmanım Sayın Prof. Dr. Tokay GEDİKOĞLU’na, araştırmanın yapılmasında bizleri yüreklendiren ve emeği geçen Sayın Yard. Doç. Dr. Mehmet MURAT’a ve Sayın Dr. Sevilay ŞAHİN teşekkür ederim.

Gaziantep, Ocak 2005

İzzet DÖŞ

ÖZ

**İLKÖĞRETİM OKULLARINDA KULLANILAN ÖĞRETMEN TEFTİŞ
FORMUNUN YETERLİK DÜZEYİNE İLİŞKİN DENETÇİ, YÖNETİCİ VE
SINIF ÖĞRETMENLERİ ALGILARI
(GAZİANTEP ÖRNEĞİ)**

DÖŞ, İzzet

**Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Bilimleri Bölümü,
Eğitim Yönetimi, Denetimi, Planlaması ve Ekonomisi**

Tez Yöneticisi: Prof. Dr. Tokay GEDİKOĞLU

Ocak 2005, 177 Sayfa

Denetim, varolan durumun bir fotoğrafını çekmenin yanında iş görenlerin güdülenmesini ve ileriye daha olumlu görmelerini sağlama sürecidir. Eğitim iş görenleri denetim sayesinde aldıkları dönütlerle kendilerini ve sistemlerini geliştirebilirler.

Araştırmanın adı; “İlköğretim Okullarında Kullanılan Öğretmen Teftiş Formunun Yeterlik Düzeyine İlişkin Denetçi, Yönetici ve Sınıf Öğretmenleri Algıları” dır.

Bu çalışmanın temel amacı, teftiş formundaki maddeler ile araştırmacı tarafından geliştirilen maddelerin kabul edilme derecelerini belirlemektir. Ayrıca, araştırmaya katılanların “cinsiyetleri, görev yerleri, kıdem durumları, görev alanları ile mezun oldukları fakülteler” boyutunda görüş farklılıklarının olup olmadığını belirlemeyi amaçlamaktadır.

Araştırmanın evrenini, araştırmanın yapıldığı 2003-2004 eğitim öğretim yılında, Gaziantep merkez, Şahinbey ilçesinde 68, Şhitkamil ilçesinde 52 adet, olmak üzere merkezde toplam 120 ilköğretim okulu oluşturmuştur. Tesadüfi örneklem yoluyla, 24 okul seçilmiştir. Ulaşılan öğretmen sayısı 352’dir (bu sayının 51’ini köyde görev yapan öğretmenler oluşturmuştur). 31 denetçi ve 51 yönetici örnekleme oluşturmuştur. Öğretmen bazında evrenin % 20 si araştırma kapsamına alınmıştır.

Veri toplamak için geliştirilen 45 maddelik, “Öğretmen Denetiminde İncelenebilecek Davranışlara İlişkin Öğretmen Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Veri toplama aracı üç bölümden oluşmuştur. Birinci bölüm, bağımsız değişkenleri içeren beş maddeden, ikinci bölüm, “İlköğretim Düzeyinde Kullanılan Öğretmen Teftiş Formu”ndaki 36 maddeden ve üçüncü bölüm ise araştırmacı tarafından geliştirilen 9 sorudan oluşmuştur. Bu maddeler, alan taraması yapılarak ve alanın uzmanı, öğretim üyelerinin önerileri doğrultusunda oluşturulmuştur.

Toplanan veriler, SPSS 10.0 paket programı ile işlenmiştir. Araştırmaya katılan gruplardan elde edilen verilerle, “t-testi” ve “tek yönlü varyans analizi (anova)” işlemleri yapılmıştır. Bu işlemler sonucu elde edilen bulgular, yorumlanmıştır.

Bu araştırma, kullanılan “öğretmen teftiş formu”nun yeterliği hakkında, araştırmaya katılan öğretmen, yönetici ve denetçi görüşlerini yansıtacağı düşünülmektedir. Araştırmanın, bundan sonra geliştirilecek teftiş formlarına ve bu alandaki çalışmalara katkıda bulunacağı beklenmektedir.

Anahtar Sözcükler: Eğitim Denetimi, Denetim Formu

ABSTRACT

**PERCEPTIONS OF SUPERVISORS, ADMINISTRATORS, AND PRIMARY
SCHOOL TEACHERS CONCERNING THE SUFFICIENCY LEVEL OF
THE TEACHER SUPERVISION FORM WHICH IS USED AT PRIMARY
EDUCATION
(A CASE STUDY IN GAZİANTEP)**

İzzet DÖŞ

**MA, Department of Educational Sciences,
Educational Administration and Supervision,
Supervisor : Prof. Dr. Tokay GEDİKOĞLU**

January, 2005, 177 Pages

Supervision is a process which helps motivate the workers and make them view the future more positively. Employees in the field of education can develop themselves and their systems due to the feedback they receive from the supervision.

The title of the study is “Perceptions of Supervisors, Administrators, and Primary School Teachers Concerning the Sufficiency Level of the Teacher Supervision Form Which Is Used at Primary Education.”

The main aim of this study is to determine the degree of acceptance of the items in the supervision form and of the items developed by the researcher. In addition, it aims to find out whether there are opinion differences between the subjects’ “genders, institutions, ranking status, departments, and faculties.”

Population of the research consists of 120 primary education schools, 68 of which are located in Şahinbey, Gaziantep, and 52 of which are located in Şehitkamil, Gaziantep, in the academic year 2003-2004, when the research was conducted. Twenty four randomly selected schools were observed. Three hundred and fifty two teachers were reached (fifty one of them were the teachers working in villages). The sampling was formed by 31 supervisors and 51 administrators. Twenty percent of the teachers’ population was included in the research.

In order to collect data, a 45-item “Teachers Attitude Measurement Concerning Behaviours to Be Analysed during the Supervision of Teachers” was developed and administered. The first part of the three-part instrument included 5 questions related to personal information. The second part consisted of 36 items forming the “Teacher Supervision Form to Be Used at Primary Education Level.” In the third part, there were 9 items developed by the researcher. These items were developed by means of surveying the literature and consulting some experts.

The collected data were analysed by means of a package-programme called SPSS 10.0. T-test and one-way variance analysis (anova) were used to interpret the data obtained.

This research is thought to reflect the opinions of the teachers, administrators and supervisors participating in the study concerning the sufficiency and adequacy of the “Teacher Supervision Form”. It is expected that the research may add to the development of supervision forms from now on, and contribute to the literature in this field.

Key Words: Educational Supervision, Supervision Form

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖNSÖZ.....	II
ÖZ.....	III
ABSTRACT.....	VI
İÇİNDEKİLER.....	IX
TABLolar LİSTESİ.....	XII

BÖLÜM I

1.GİRİŞ

1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	4
1.3. Araştırmanın Önemi.....	5
1.4. Sayıltı.....	6
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	6
1.6. Tanımlar.....	6

BÖLÜM II

2. KONUYLA İLGİLİ KURAMSAL GÖRÜŞ VE ARAŞTIRMALAR

2.1. Konunun Kuramsal Temelleri.....	8
2. 1. 1. Denetim.....	8
2. 1. 2. Denetim Süreçleri.....	13
2. 1. 3. Denetimin Amacı.....	14

2. 1. 4. Denetimin Önemi.....	17
2. 1. 5. Eğitim Denetimi.....	18
2. 1. 6. Denetim Çeşitleri.....	19
2. 1. 7. Öğretmen Eğitim İlişkisi.....	25
2. 1. 8. Öğretmen Denetim İlişkisi.....	28
2.2.Konuyla İlgili Yurtiçinde Yapılan Araştırmalar.....	30
2.3.Konuyla İlgili Yurtdışında Yapılan Araştırmalar.....	38

BÖLÜM III

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli.....	44
3.2. Evren ve Örneklem	44
3.3. Veri Toplama Araç ve Teknikleri.....	45
3.4. Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları	46
3.5. Verilerin Toplanması ve Çözümü.....	48

BÖLÜM IV

4. BULGULAR VE YORUM

4.1. Teftiş Formundaki Davranışlara İlişkin Bulgular	49
4. 2. Geliştirilen Davranışlar	120

BÖLÜM V

5. ÖZET, SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Özet.....	143
5. 2. Sonuç.....	144
5.3. Öneriler.....	156
KAYNAKÇA	159
EKLER	165
ÖZGEÇMİŞ	177

TABLolar

Tablo 4. 1.1	Görev Değişkenine Göre, “Öğretmenin Dersliği Düzenlemesi” Maddesine İlişkin Yüzdelerik Değerler.....	49
Tablo 4.1. 2.	Görev Yeri Değişkenine Göre, Öğretmenlerin “Dersliğin Bakımı ve Temizliği” Maddesine İlişkin “t” Testi Sonuçları.....	50
Tablo 4.1. 3.	Görev Değişkenine Göre, “Dersliğin Bakımı ve Temizliği” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları.....	51
Tablo 4. 1.4	Kıdem Değişkenine Göre, “Dersliğin Bakımı ve Temizliği” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları.....	52
Tablo 4.1.5	Görev Değişkenine Göre, “Dersliğin Bakımı ve Temizliği” Maddesine İlişkin Yüzdelerik Değerler.....	55
Tablo 4. 1.6	Cinsiyet Değişkenine Göre, Öğretmenlerin Derslikte Gerekli Olan Etkinlik ve İlgi Köşelerini Oluşturma ” Maddesine İlişkin “t” Testi Sonuçları.....	54
Tablo 4.1. 7.	Görev Değişkenine Göre, “Derslikte Gerekli Olan Etkinlik ve İlgi Köşelerini Oluşturma” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları.....	55
Tablo 4.1. 8.	Görev Değişkenine Göre, “Derslikte Gerekli Olan Etkinlik ve İlgi Köşelerini Oluşturma” Maddesine İlişkin Yüzdelerik Değerler.....	56
Tablo 4.1.9.	Kıdem Değişkenine Göre, “Derslikte Seviyeye Uygun Ders Araç, Gereç ve Materyalleri Bulundurma” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları.....	57
Tablo 4.1.10	Görev Değişkenine Göre, “Derslikte Gerekli Olan Etkinlik ve İlgi Köşelerini Oluşturma” Maddesine İlişkin Yüzdelerik Değerler.....	58
Tablo 4.1.11	Görev Değişkenine Göre, “Sınıf Kitaplığı/Kitap köşesi Oluşturma ve Gerekli Kayıtları Tutma” Maddesine İlişkin Yüzdelerik Değerler.....	59
Tablo 4.1.12	Görev Değişkenine Göre, “Yıllık Günlük ve Diğer (Deney, Gezi vs) Ders Planlarını Hazırlama” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları.....	60
Tablo 4.1.13	Görev Değişkenine Göre, “Yıllık Günlük ve Diğer (Deney, Gezi vs) Ders Planlarını Hazırlama” Maddesine İlişkin Yüzdelerik Değerler.....	61
Tablo 4.1.14	Görev Değişkenine Göre, “Yıllık Ünite ve Diğer Planları Uygulama Düzeyi” Maddesine İlişkin Yüzdelerik Değerler	62

Tablo 4.1.15	Görev Değişkenine Göre, “Öğrenme İlkelerini (Somuttan Soyuta, Basitten Zora) Gözetme Çabası” Maddesine İlişkin Yüzdellik Değerler.....	63
Tablo 4.1.16	Görev Değişkenine Göre, “Dersin ve Etkinliğin Amaç ve Konusuna Uygun Strateji, Yöntem, Teknik ve Araçları Seçme, Etkili Kullanma ve Kullandırma” Maddesine İlişkin Yüzdellik Değerler.....	64
Tablo 4.1.17	Kıdem Değişkenine Göre, “Derslikte Etkinlik ve İlgi Köşelerini Verimli Kullanma ve Kullandırma” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları.....	65
Tablo 4.1.18	Görev Değişkenine Göre, “Derslikte Etkinlik ve İlgi Köşelerini Verimli Kullanma ve Kullandırma” Maddesine İlişkin Yüzdellik Değerler.....	66
Tablo 4.1.19	Görev Değişkenine Göre, “Çalışmalarında Gezi, Gözlem ve İncelemeye Yer Verme” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları...	67
Tablo 4.1.20	Kıdem Değişkenine Göre, “Çalışmalarında Gezi, Gözlem ve İncelemeye Yer Verme” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları...	68
Tablo 4.1.21	Görev Değişkenine Göre, “Çalışmalarında Gezi, Gözlem ve İncelemeye Yer Verme” Maddesine İlişkin Yüzdellik Değerler.....	69
Tablo 4.1.22	Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre, “Çalışmalarında Araştırma ve Deneylere Yer Verme” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları.....	70
Tablo 4.1.23	Görev Değişkenine Göre, “Çalışmalarında Araştırma ve Deneylere Yer Verme” Maddesine İlişkin Yüzdellik Değerler.....	71
Tablo 4.1.24	Görev Değişkenine Göre, “Öğrencilerin Öğrenme Etkinliklerine Aktif Katılımını Sağlayacak Ortam ve Süreçleri Hazırlama” Maddesine İlişkin Yüzdellik Değerler.....	72
Tablo 4.1.25	Görev Değişkenine Göre, “Öğrencilerle Etkili İletişim Kurma ve Sürdürme” Maddesine İlişkin Yüzdellik Değerler.....	74
Tablo 4.1.26	Kıdem Değişkenine Göre, “Öğrenci Seviyesine ve Mevzuatına Uygun Ödev Verme Araştırma Yaptırma” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları.....	75
Tablo 4.1.27	Görev Değişkenine Göre, “Öğrenci Seviyesine ve Mevzuatına Uygun Ödev Verme Araştırma Yaptırma ” Maddesine İlişkin Yüzdellik Değerler..	76

Tablo 4.1.28	Görev Değişkenine Göre, “Bilgiye Ulaşma Yollarını Öğretme, Öğrenmeyi Öğrenen Bireyler Yetiştirme” Maddesine İlişkin Yüzdellik Değerler.....	77
Tablo 4.1.29	Görev Yeri Değişkenine Göre, Öğretmenlerin “Öğrencilerde Ulusal Bilinci ve Ulusal Değerlere Saygı ve Sevgiyi Geliştirme” Maddesine İlişkin “t” Testi Sonuçları.....	78
Tablo 4.1.30	Kıdem Değişkenine Göre, “Öğrencilerde Ulusal Bilinci ve Ulusal Değerlere Saygı ve Sevgiyi Geliştirme” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları.....	79
Tablo 4.1.31	Görev Değişkenine Göre, “Dersin ve Etkinliğin Amaç ve Konusuna Uygun Strateji, Yöntem, Teknik ve Araçları Seçme, Etkili Kullanma ve Kullandırma” Maddesine İlişkin Yüzdellik Değerler.....	80
Tablo 4.1.32	Görev Yeri Değişkenine Göre, Öğretmenlerin “Seviyeye Uygun Olarak İstiklal Marşı’nı ve Öğrenci Andını Öğretme” Maddesine İlişkin “t” Testi Sonuçları.....	81
Tablo 4.1.33	Görev Değişkenine Göre, “Seviyeye Uygun Olarak İstiklal Marşı’nı ve Öğrenci Andını Öğretme” Maddesine İlişkin Yüzdellik Değerler.....	82
Tablo 4.1.34	Cinsiyet Değişkenine Göre, Öğretmenlerin “Atatürk İlke ve İnkılaplarını ve Gençliğe Hitabesi’ni Öğretme” Maddesine İlişkin “t” Testi Sonuçları.....	83
Tablo 4.1.35	Kıdem Değişkenine Göre, “Atatürk İlke ve İnkılaplarını ve Gençliğe Hitabesi’ni Öğretme” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları.....	84
Tablo 4.1.36	Görev Değişkenine Göre, “Atatürk İlke ve İnkılaplarını ve Gençliğe Hitabesi’ni Öğretme” Maddesine İlişkin Yüzdellik Değerler.....	85
Tablo 4.1.37	Kıdem Değişkenine Göre, “Öğrencilerde Okuma Zevki ve Alışkanlığı Kazandırma” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları..	86
Tablo 4.1.38	Görev Değişkenine Göre, “Öğrencilerde Okuma Zevki ve Alışkanlığı Kazandırma” Maddesine İlişkin Yüzdellik Değerler.....	87
Tablo 4.1.39	Görev Değişkenine Göre, “Türkçe’yi Etkili Kullanma ve Kullandırma” Maddesine İlişkin Yüzdellik Değerler.....	88

Tablo 4.1.40	Görev Değişkenine Göre, “Öğrencilere Ders Programının Öngördüğü Hedefleri ve Hedef Davranışları Kazandırma” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları.....	89
Tablo 4.1.41	Kıdem Değişkenine Göre, “Öğrencilere Ders Programının Öngördüğü Hedefleri ve Hedef Davranışları Kazandırma” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları.....	90
Tablo 4.1.42	Görev Değişkenine Göre, “Öğrencilere Ders Programının Öngördüğü Hedefleri ve Hedef Davranışları Kazandırma ” Maddesine İlişkin Yüzdellik Değerler.....	91
Tablo 4.1.43	Görev Değişkenine Göre, “Öğrencilere Sorumluluk ve Güven Duygusu Kazandırma” Maddesine İlişkin Yüzdellik Değerler.....	92
Tablo 4.1.44	Görev Değişkenine Göre, “Sınıflarda Özel Eğitimi Gerektiren Öğrencilerle İlgili etkinlikleri Yürütme ” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları.....	93
Tablo 4.1.45	Kıdem Değişkenine Göre, “Sınıflarda Özel Eğitimi Gerektiren Öğrencilerle İlgili etkinlikleri Yürütme ” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları.....	94
Tablo 4.1.46	Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre, “Sınıflarda Özel Eğitimi Gerektiren Öğrencilerle İlgili etkinlikleri Yürütme” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları.....	95
Tablo 4.1.47	Görev Değişkenine Göre, “Sınıflarda Özel Eğitimi Gerektiren Öğrencilerle İlgili etkinlikleri Yürütme ” Maddesine İlişkin Yüzdellik Değerler.....	96
Tablo 4.1.48	Görev Değişkenine Göre, “Öğrenci Başarısını Ölçme ve Değerlendirme” Maddesine İlişkin Yüzdellik Değerler.....	98
Tablo 4.1.49	Görev Değişkenine Göre, “Öğretmenin Sınıf İçi Eğitimsel Liderliği Becerisi” Maddesine İlişkin Yüzdellik Değerler.....	99
Tablo 4.1.50	Görev Değişkenine Göre, “Öğretmenin Çevredeki Eğitimsel Liderliği Becerisi” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları.....	100
Tablo 4.1.51	Görev Değişkenine Göre, “Öğretmenin Çevredeki Eğitimsel Liderliği Becerisi” Maddesine İlişkin Yüzdellik Değerler.....	101

Tablo 4.1.52	Görev Değişkenine Göre, “Yönetici, Öğretmen ve Diğer Personel İle İşbirliği İçerisinde Verilen Görevleri Yapma” Maddesine İlişkin Yüzdellik Değerler.....	103
Tablo 4.1.53	Görev Değişkenine Göre, “Okuttuğu Sınıf ve Derslerle İlgili Defter, Dosya ve Kayıtları Tutma ” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları.....	104
Tablo 4.1.54	Kıdem Değişkenine Göre, “Okuttuğu Sınıf ve Derslerle İlgili Defter, Dosya ve Kayıtları Tutma ” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları.....	105
Tablo 4.1.55	Görev Değişkenine Göre, “Okuttuğu Sınıf ve Derslerle İlgili Defter, Dosya ve Kayıtları Tutma” Maddesine İlişkin Yüzdellik Değerler.....	106
Tablo 4.1.56	Cinsiyet Değişkenine Göre, Öğretmenlerin “Öğretmenler Kurulu, Şube Öğretmenler Kurulu ve Zümre Öğretmenleri Toplantılarında Karar Alma Sürecine Katılma” Maddesine İlişkin “t” Testi Sonuçları.....	107
Tablo 4.1.57	Görev Değişkenine Göre, “Öğretmenler Kurulu, Şube Öğretmenler Kurulu ve Zümre Öğretmenleri Toplantılarında Karar Alma Sürecine Katılma” Maddesine İlişkin Yüzdellik Değerler.....	108
Tablo 4.1.58	Görev Değişkenine Göre, “ Çevreyi Tanıtma ve Koruma, Eğitim Öğretim Etkinliklerinde Çevreden Yararlanma” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları.....	109
Tablo 4.1.59	Kıdem Değişkenine Göre, “Çevreyi Tanıtma ve Koruma, Eğitim Öğretim Etkinliklerinde Çevreden Yararlanma” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları.....	110
Tablo 4.1.60	Görev Değişkenine Göre, “Çevreyi Tanıtma ve Koruma, Eğitim Öğretim Etkinliklerinde Çevreden Yararlanma” Maddesine İlişkin Yüzdellik Değerler.....	111
Tablo 4.1.61	Kıdem Değişkenine Göre, “Velilerle Uyumlu İlişkiler Kurma” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları.....	112
Tablo 4.1.62	Görev Değişkenine Göre, “Velilerle Uyumlu İlişkiler Kurma” Maddesine İlişkin Yüzdellik Değerler.....	113
Tablo 4.1.63	Kıdem Değişkenine Göre, “Öğrencileri, Okulunu ve Öğretmenlik Mesleğini Sevme, Benimseme ve Örnek Olma ” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları.....	114

Tablo 4.1.64	Görev Değişkenine Göre, “Öğrencileri, Okulunu ve Öğretmenlik Mesleğini Sevme, Benimseme ve Örnek Olma” Maddesine İlişkin Yüzdellik Değerler.....	115
Tablo 4.1.65	Kıdem Değişkenine Göre, “Mesleğin ve Görevin Gerektirdiği İlke ve Kurallara Uyuma Derecesi” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları.....	116
Tablo 4.1.66	Görev Değişkenine Göre, “Mesleğin ve Görevin Gerektirdiği İlke ve Kurallara Uyuma Derecesi” Maddesine İlişkin Yüzdellik Değerler.....	117
Tablo 4.1.67	Görev Değişkenine Göre, “Kendini Yetiştirme, Eğitimle İlgili Eserleri Okuma, Mevzuatı ve Çağdaş Öğretim Stratejilerini İzleme, Öğrenme ve Uygulama” Maddesine İlişkin Yüzdellik Değerler.....	118
Tablo 4.1.68	Görev Değişkenine Göre, “Öğretmenin Hizmet İçi Eğitim Gereksinimi” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları.....	119
Tablo 4.1.69	Görev Değişkenine Göre, “Öğretmenin Hizmet İçi Eğitim Gereksinimi” Maddesine İlişkin Yüzdellik Değerler.....	120
Tablo 4.2.1	Cinsiyet Değişkenine Göre, Öğretmenlerin “Öğretmenin ve Öğrencinin Kılık Kıyafet Yönetmeliğine Uyması” Maddesine İlişkin “t” Testi Sonuçları.....	124
Tablo 4.2.2	Görev Değişkenine Göre, “Öğretmenin ve Öğrencinin Kılık Kıyafet Yönetmeliğine Uyması” Maddesine İlişkin Yüzdellik Değerler.....	125
Tablo 4.2.3	Görev Değişkenine Göre, “Öğretmenin Geliştirdiği Yeni Yöntem, Teknik, Ders Araç ve Gereçleri” Maddesine İlişkin Yüzdellik Değerler.....	126
Tablo 4.2.4	Kıdem Değişkenine Göre, “Öğrencilerin, Gizil Güçleri ve Yeteneklerini Ortaya Çıkaracak Etkinlikler Düzenleme ” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları.....	127
Tablo 4.2.5	Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre, “Öğrencilerin, Gizil Güçleri ve Yeteneklerini Ortaya Çıkaracak Etkinlikler Düzenleme” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları.....	128
Tablo 4.2.6	Görev Değişkenine Göre, “Öğrencilerin, Gizil Güçleri ve Yeteneklerini Ortaya Çıkaracak Etkinlikler Düzenleme ” Maddesine İlişkin Yüzdellik Değerler.....	129

Tablo 4.2.7	Cinsiyet Değişkenine Göre, Öğretmenlerin “Öğretmenin Demokratik Yaklaşımları” Maddesine İlişkin “t” Testi Sonuçları.....	130
Tablo 4.2.8	Görev Değişkenine Göre, “Öğretmenin demokratik Yaklaşımları” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları.....	131
Tablo 4.2.9	Görev Değişkenine Göre, “Öğretmenin demokratik Yaklaşımları” Maddesine İlişkin Yüzdellik Değerler.....	132
Tablo 4.2.10	Görev Değişkenine Göre, “Öğretim Yaptığı Konuyu Diğer Alanlarla, Derslerle ve Günlük Yaşama İlişkilendirme, Güncelleme” Maddesine İlişkin Yüzdellik Değerler.....	133
Tablo 4.2.11	Kıdem Değişkenine Göre, “Öğrencilere Olumlu Davranış Kazandırma” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları.....	134
Tablo 4.2.12	Görev Değişkenine Göre, “Öğrencilere Olumlu Davranış Kazandırma” Maddesine İlişkin Yüzdellik Değerler.....	135
Tablo 4.2.13	Kıdem Değişkenine Göre, “Enerjik Olma Durumu, Görevine Bağlılık ve İş Heyecanı” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları.....	136
Tablo 4.2.14	Görev Değişkenine Göre, “Enerjik Olma Durumu, Görevine Bağlılık ve İş Heyecanı” Maddesine İlişkin Yüzdellik Değerler.....	137
Tablo 4.2.15	Kıdem Değişkenine Göre, “Yaptığı Öğretimsel Etkinlikler, Katıldığı Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri, Eğitimle İlgili Yayımladığı Eserler (Makale vs), Aldığı Mesleki Başarılar (Takdir, Teşekkür, Maaşla Ödüllendirme), Katıldığı Bilimsel Toplantılar (Panel, Sempozyum, Konferans vs) ” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları.....	138
Tablo 4.2.16	Görev Değişkenine Göre, “Yaptığı Öğretimsel Etkinlikler, Katıldığı Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri, Eğitimle İlgili Yayımladığı Eserler (Makale vs), Aldığı Mesleki Başarılar (Takdir, Teşekkür, Maaşla Ödüllendirme), Katıldığı Bilimsel Toplantılar (Panel, Sempozyum, Konferans vs)” Maddesine İlişkin Yüzdellik Değerler.....	139
Tablo 4.2.17	Görev Yeri Değişkenine Göre, Öğretmenlerin “Ülke Sorunlarının (Kültürel, Ekonomik, Toplumsal, Ekolojik vb) Farkında Olma, Ülke ve Dünya Gündemini Takip Etme” Maddesine İlişkin “t” Testi Sonuçları.....	140

Tablo 4.2.18	Görev Değişkenine Göre, “Ülke Sorunlarının (Kültürel, Ekonomik, Toplumsal, Ekolojik vb) Farkında Olma, Ülke ve Dünya Gündemini Takip Etme” Maddesine İlişkin Yüzdelik Değerler.....	141
--------------	---	-----

BÖLÜM I

1. GİRİŞ

Bu bölümde “ilköğretim okullarında kullanılan öğretmen denetim formu”nun yeterliğine ilişkin öğretmen, yönetici ve denetçi algıları” adlı araştırmanın, problem durumu, amacı, önemi, hipotezleri, sayıtlıları, sınırlılıkları ve tanımları yer almaktadır.

1. 1. Problem Durumu

Bütün sistemlerde yapılması gereken çalışmalar ve süreçler vardır. Bu süreçler yapıyı kurma, girdilerin sağlanması, işletme (yönetim), çıktı ve dönüt alma faaliyetleridir. Okul bir sistem olarak ele alınırsa, okulun da bir girdisi, işletim sistemi, çıktısı ve yönetim süreçleri mevcut olduğu görülür. Okul sisteminin öğeleri ise; öğrenciler, öğretmenler, eğitim programı, yöneticiler, eğitim uzmanları, eğitim teknolojileri, fiziksel ve finansal kaynaklardan oluşmaktadır. Sistem özelliği gösteren bütün işletmelerde yönetim, vazgeçilmez bir süreç olarak karşımıza çıkmaktadır. Çünkü, “örgüt birtakım işlevleri yerine getirmek için yapılandırılır. Yönetim ise bu işlevleri yerine getirmek için örgütü işletir” (Başaran, 1996, s.16). İşletmenin kalbi yönetimdir. Çünkü yönetim işlevi olmayınca örgüt amaçlarına ulaşamaz. Yönetimin de alt dalları ve süreçleri mevcuttur. Bunlar; karar verme, örgütlenme, planlama, eşgüdümleme, iletişim ve denetleme olarak ele alınabilir. Bu yönetim süreçleri içerisinde denetleme önemli bir yer tutmaktadır. Bir yargıya ve değerlendirme sonucuna varmak için o örgütü denetlemek gerekmektedir. Bu anlamda denetleme,

işletme sisteminin ve yönetimin vazgeçilmez bir ögesidir. Nasıl ki; işletmenin kalbi yönetimdir, yönetimin kalbi de değerlendirmedir, denilebilir. Çünkü örgütün işleyişi hakkında denetleme, karar verme pozisyonunu oluşturmaktadır.

Eğitim sistemi, eğitim örgütlerinin hedeflere uygun yaşayıp yaşamadıklarını, eğitim sistemi içerisinde bir alt sistem olan, denetim sistemi ile gerçekleştirilir. Eğitim sisteminde denetim, yönetimin amaçlarının geliştirilmesi yolunda en etkili birimlerden biridir. Denetimsiz bir eğitim ve öğretimden söz edilemeyeceği gibi denetimsiz eğitimden de bir verim beklenemez. Bu bakımdan eğitim sistemi içerisinde denetim, sistemin ayrılmaz öğelerinden biri olarak değerlendirilmektedir.

Öğretmenlerin karşılaştıkları eğitim öğretim problemlerinin çözümünde eğitim-öğretim faaliyetlerinin daha verimli bir hale gelmesinde bir çok yönlerden yardıma ihtiyaçları vardır. Modern eğitim anlayışında öğretmene bu yardımın denetçilerin sağlaması bir temel prensip olarak kabul edilmektedir ve bunun içinde gerektiğinde öğretmenlere, denetçiler tarafından hizmet içi eğitim verilmekte ve eğitim öğretim yılının genellikle ilk yarısında denetçiler okula rehberlik amacı ile okulları ziyaret etmektedirler. Eğitimde denetmenden beklenen başlıca görev, okuldaki eğitim-öğretim çalışmalarının daha verimli olabilmesi için eğitim-öğretim faaliyetlerinde öğretmene yardımcı ve rehber olmaktır.

İlköğretim okullarında öğretmen performans değerlendirmeleri, özel hazırlanmış “öğretmen denetim formları” ile gerçekleştirilmektedir. Denetimindeki uygulamalarda ise, ilköğretim okullarında önemli bir denetim karmaşası yaşanmaktadır. Kurum içerisinde görev yapan sınıf öğretmenleri, branş öğretmenleri, ana sınıfı öğretmenleri gibi farklı kategorilerde görev yapan öğretmen bulunmasına

rağmen aynı ölçme araçları ile değerlendirilmekte ve aynı alandan gelmeyen müfettişlerce denetlenmektedirler. Ayrıca ölçme aracında bir öğretmende bulunması gereken özellikler ve niteliklerin çoğu bulunmamakta bu özellikler ölçülmemekte, dolayısı ile değerlendirilememektedir. Bu bir problem olarak görülebilir. Mevcut denetim formunun öğretmen performansını ölçmedeki başarısı, bu araştırmanın konusunu oluşturmuştur.

Bu çalışmanın temel problemi, İlköğretimde görev yapan sınıf öğretmenlerinin değerlendirilmesinde kullanılan, “denetim formu”nun yeterlilik düzeyine ilişkin öğretmen, yönetici ve denetçi algılarının belirlenmesidir.

Bu amaca yönelik olarak aşağıdaki alt problemlere yanıt aranacaktır.

1. İlköğretimde görev yapan denetçilerin algılarına göre, ilköğretim kurumlarında sınıf öğretmenlerinin denetiminde kullanılan “denetim formunun” yeterlik düzeyi nasıldır ?
2. İlköğretimde görev yapan sınıf öğretmenlerinin algılarına göre, ilköğretim kurumlarında sınıf öğretmenlerinin denetiminde kullanılan “denetim formu” yeterlik düzeyi nasıldır ?
3. İlköğretimde görev yapan yöneticilerin algılarına göre, ilköğretim kurumlarında sınıf öğretmenlerinin denetiminde kullanılan “denetim formu” yeterlik düzeyi nasıldır ?
4. Öğretmenlerin, yöneticilerin ve denetçilerin, sınıf öğretmenlerinin denetiminde kullanılan denetim formunun yeterliğine ilişkin algıları arasında fark var mıdır ?

5. Çalışılan yerleşim birimine göre, öğretmenlerin algıları arasında fark var mıdır ?
6. Cinsiyetlerine göre öğretmenlerin denetim formunun yeterliğine ilişkin algıları arasında fark var mıdır ?
7. Öğretmenlerin mezun oldukları okul türüne göre, sınıf öğretmenlerinin denetiminde kullanılan denetim formunun yeterliğine ilişkin algıları arasında fark var mıdır ?
8. Formdaki maddelere ek olarak, araştırmacı tarafından geliştirilen maddelere ilişkin, denetçiler, yöneticiler ve sınıf öğretmenlerinin algıları arasında fark var mıdır ?

1. 2. Araştırmanın Amacı

Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilköğretim okullarında çalışan öğretmenler denetlenirken “Öğretmen Denetim Formu” kullanılmaktadır. “Öğretmen Denetim Formu”, Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanmış ve bu formda geçen nitelikler doğrultusunda, öğretmenin denetlenmesi istenilen bir formdur.

İlköğretim okullarında sistemli ve periyodik olarak denetim hizmetleri yapılmaktadır. Denetimi yapan kişiler ilköğretim denetçileridir. Denetçiler ilköğretimde çalışan her düzeydeki öğretmeni, denetleme yetkisine sahiptir. Denetim esnasında, denetim formunda bulunan davranışlara öğretmenin sahip olup olmadığına bakılır.

Araştırmanın amacı; ilköğretim okullarında kullanılan öğretmen denetim formunun yeterliğine ilişkin sınıf öğretmeni, yönetici ve ilköğretim denetçilerinin algılarını belirlemek ve denetçiler, yöneticiler ve sınıf öğretmenlerinin görüşleri arasındaki farkı ortaya koymaktır.

1. 3. Araştırmanın Önemi

Denetim bir dönüt alma işlemidir. Bu dönüt alma işlemi eksikliklerin ve problemlerin tespiti amaçlanır. Tespit edilen eksikliklerin ve problemlerin çözümü için bazı etkinlikler işe koşulur. Bu açıdan denetim işlerin düzenli yürütülmesi için vazgeçilmez bir işlev olarak görülmektedir.

Okul için de bu işlemler aynı geçerliğe sahiptir. Çünkü okul da bir sistem özelliği göstermektedir. Girdisi, çıktısı bulunan bir işletmedir ve dönüt alma, okul için de vazgeçilmez bir süreç özelliği göstermektedir. Bu açıdan, öğrencilerin yetişmesinden sorumlu olanlar, aldıkları dönütlerle hem kendilerini hem de eğitimi iyi bir noktaya getirebilirler. Öğretmenin niteliğini belirlemek, öğretimin düzeyini belirlemektir denilebilir. Bundan dolayı öğretmen performansını ölçmeyi hedefleyen “denetim formu”nun niteliğinin ölçülmesi önem taşımaktadır. Bu formun amaca hizmet etme derecesinin belirlenmesi bu açıdan önem arz etmektedir.

İlköğretim okullarında kullanılan “denetim formu” hakkında, sınıf öğretmenleri, denetçi ve yönetici algılarının bundan sonra oluşturulacak öğretmen denetim formları için önemli olacağı ve bu alandaki çalışmalara katkıda bulunulacağı düşünülmüştür.

1. 4. Sayılı

Araştırmaya katılanlar, anket sorularını yansız, samimi ve gerçek görüşleri ile cevaplamışlardır.

1. 5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışma, Gaziantep Milli Eğitim Müdürlüğünde görev yapan ilköğretim denetçilerinin ve bu ildeki ilköğretim yöneticileri ile sınıf öğretmenlerinin bir kısmının görüşleri ile sınırlıdır.

1. 6. Tanımlar

Araştırmada kullanılan bazı kavramlar aşağıda açıklanmıştır.

Denetim Formu: Milli Eğitim Bakanlığının yayınladığı, 2521 sayılı tebliğler dergisinde geçen, ilköğretim müfettişlerinin, görev alanlarına giren sınıf ve branş öğretmenlerini değerlendirmede kullandıkları Ek 1’de sunulan hazır belge.

Denetim (Denetim): Planlanan örgütsel amaçlardan sapmayı önlemek için, örgütün işlemlerini izlemek, düzeltmek ve kaynakların en yararlı kullanmasını sağlama sürecidir (Başaran, 1996, s. 73).

Denetçi (Müfettiş): İlköğretim kurumlarını denetleme yetkisine sahip olan ve eğitimin yasal belgelere ve eğitim programlarına göre uygulanmasını izleme işini yapan kişidir (Başaran, 1992, s. 220).

İlgi : Roe’ya göre ilgi; “bir kimsenin özel bir çaba sarf etmeden dikkat ettiği, gözlediği, üzerinde durup düşündüğü ve zevk alarak yaptığı şeyler veya tepkilerdir” (Akt: Özgüven, 2000, s. 269).

Örgüt : Birbiri ile iletişimde bulabilecek, ortak amaçları olan ve bu amacı gerçekleştirilmesinde katkıda bulunan insanların oluşturduğu topluluk olarak tanımlanabilir (Aydın, 2000, s. 14)

Yeterlik : Bireylerin görevleri ile ilgili rollerini rol amaçlarına uygun olarak yerine getirebilmeleri için sahip olmaları gereken bilgi beceri ve tutumlardır (Başar, 2000, s. 185).

Öğretmen : İlköğretim okullarında çalışan sınıf öğretmenleridir.

Yönetici : İlköğretim kurumları yöneticileridir.

BÖLÜM II

KONUyla İLGİLİ KURAMSAL GÖRÜŞ VE ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde, araştırmanın konusuyla ilgili kuramsal bilgiler, yurt içinde ve yurt dışında yapılan araştırmalar yer almaktadır.

2. 1. Konunun Kuramsal Temelleri

Konunun kuramsal temelini oluşturan bilgiler belli başlıklar altında toplanarak aşağıda sunulmuştur.

2. 1. 1. Denetim

Yönetim süreçlerinden biri olan denetim, tüm örgütler için önem taşımaktadır. Denetim, örgütün kendi varlığını sürdürmeye kararlı oluşunun doğal bir sonucudur. Her örgüt amaçlarını gerçekleştirme durumunu sürekli olarak izlemek ve bilgi edinmek zorundadır. Bu da sistemin girdilerinin, işletme sürecinin ve çıktılarının planlı ve sürekli biçimde izlenmesi ve değerlendirilmesi ile olanaklıdır. Denetimin önemi örgütlerin yönetim süreçleri incelendiğinde daha açık görülmektedir.

Denetim, örgütteki işlerin verilen emirlere, yasalara, planlara, bütçelere uygun yapılıp yapılmadığının yönetici veya denetçi tarafından kontrol edilmesidir. Bundan sonra sonucun değerlendirilmesi gelir. Yapılan işlerin ölçülmesi, belirlenmiş standartlara uygunluğu açısından karşılaştırılması ve hataların düzeltilmesi denetimin üç önemli aşamasını oluşturmaktadır.

Yönetim süreçleri incelendiğinde, denetimin sadece örgütün amaca ulaşmasında sonucu etkilemediği, diğer yönetsel süreçleri de etkilediği

söylenbilir. Değerlendirme yapılarak karar alma, planlama, iletişim, koordinasyon ve diğer etkinliklerin tümü incelenir. Bu süreçlerin hata ve eksikleri ortaya çıkarılabilir. Denetlemede, “Ne oldu? Ne oluyor? Ne olacak?” gibi sorulara cevap aranır. Kurumun kontrol edilmesi, daha verimli hale getirilmesi, öneriler verilmesi, rehberlik ve yardım alanlarını da kapsayan geniş bir hizmet alanıdır.

Denetim ile ilgili literatür incelendiğinde, farklı tanımlara rastlanmaktadır. Bunlardan bazıları aşağıdaki gibi ele alınmıştır.

Taymaz (1997, s.3) denetim; “hazırlanan çalışma planını inceleme, plan ile uygulamaları karşılaştırma, hata ve eksikleri saptama, hatalı uygulamaları durdurma, hata ve eksikliklerin nedenlerini bulma, yenilik ve gelişmeleri yayma, rehberlik yapma, alan ile ilgili araştırmalar yapma, değerlendirme yapma, sonucu raporlama ve yasa hükümlerine aykırı eylemleri soruşturma” şeklinde ele almaktadır.

Bursahoğlu (1994, s.129) denetim hakkında; “eğitimde gözetme yollarından biri de denetimdir. Denetim, kamu yönetimi adına davranışı kontrol etme yöntemi olarak tanımlanabilir. Düzenleyici mekanizmalardan en çok kullanılanıdır. Çünkü önleyici ve düzeltici eylemler, uyumu sağlamanın ilk koşuludur. Önceden kararlaştırılmış amaçların gerçekleşme sürecini inceler” demektedir.

Kaya (1991, s.126) ise denetim hakkında ; “örgütteki işlerin verilen emirlere, yasalara, planlara, bütçelere uygun olarak yapılıp yapılmadığının denetçi tarafından görülmesidir. Bunu, sonucun değerlendirilmesi izler. Bu anlamda denetleme, örgüt amaçlarının uygunluğunun ölçülmesidir” demektedir.

Yukarıda verilen tanımlar çerçevesinde denetim, var olan bir sistemin veya çalışanların önceden belirlenmiş amaçlar doğrultusunda işleyip işlemediğinin

kontrolünü, değerlendirilmesini, düzeltilmesini, geliştirilmesini, yardımı ve rehberliği içerir, demek uygun olacaktır. Denetim uzaktan gözetme işidir. Davranışı gözetme, olumlu ve olumsuz durumları rapor etme şeklinde de tanımlanabilir. Düzenleyici ve olumsuzlukları önleyici etkileri de vardır. Düzeltmek ise uyumun ilk koşuludur. Bu anlamda denetim, önceden kararlaştırılmış süreçlerin düzenleyicisi olarak algılanabilir.

Örgütlerin kuruluş amaçları vardır. Örgütler amaçlarını gerçekleştirmek için bir işletim sistemi kurar ve amaçlarını gerçekleştirmeye çalışır. Örgütler yaşarken, bazı zamanlar, gelişmeleri takip edemeyip, dışarıdan gelen etkileri karşılayamayabilirler. Birçok sorun ile de karşılaşabilirler. Çünkü yaşayan ve iş yapan kurumlarda problemler oluşur. Örgütün işlevselliği ise sistemi oluşturmaktadır ve her bir sistem sistemler silsilesi içerisinde yer almaktadır. Şimşek (1997, s.12) sistemin özelliği hakkında şunları belirtmektedir. “Açık sistemler, kendi dışındaki sistemlerde oluşan değişikliklere yavaş yavaş uyum sağlamak zorundadırlar. Herhangi bir sistemdeki değişiklik bu denge durumunu bozar. Diğer sistemler ayakta kalabilmek için yeni duruma uygun davranışlar geliştirmek zorundadır. Aksi takdirde yaşama ve ayakta kalma şansını azaltmış olurlar”.

Gelen değişimlere veya etkilere hemen cevap verip yeni davranışlar ve yöntemler geliştiremeyen sistemler, belli bir zaman sonra çoğalarak ve kuvvetlenerek gelen etkilere karşılık veremez ve kendini ayakta tutamaz hale gelirler. Süreç içerisinde örgütler amaçlanan hedefle, ulaşılan hedefin arasındaki farkı tespit edemeyebilir. Bu çoğalan problemlere hemen cevap verip yeni davranışlar geliştirememekten kaynaklanır. Şimşek’in (1997, s.38) de belirttiği gibi örgütler,

“etkilere tamamen kapalı olur ve tepkisiz bir kurum haline gelirse, dışarıdan gelen etkiler onun hayati işlevleri yerine getiremez bir kurum haline getirebilir”.

Bütün işletmeler açık sistem özelliği göstermek zorundadır. Çünkü örgütün yaşamı açık sistem olma özelliğine bağlıdır. Eğer örgüt, açık bir sistem özelliğini gösteremezse yıkılma sürecine girer. Açık işletmenin ön koşulu ise dönüt almaktır. Dönüt ise denetim yolu ile yapılır. Dönüt alınarak, örgütün etkisiz kalan işlevleri, yenilemesi gereken özellikleri ve donanımları tespit edilir. Dış etkileri karşılama ve cevap vermede örgüte yardım eder.

Eğitim de büyük bir sistem özelliği göstermektedir, yukarıda bahsedilen özelliklerin okullar ve tüm eğitim kurumları için de geçerli olduğu söylenebilir. Sürekli yeniliklerin ve gelişmelerin olduğu günümüzde, eğitim alanındaki yeniliklerin tanıtımında, problemlerin çözümünde, eğitim programlarının pratiğe uyarlanmasında, öğretim yöntem ve tekniklerin verimli kullanılmasında denetim sürecinden yararlanılmaktadır. Kurum olarak okul da, açık bir sistem olarak ele alınırsa, denetim işlevini yerine getirmelidir. Denetimi uygulayamayan okulların amaçlarından sapması muhtemeldir.

Dışarıdan bir uzmanın veya uzman grubunun tarafsız olarak sistemin durumunu belirleyeceği ve eksiklikleri görebileceği düşünülür. Çünkü çoğu zaman işin içerisinde olan çalışanlar kurumlarının gerilediğini veya amaçlardan saptığını hissedemezler. Bu açıdan okulların dışarıdan gözetlenmesi, mevcut durumun fotoğrafının çekilmesi (denetim), okulların ve eğitim kurumlarının gelişmesi ve geliştirilmesi için önemlidir.

Okullarda denetim şöyle olmaktadır: Denetim sırasında bir öğretmeni bir denetçi denetlemektedir. Her denetim esnasında ise farklı bir denetçi bu görevi yerine getirmektedir. Bir öğretmenin, bir denetçiyle, bir yerleşim yerinde, birden fazla denetim sürecinde karşılaşması çok güçtür. Atama ve yer değiştirme de göz önüne alınırsa bir öğretmenin denetimi genel olarak farklı denetçiler tarafından yapılmaktadır.

Bu durum ise, her denetçinin farklı çalışma prensiplerine sahip olmasından dolayı, rehberlik ve denetim açısından öğretmeni olumsuz etkilemektedir. Çünkü bir denetçinin beklenti ve istekleri bir diğerini tutmamaktadır. Bir kısmı sınıf düzeni üzerinde dururken, diğeri öğrenci davranışlarına, temizliğine, öğrendiği davranışları uygulayıp uygulamadığına bakmaktadır. Bazı denetçiler öğretmenin tuttukları dosyalara öncelik vermekte, bazıları planların detaylı ve güzel yazılmasına önem vermektedir. Benzeri örnekler çoğaltılabilir. Bu durumlar denetim sorunları olarak ele alınmaktadır.

Denetimdeki bazı sorunları Başar (2000, s.68) şöyle ifade etmiştir:

1. Tek etkene göre değerlendirme
2. Performansı değil kişiyi değerlendirmek
3. Uç değerlendirmelerin yapılmayışı
4. Performans ölçütlerinin yokluğu ve yetersizliği

Tek etkene göre değerlendirme; değerlendirilecek özelliklerden birini, diğerleri karşısında gereksiz olarak anlam taşıması, olarak algılanabilir. Örnek olarak, nöbet işlerine aşırı önem veren bir denetçinin sadece onda yoğunlaşması gibi.

Performans yerine kişiyi değerlendirme, kişinin kişisel özelliklerine bakarak, performans hakkında bir sonuca varma şeklinde ele alınabilir. Uç değerlendirmelerin yapılmayışı, değerlendirilecek kişilerin bakılması gereken bütün özelliklerine aynı oranda bakılmaması şeklinde ele alınabilir.

Performans ölçütlerinin (formların) eksik veya iyi düzenlenmemiş olması da gerçek durumu doğru göstermemektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı, denetimlerdeki oluşacak (yukarıda sayılan denetim hataları) hataları engelleyip, denetimin düzenli ve objektif olması için, “denetim formları” geliştirmiştir. Böylece öğretmen denetimine bir standart getirilmiştir. İlköğretim okullarında, denetim hizmetleri yürütülürken önceden hazırlanmış formlardan faydalanılmaktadır. İlköğretim kurumlarında çalışan öğretmen ve yöneticiler bu formlar ışığında denetlenirler. Bu formun içeriğinde bulunan davranışların öğretmenlerde bulunup bulunmadığı, denetçilerce incelenmektedir. Bu form ilköğretimde ve bu düzeydeki okullarda kullanılmakta, branş ve sınıf öğretmenlerine uygulanmaktadır.

2. 1. 2. Denetim Süreçleri

Her etkinliğin, işleyişin, sistemin belirli süreçleri mevcuttur. Denetim süreçlerini Başar (2000, s.7) şu şekilde ele almıştır:

1. Durum saptama, kontrol
2. Değerlendirme
3. Düzeltme, geliştirme, şeklinde sınıflandırmıştır.

Bu süreçlerden durum saptama; var olan durumun fotoğrafını çekme, kontrol, amaç-sonuç ilişkisini karşılaştırma şeklinde ele alınabilir. İnceleme ve karşılaştırma şeklinde de ele alınabilen durum saptama denetimin ilk basamağı sayılmaktadır.

Değerlendirme; durum saptama sürecini kapsar. Değerlendirme, karar için enformasyon sağlama, veri toplama ve karar seçeneklerine ağırlık vermeyi içerir.

Düzeltilme ve geliştirme; değerlendirme sonucunda ortaya çıkacak eksikliklerin giderilmesi, gereksiz fazlalıkların atılması, yanlışların düzeltilmesi, daha iyi sonuçlar için önerilerin verilmesi şeklinde ele alınabilir. Denetimin, çembersel olarak bu üç ögenin bir araya gelmesiyle oluştuğu söylenilebilir.

2. 1. 3. Denetimin Amacı

Denetimin temel amacı, örgütün amaçlarını gerçekleştirme derecesini belirlemek, daha iyiye ulaşmak için gerekli tedbirleri almaktır.

Başaran (1985, s.132), denetimin amacı hakkında, “işgörenin kendisinin ve yaptığı örgütsel davranışların ne değerinde olduğunu ortaya çıkartmaktır. İşgörenin örgüt açısından ne değerinde olduğunu ortaya çıkarmak için, onun kişilik özelliklerini ve sahip oldukları yeterliklerini tanımak gerekmektedir. Bunun için kişilik ve yeterlik ölçme araçları kullanılmaktadır” demektedir.

McPherson (Unified Scholl, 1990) ise denetimin amaçlarını;

1. Etkili öğrenci öğretiminin yükseltilmesinde, geliştirici ve pozitif bir rol oynamaktadır.
2. Profesyonel bir gelişim ve büyüme için olumlu bir iklim oluşturmaktadır
3. İhtiyaçlara ve işlere adapte olmalarını sağlar
4. Performans alanlarının geliştirilmesinde önemli rol oynar

5. Okulun misyon ve amaçlarını, personel eğitim politikasını ve eyalet kanunlarını destekler; şeklinde sıralamaktadır.

Denetimin etkileri arasında; öğrenci, öğretiminin yükseltilmesi, kurumda olumlu bir iklim oluşturması, ihtiyaçların belirlenip giderilmesi, performansın artırılması, kanunların uygulamaya konulmasını sağlanması sayılabilir. Ayrıca, bu etkiler amaçlara ulaşmada etkili olmaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın yayınladığı, Şubat 2001 tarih ve 2521 sayılı "Tebliğler Dergisi"nde yayımlanan, "İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Rehberlik ve Denetim Yönergesi"nde rehberliğin ve denetimin genel hükümlerinden de şöyle söz edilmektedir:

Genel amaçlar

1. Türk Milli Eğitimin genel amaç ve temel ilkelerine uygun olarak, kurum amaçlarının gerçekleştirilmesinde yönetici, öğretmen ve diğer personelin çalışmalarını yönlendirmek,
2. Kurumların program ve düzenleyici kurallara uygun çalışıp çalışmadıklarını yönlendirmek,
3. Kurum personelinin görevi başında yetişmelerini sağlamak, çalışmalarını objektif olarak ölçmek ve değerlendirmek,
4. Kurum personeli arasında birlik ve dayanışmaya, hizmetin yürütülmesinde, planlama, eş güdümlü ve uygulamaya katkıda bulunmak,
5. Eğitim öğretimle ilgili sorunları belirlemek ve çözümüne yardımcı olmak
6. İnsan gücü, tesis, araç, gereç ve zamanın ekonomik ve verimli kullanılmasını sağlamak,
7. Kurumun çevreyle bütünleşmesine, yönetici, öğretmen ve veliler arasında uyumlu ilişkiler kurulmasında katkıda bulunmak
8. Güdülemeyi ve morali artırmak, üretim ve verimliliği en üst düzeye çıkarmak,

Özel amaçlar;

Öğretmenler yönünden

Yasa, yönetmelik, yönerge, genelge, program, emir ve eğitim birimlerinin verilerine dayanarak; kurumların amaçlarını geliştirmek üzere öğretmenlerin;

1. Dershaneyi düzenleme, derse hazırlama, ders araç gereçlerini bulundurma, kütüphane kitaplık, laboratuvar atölye bilgisayar dersliği ve salon gibi bölümleri kullanması ve öğrencilerine kullandırmasını,
2. Yıllık çalışma programı, yıllık, ünite, günlük ve ders planlarını hazırlama, derse hazırlıklı gelme ve planlı çalışmasını,
3. Derslerin işlenişine uygun çeşitli yöntem ve teknikleri yerinde ve zamanında etkili kullanarak öğrencilere araştırma ve bilgiye ulaştırma yollarını öğretmesi,
4. Öğrencilere düzeylerine uygun olarak, Atatürk ilke ve inkılaplarını, İstiklal Marşı'nı, Atatürk'ün Gençliğe Hitabesi'ni, öğrenci andını öğretmesini,
5. Öğrencilere okuma zevk ve alışkanlığı kazandırma, Türkçe'yi etkili ve doğru biçimde kullanma ve kullandırmasını,
6. Öğrencilere programların öngördüğü bilgi, beceri, değer yargıları ve olumlu alışkanlıklar kazandırmasını öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirmesini,
7. Öğrencilere rehberlik yapma, bireysel farklılıkları dikkate alma, grup ve bireysel etkinliklere yöneltme, sorumluluk ve grup duygusu kazandırması,
8. Öğrencileri, okulu ve eğitimi sevmeye, mesleğe saygı duymaya, öğrencilerine örnek olma, belirlenen kıyafet ve kıyafete uymasını,
9. 1. Kendini yetiştirme mesleki eserleri ve mevzuatı izleme uygulamasını,
10. Yönetici ve öğretmenlerle işbirliği yapma, verilen görevleri yapmaya istekli olma, tören, mesleki toplantı, eğitici kol ve sınıf rehber öğretmenliği gibi etkinliklerde örnek davranışlar göstermesini,
11. Öğretmenler kurulu, şube ve zümre öğretmenler kurulu ile ilgili toplantılara katılma, görüşlerini açıklama, kararlar alma ve uygulaması,
12. Çevreyi tanıma, çevre olanaklarından yararlanma, veliler ile uyumlun ilişkiler kurabilme ve aile eğitimine katkıda bulunmasını,
13. Sınıf ve dersi ile ilgili defter, kayıt ve dosyaları düzenleme işlemlerini, izleme/ değerlendirme/ sağlama, şeklinde sıralanmıştır.

2. 1. 4. Denetimin Önemi

Her kurumun amaca ulaşabilmesi için sahip olduğu ve yararlanabileceği kaynakları en iyi şekilde kullanması gerekir. Örgütün amaçlara ulaşma derecesi, bir bakıma kaynakları kullanabilme derecesine bağlıdır. Bu nedenle, kurum çalışmalarının sürekli olarak gözetim altında tutulması, kaynak durumlarının belirlenmesi zorunludur .

Denetim sistemi her karmaşık örgütte vardır ve bu bir örgütsel yönetsel zorunluluktur. Denetimin, örgüt açısından sorumlu olması örgütün kendi varlığını sürdürmeye kararlı oluşunun doğal bir sonucudur. Her örgüt, belli bir amacı yada amaçlar bütününe geliştirmek için kurulur. Bu nedenle örgüt, var oluş nedeni olan amaçlarını gerçekleştirme derecesini sürekli olarak bilmek ve izlemek durumundadır. Taymaz (1982, s.120) bu konuda şunları belirtmektedir. “Yaşamsal durumunu muhafaza etmek için örgüt, sistem olarak girdilerini, çıktılarını ve işletim sistemini planlamalı, sürekli yenilemeli, izlemeli ve değerlendirmelidir. Kurum çalışmalarının sürekli gözetim altında tutulması, kaynakların kullanılma durumlarının belirlenmesi zorunludur.” Bu da örgütün girdilerinin, sürecin ve çıktılarının planlı ve programlı olarak, sürekli biçimde kontrol edilmesi ve değerlendirilmesi ile olanaklıdır. Bu örgütsel olgu, sürekli bir izleme, değerlendirme ve geliştirme etkinliğini kapsayan denetimin, önem ve zorunluluğunu göstermektedir.

Örgütün, problemler karşısında gerekli önlemleri alma, ileride yaşamak için altyapısını yenileme, temelini güçlendirme gibi etkinlikleri yapması beklenir. Bunun için yeri geldiğinde yeni hedefler belirlemeli, yeni strateji, planlar üretebilmeli ve bunları uygulamaya koyabilmelidir. Örgüt, yaşama nedeni olan şimdiki amaçları için

değil, gelişen, ilerleyen teknoloji ve topluma göre de kendini yenileyebilmelidir. Bütün bunları, örgütün denetim sayesinde gerçekleştirmesi beklenir.

2. 1. 5. Eğitim Denetimi

Denetimin eğitim ve öğretime uyarlanmış şekli, eğitim denetimi olarak adlandırılmaktadır. “Eğitim kurumlarında yürütülen tüm denetim etkinliklerinin eğitim denetimi olarak tanımlanması ve adlandırılması gerekmektedir. Geniş anlamda eğitim denetimi, eğitim ve öğretimin geliştirilmesi olarak tanımlanabilir. Günümüzde bu hizmetin değerlendirilmesinde, denetimin, okullardaki eğitim ve öğretimin kalitesinde yaptığı etkinin derecesi göz önünde tutulmaktadır” (Sağlamer, 1975, s.15).

“Denetim, yönetim sürecinin bir ögesidir. eğitim denetimi de, önceden kararlaştırılmış eğitim ve öğretim amaçlarının gerçekleştirme derecesini bulmaya yarar (Bursalıoğlu, 1982, s.29)”.

Eğitim sistemi, eğitimin hedeflerine ulaşp ulaşmadığını denetim sistemi sayesinde gerçekleştirebilir. Eğitim öğretim hizmetlerinin; mevzuata, eğitim prensiplerine uygun olup olmadığını, yönetim ve öğretim hizmetlerinde çalışanların performansının kontrol edilmesi anlamına gelen denetim, eğitiminin değerlendirilmesine yönelik bir süreç olarak görülmektedir.

2. 1. 6. Denetim Çeşitleri

Denetim çeşitleri 2520 sayılı Tebliğler dergisinde (2001, s.73) aşağıdaki gibi ele alınmıştır.

1. Kurum denetimi
2. Ders denetimi
3. Sınav denetimi

Kurum denetimi, ders denetimi ve sınav denetiminin yayılışları ve özellikleri aşağıda ele alınmıştır.

Kurum Denetimi

Devlet örgütünü oluşturan sistemlerden her birinin toplum ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik, kendine özgü amaçları, bu amaçları gerçekleştirmek üzere biçimlendirilmiş örgüt yapıları bulunmaktadır. Bu sistemlerin başarısı, önceden belirlenen amaçlara ulaşma dereceleri ile ölçülebilir ve belirlenebilir. Bunu sağlamak için her sistem, içinde, bir denetim alt sistemi kurmuştur. Toplumda örgütlemenin oluşumu ile ortaya çıkan denetim günden güne önem kazanmıştır. Bugün denetimden soyutlanmış bir örgüt düşünülemez. Her örgüt, etkinlik süresi içinde kendi gereksinimlerine ve bünyesine uygun bir denetim sistemi geliştirmiştir.

Türk eğitim sisteminde denetim görevi de milli eğitim bakanlığına yasalarla verilmiştir. 1739 sayılı milli eğitim yasa kanununda eğitim ve öğretim hizmetlerinin bu kanun hükümlerine göre yürütülmesinden gözetim ve denetiminden Milli Eğitim Bakanlığı sorumlu tutulmuştur Milli Eğitim Bakanlığında denetim görevini yerine getirmek üzere denetim kurulu başkanlığı kurulmuş, örgüt yapısı, görev ve yetkileri ile işleyiş şekli denetim kurulu yönetmeliğinde saptanmıştır.

Genel denetimler bir müfettiş gurubunca yapılır. Bu denetimlerde bakanlığın kontrol alanı içine giren kurumların, kuruluşların ve bakanlık merkez örgütündeki dairelerin kanunları, tüzükleri, yönetmelikleri, ğretim ve çalışma programlarını, kararları, genelgeleri ve emirleri uygulayışları; yöneticilerin, öğretmenlerin ve diğer görevlilerin çalışmaları, başarıları ve verimleri, kurum ve kuruluşun evre ile ilişkileri ve çevredeki etkileri incelenerek değerlendirilir.

Kurum Denetiminin zelliği

Eğitim sistemindeki yeniliklerin ve gelişmelerin ilgili kurumlara iletilmesi, kurum çalışmalarını güçlendiren veya zayıflatan nedenlerin saptanarak, gerekli önlemlerin yerinde ve zamanında alınması, insan gücü ve maddi olanakların yerinde ve verimli bir biçimde kullanılmasının sağlanması, eğitim ve ğretim etkinliklerinin güçlendirilmesi bakımından kurum denetimi, denetim türlerinin en kapsamlı ve etkili olanıdır. Kurum denetiminin bir özelliği de süreklilik ilkesine uyulmasıdır. Aynı kurumda birbirini izleyen denetimler arasında bağlantı kurarak, önceki denetimlerden saptanan eksikliklerin giderilmesi, önerilen önlemlerin uygulanması denetimde süreklilik sağlamaktadır.

Kurum denetimi yapılırken kurumun tüm etkinlikleri incelenir, karşılaşılan sorunlar ve bunların çözüm yolları birlikte saptanır, alınabilecek önlemler hakkında ilgililere gerekli rehberlik yapılır. Böylece kurumun amaçlarına ulaşmasını sağlayacak şekilde çalışması, sürekli olarak yenilenmesi ve gelişmesine yardımcı olunur.

Kurum Denetiminde Karşılaşılan Sorunlar

Eğitim sisteminde kurum denetiminin grupça yapılması ilke olarak benimsenmiştir. Kurum denetimi yapılacak illere bir grup müfettiş gönderilir. Gruptaki müfettiş sayısı il sınırları içinde bulunan eğitim kurumlarının türü, sayısı, büyüklükleri ve ulaşım durumuna göre değişmektedir. Bozkurt ve Daşcan (2002, s.45) kurum denetiminin yapılmasında aşağıdaki sorunları sıralamıştır:

1. Denetim programının yüklü oluşu yanında müfettiş sayısının azlığı ve denetim süresinin yeterli olmaması.
2. Denetim süresi içinde denetim raporunu yazmak için yeterli zaman ve ortam bulunmaması.
3. İki turne arasında sürenin az oluşu ve müfettişlerin yeterince hazırlanmamaları.
4. Kurum denetiminde görevlendirilen müfettişlerin aynı zamanda branş öğretmenlerini de denetlemeleri.
5. Gruplarda görevlendirilen müfettişlerin yaşlarında, yetişmelerinde ve deneyimlerinde farklılık olması.
6. Kurum denetiminde denetlenecek hususların iş analizine göre saptanmamış olması.
7. Kurum denetimi için geliştirilmiş yeterli bir değerlendirme formu ve ölçeği bulunmaması.
8. Kurumlarda görevli personelin denetiminin amacı ve işleyişi hakkında gerekli bilgiye sahip olmaması.
9. Diğer sistem ve politikalarındaki değişmelerin kurum personelini etkilemesi, yönetime saygınlık ve güvenin azalması.
10. Denetim ve yönetim ile ilgili yönetmelik ve genelgelerin sık değişmesi, bilgilendirmenin yetersiz olması.
11. Denetim Kurulu Başkanlığa sunulan kurum denetimi raporlarının kısa zamanda değerlendirilerek gereğinin yapılmaması.

Ders Denetimi

Ders denetimi öğretmen denetimi ile aynı anlamı taşır. 2521 sayılı Tebliğler dergisinde (2001, s.75) öğretmen denetimi hakkında şunlar belirtilmektedir.

Kurumlarda görevli öğretmenlerin başarı durumları, denetim yapılarak belirlenir. Öğretmenlerin denetiminde kurumun özelliğine göre “öğretmen denetim formu” kullanılır. Öğretmen denetimi, Milli Eğitimin amaçlarını gerçekleştirmek için düzenledikleri etkinliklerin süresini ve niteliğini gözlemlenmek üzere; dersane, salon, laboratuvar, atölye ve işliklerde;

1. Eğitim öğretimdeki başarı derecesi hakkında bilgi edinmek,
2. Olumlu davranışları belirlemek,
3. Görevini en iyi biçimde yapmaya özendirme,
4. Eğitim ve öğretimde birliği sağlamak üzere rehberlik ve yardımda bulunmak,
5. Kurumda uyguladıkları öğretim yöntem ve teknikleri geliştirmek
6. Öğretim araç ve gereçlerinin sağlanmasında ve kullanmasında yardımcı olmak,
7. Öğrenci başarısının bilimsel yöntemler ile ölçülmesi ve değerlendirilmesinde yardım etmek,
8. Karşılaştığı sorunların çözümünde yol göstermek,
9. Özel eğitim gerektiren öğrenciler için aldığı önlemleri geliştirmek ve yönlendirmek,
10. Sınıf içi ve çevredeki eğitimsel liderliğini belirlemek, için yapılır.

Yeni Geliştirilen Ders Denetim Modelleri

Ders denetiminde yeni uygulamalar da göze çarpmaktadır. Bunlardan biri de “Klinik Denetim Modeli” ve “İç Denetim Modeli” dir.

a. Klinik Denetim

Sınıf içi öğretimde öğretmenin daha etkili kılınmasını sağlamak ve öğretimdeki yeterliliğini artırmak amacıyla geliştirilmiş bu denetim şeklidir. Kliniksel denetim, toplam kalite yönetimi anlayışına paralel olarak sürekli gelişmeyi amaçladığı için yakın aralıklarla bir denetim sürekliliği arz etmektedir. Klinik denetim modelinin temel özelliği işbirliğine dayalı bir değerlendirme olmasıdır. Klinik denetimde değerlendirici ile değerlendirilen kişinin birbirine herhangi bir

üstünlük kurması söz konusu değildir. Dolayısı ile bu değerlendirme modelinin dinamik bir yöntem olduğunu söyleyebiliriz. Değerlendirmenin standartları açıktır. Klinik denetim bu özellikleriyle değerlendirici ve değerlendirilen arasında bir iletişim işlevi görür.

Aşağıda (Erdoğan, 2000, s.170) yöneticilerin, öğretmenleri değerlendirmek için klinik denetim yaklaşımından esinlenerek geliştirilen model özellikleri yer almaktadır.

1. Yönetici ve öğretmen tarafından bir ders planlanır dersin amaçları, hangi konuların, etkinliklerin, hangi yöntemlerle öğretileceği birlikte karar verilir ve amaca uygun olarak değerlendirme süreci saptanır.
2. Dersin izlenmesi ve gözlenmesi için yönetici öğretmenle bir plan yapar bu aşamada gözlemin nasıl yapılacağı, nelere dikkat edileceği ayrı ayrı belirlenir.
3. Gözlem daha önce planlandığı gibi yapılır: Bir önceki aşamada belirlenen kriterlere göre öğretmen izlenir ve gözlenir. Gözlemin sağlıklı olması için notlar alınır. Gerekirse dersin işlenişi video veya fotoğraf gibi araçlarla da kayıt edilir.
4. Öğretim-öğrenim sürecinin analizi yapılır. Analizi sadece yönetici değil öğretmenle yapmalıdır. Analiz ayrı ayrı yapılabileceği gibi birlikte de yapılabilir.

b. İç Denetim

İç denetim, organizasyonun genellikle kendi kaynaklarını kullanarak kendini incelemesidir. Ancak iç denetimi kendi kendini denetimle karıştırmamak gerekir. İç denetimlerin bütün denetim kriterlerini karşılamaları gerekir. İç denetimler, sistematik ve bağımsız olmalıdır. Denetimler, denetlenen aktiviteyle doğrudan sorumluluğu olmayan personel tarafından yürütülür.

Diğer ifade ile iç denetim; kalite aktivitelerinin ve buna bağlı sonuçların planlanan düzenlemelere uyup uymadığını, bu düzenlemelerin etkin bir şekilde

yerine getirilip getirilmediğini ve amaçlara ulaşmak için uygun olup olmadığını saptamak için yapılan sistematik ve bağımsız bir incelemedir.

İç denetim bağımsız bir incelemedir. Bağımsız olma ihtiyacı başarılı bir kalite denetiminde anahtar faktörlerden biridir. Bağımsızlığın en iyi tanımı ISO 9001/ 2’de yer almaktadır. Buna göre; personel tarafından yürütülen ve denetlenen alanlar için direkt bir sorumluluğa sahip olmamaktır. Direkt kelimesiyle kastedilen kimsenin kendi işini denetleyememesidir. Bazı organizasyonlar aktivitelerin gözden geçirilmesi için “kendi kendini denetim” kelimesini kullanmaktadır. Bu iyi bir pratik olabilir ancak “kendi kendini denetim” olarak kullanılmamalıdır.

Etkili bir iç denetim, çalışanların performanslarını geliştirmelerine önem veren dikkatli bir inceleme şeklindedir. İç denetim, kusurları eleştirmek anlamında kayıtların incelenmesi değildir. İç denetimlerin programı, hangi denetimlerin gerektiğini, ne zaman yürütüleceğini ve hangi fonksiyonun denetleneceğini ayrıntılı olarak göstermeli ve senelik olarak yayınlanmalıdır.

Taşan’ a göre (2004) iç denetimin beş amacı vardır. Bunlar;

1. Eksiklere cevap olarak düzeltici faaliyetleri kabul etmek,
2. Önceki denetimlerin uygunsuz maddelerini takip etmek,
3. Yönetime geri bildirim kadar sisteme devam eden bir gelişim sağlamak,
4. Denetim edilen işlem hakkında düşünmeye, böylelikle mümkün gelişmeler yaratmaya itmek, şeklinde sıralanmaktadır.

İç Denetimin standartları ise;

1. Sistemin tüm unsurları bir plana göre denetlenmelidir.

2. Sistemin uygulama aşamasına göre iç denetimin zaman aralığı belirlenmelidir (örneğin ilk aşamada 3 ayda bir, sistem kurulduktan sonra yılda bir yapılabilir).
3. Denetim, yetkin, deneyimli ve tarafsız personel tarafından yapılmalı, işletme içi yada işletme dışı kaynaklardan denetçi eğitim desteği alınmalıdır.
4. Denetimi, tarafsızlık ilkesini korumak bakımından, denetlenen birimden doğrudan sorumlu olmayan kişiler yapmalıdır.
5. Yıllık periyotlarda yapılacak denetimler, planlanmalı ve bu plan ilgili birimlere duyurulmalıdır.
6. Detay plan hazırlanarak, denetim gerçekleştirilmeli, denetim sonrası raporlar, hazırlanarak dokümanite edilmeli ve ilgili kişilere duyurulmalıdır.
7. Varsa uygunsuzluklar raporda belirtilmeli ve ilgili düzeltici faaliyetler ve buna ilişkin iş-zaman planı verilmeli, uygulanması sağlanmalıdır.
8. İzleme işlemleri ile düzeltici faaliyetlerin uygulama durumu değerlendirilmeli, doğrulanmalı ve kayıt altına alınmalıdır.

2. 1. 7. Öğretmen Eğitim İlişkisi

İnsanoğlunun varolduğu günden bu yana en belirgin kurum eğitim kurumları olmuştur. İlk insanlar kimi zaman kendilerini korumak, kimi zaman da avlanmak ve diğer hayati işler için küçük de olsa eğitim kurumlarını işe koşmuşlardır. “Eğitim

kurumlarında öğretmenler belirginleşmeye başlamış ve ailenin yanında öğretmenlik tesis edilmiştir” (Büyükkaragöz ve diğerleri, 1998, s.1). Öğretmenler tarih sahnesine değişik toplumlarda, değişik şekillerde çıkmış ama işi icra etmişlerdir. Toplularını geleceğe hazırlamışlardır.

Öğretmen, bir milletin ahlak ve özelliklerinin şekillenmesinde önemli etkenlerin başında gelmektedir. Öğretmen bu özelliklerinden dolayı bir kalıp gibi görülebilir. Toplumun şekillenmesinde geleceğin insan ve sosyal hayat planlanmasında önemli rolleri vardır. Bireyin yetiştirilmesinde, aileden sonra gelmesine rağmen ondan daha etkin bir konuma gelebilecek durumdadır.

Geleceğin nesillerini yetiştiren ve Milli Eğitimin en önemli unsurlarından biri hiç şüphesiz öğretmenlerdir. Bir fabrikanın ürettiği malın kalitesi, hammaddesinin niteliğine, bu maddeyi işleyen sistemine (aletler, iş politikası, işçi niteliği vb) ve yönetim anlayışına bağlıdır. Bunun gibi eğitimin kalitesi de yetiştirdiği insanların nitelikleri ile yakından ilgilidir. Bir ülkenin insanların özelliği de, okulların özelliğine, öğretim programına, ders araç gereçlerin niteliğine ve özel olarak ta öğretmene bağlıdır. Bu konuda Şişman, (2000, s.1) “Eğitimin niteliği ve verimliliği büyük ölçüde öğretmenlerin nitelik ve özelliklerine bağlıdır, öğretmen bu özellikleri bakımından bir insan mimarı, insan mühendisi ve bir insan sanatkarı olmaktadır” demektedir. Çünkü bu etkinliklerin tümünde başrolü oynayan, olayları doğrudan etkileyen öğretmendir denilebilir.

Öğretmenlik doğrudan insanla ilişkili, özel uzmanlık bilgisi ve becerisi isteyen bir meslektir. Türk tarihinde de bilge kişilerin ve öğretmenlerin saygın bir yeri olmuştur. Eğitmenlik özel becerileri de istediğinden bu özelliklere sahip kişiler

halk nazarında değerli kabul ediliyordu. Bundan dolayı öğretmenin toplumda saygın bir yeri vardı. Çalıştığı yerlerde de öğretmen, bilginin temsilcisi konumunda olmuştur.

Örgün eğitimin geliştirilmesinde öğretmenin rolü hakkında Alıcıgüzel (2001, s.123); “teknolojideki gelişmeler ve eğitim materyallerinin teknolojiye uyarlanarak geliştirilmesi öğretmenin değerini düşürmemiş, ona ek roller ve özellikler yüklemiştir. Gerçekten de ne kadar mükemmel materyal kazandırsak kazandıralım buna işlerlik kazandıracak yine de öğretmendir ve hiçbir varlık onun yerini alamayacaktır” demektedir.

Öğretmenlerin çocukların yetiştirilmesinde hayatı ve toplum felsefesini öğrenmesinde önemli görevleri vardır. Öğretmen eğitim rolünü yerine getirirken öğrencilere örnek bir kişi olacak ve öğrencilere bilgi kazandırma işlevini yerine getirecektir. Öğretmenin örnek olacağı bu etkinlikleri ve süreçleri Büyükkaragöz ve diğerleri (1998, s.4) şöyle ifade etmişlerdir. “Yeni kuşakların yetiştirilmesinde;

1. Öğretim ortamı ve öğretim yolları,
2. Öğretilen konunun niteliği,
3. Beklenmedik durumlarda ortaya çıkan soru ve tepkilere karşı öğretmenin tutumu rol oynamaktadır” demektedirler.

Görüldüğü gibi öğrencilerin yetiştirilmesinde ve davranış kazandırılmasında öğretim ortamı ve yolları, beklenmedik davranışlarda öğretmenin tutumu gibi etkenler önemli yer tutmaktadır. Bu ise öğretmenin eğitimde önemli ölçüde etkin olduğunu ve öğretmenlerin sadece basit bir bilgi aktaran kişi olmadığı belirtmektedir.

Eğer böyle olsaydı gelişmiş ülkelerde veya ileri teknolojiyi kullanan okullarda öğretmen mesleğinin etkisini yitirmesi beklenirdi.

Öğretimde, geniş ölçüde öğretmenin niteliğinin ve sonuç olarak da kişiliğinin büyük rolü vardır. Binbaşıoğlu (1994, s.272) “Öğretmen öğretime yön veren, öğrencilerin yaşantılarına yön veren, davranış değişikliğine yol açan ve öğrenmeyi sağlayan öğedir. Bu nedenden dolayı öğretmenin nitelikleri öğretimi bilimli ölçüde etkiler” demektedir. Atatürk; “öğretmenler yeni nesil sizlerin eseri olacaktır” demiştir ve öğretmenin önemli bir görevi üstlendiğini vurgulamıştır.

Eğitim ve öğretimde istenilen başarı ve verimliliğin elde edilmesi için bazı önkoşulların da beraberinde yapılması gerekmektedir. Bunlar; eğitim sisteminin mükemmel hale getirilmesi, eğitim öğretim araç ve teknolojilerin ve fiziki alt yapının hazırlanması şeklinde ifade edilebilir. Bunlar, eğitimde başarıya ulaşmada gerekli olmasına rağmen yeterli değildir. Çünkü eğitim sistemini çalıştıracak, araç gereci kullanacak ve kullandıracak isim öğretmendir. Öğretmenin yeterliği ve niteliği, eğitim ve öğretimin başarıya ulaşmasında önemli bir faktördür. Öğretmenin yadsınamayacak bu etkileri öğretmen denetimini de önemli kılmaktadır.

2. 1. 8. Öğretmen Denetim İlişkisi

Okullar, Eğitim kurumlarının bel kemiğidir. Toplumsal bir işi olduğu söylenebilir. Geleceğin toplumunun şekillendirildiği, yer okullardır. Okul içerisinde ise bu yükü sırtlayan öğretmenlerdir. Nesillerin olumlu davranışlar kazanmasında rehberlik yapan eğitim iş görenlerinin denetlenmesi bu açıdan önemli olacaktır. Bu konuda Atatürk, “Okulları sık sık denetleyerek öğrencilerin öğretimden

yararlanmasını ve öğretmenlerin öğretim şeklini incelemeli ve yanlışlıklar derhal düzeltilmelidir” demektedir.

Öztürk ve Koç (2001, s.359) bu konuda şunları söylemektedirler.

Sınıf öğrenme-öğretme faaliyetlerinin olduğu bir ortamdır. Temel öğelerinin öğrenciler ve öğretmen olduğu sınıfta tüm çabanın öğrencinin daha etkin bir şekilde öğrenmesini sağlamak üzerinde odaklaştığı söylenebilir. Öğretmen bu çabanın içerisinde profesyonel bir aktördür ve rolünü yerine getirir. Ortamı düzenleme, gerekli kaynakları sağlama ve kullanma, öğrenme-öğretme yaklaşımlarının öğretim ilkelerini uygulama vb. çabalar bu rolün içerisinde yer alır.

Okul için de değerlendirme sürecinin işleminde yönetsel anlamda fayda bulunmaktadır. Bundan dolayı bakanlık denetim hizmetlerini eğitimin hizmetine sunmuştur. Başar (2000, s.114), “Nitekim, Milli Eğitim sisteminde de Cumhuriyetin kurulduğu ilk yıllardan itibaren denetim hizmetleri yapılmaya başlanmıştır” demektedir.

Denetim her ne kadar yönetsel bir olgu ise de, aslında öğretmene yönelik de bir hizmettir. Kuran (2002, s.269) bu konuda şöyle demektedir: “Öğretmen yeterliklerinin değerlendirilmesinin genel amacı, öğretmene işinin değerini belirtmektir. Değerlendirme, öğretmen yeterliklerinin saptanmasında önemli bir boyutu oluşturur. Öğretmenlere işlerini iyi yapıp yapmadıkları, geliştirilmesi gereken yönlerinin olup olmadığı konusunda dönütler sağlar. Böylece öğretmenlerin kendilerini daha iyi algılamalarına olanak sağlar”.

Öğretmenlerden beklenen görev ve işler, öğretmenin bu alanlarda yeterli olmasını gerektirir. Öğretmenin bu alanda yeterli olup olmadığı veya ne derece yeterliğe sahip olduğu, ancak denetim sayesinde gerçekleştirilebilir.

2. 2. Konuyla İlgili Yurtiçinde Yapılan Araştırmalar

Yurt içinde yapılan ilgili araştırmalarda, öncelikle öğretmen yeterliklerini, özelliklerini ele alan araştırmalara yer verilmiştir. Daha sonra öğretmen denetimi hakkında olanlar ele alınmıştır.

Öğretmen yeterliği hakkında birçok araştırma mevcuttur. Bunların bazılarının içeriği aşağıda özetlenmiştir:

Özler 'in (1998), “Temel Eğitimde Öğretmen Niteliklerinin Öğrenci Başarılarına Etkileri” konulu çalışmasında; öğretmenlerin mesleki ve kişisel niteliklerinin öğrenci başarısı üzerindeki etkilerine ilişkin hem öğretmen hem de öğrenci algıları incelenmiştir. Sonuç olarak;

1. Öğretmenlerin mesleki niteliklerine ilişkin öğretmen görüşlerinde en yüksek katılımı; “öğretmenin öğretim yöntemlerini bilmesi” ölçütü, en düşük katılımı ise “öğretmenin okul yönetimi ile iyi ilişkiler kurabilmesi” ölçütü almıştır.
2. Öğretmenler arasında, öğretmenlerin kişisel nitelikleri boyutunda en yüksek katılımın sağlandığı ölçütün, “öğretmenin öğrencilerle iyi iletişim kurması”, en düşük katılımın ise, “öğretmenin lider olması” özelliği almıştır.
3. Öğretmen görüşlerinde çalıştıkları okullara, yaş gruplarına, cinsiyete, mezun oldukları okullara, okuttukları derse, toplam hizmet sürelerine ve lisansüstü eğitim yapma yapmama durumlarına göre önemli düzeyde bir farklılaşma görülmemiştir.

Öğrencilerin görüşlerine göre;

1. Öğretmenlerin mesleki niteliklerine ilişkin öğrenci görüşlerinde en yüksek katılımı; “öğretmenin öğrencilerin dersle ilgili sorularına gereken önemi vermesi”, en düşük katılımı ise, “öğretmenin okul yönetimi ile iyi ilişkiler kurabilmesi” maddesi olmuştur.

2. Öğrencilerde, öğretmenin kişisel özellikleri hakkında, en yüksek katılımın sağlandığı ölçüt; “öğretmenin hoşgörülü olması” olurken, en düşük katılım ise “öğretmenin öğrencisini bedensel yönden tanınması” şeklinde bulgular elde edilmiştir.

Efe'nin (1998), “Eğitim Fakültesi Mezunu Olmayan İlköğretim Okulu Öğretmenlerin Mesleki Yeterlikleri” adlı çalışmasında; yönetici denetçi ve öğretmen algıları incelenmiş ve eğitim etkinliklerinin planlanmasını ara sıra gerçekleştirdikleri, eğitim etkinliklerinin planlanmasında ise eğitim fakültesi mezunu olmayan öğretmenlerin kendilerini oldukça başarılı buldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Akcan'ın (1998), “Öğretmenlerin Değerlendirilme Ölçütleri” adlı çalışmasında; denetçiler, öğretmen değerlendirilmesinde aşağıdaki maddeleri yüksek düzeyde benimsemişlerdir:

1. Öğretmenlerin öğrencileri tanımaya yönelik çalışmaları
2. Öğrencilerde ilgi istek uyandırması
3. Bilgi beceri açısından hazırlığı
4. Öğrencilerin sorunları ile ilgilenmesi
5. Araç gereç hazırlaması
6. Ders içinde plan ve amaca yönelik çaba harcaması

7. Uygun yöntem seçip kullanması
8. Öğrencileri derse hazırlaması
9. Plan yapması
10. Öğrencileri amaçlar yönünde desteklemesi
11. Öğrencilere ön okuma, gezi, gözlem, ön deney, inceleme, araştırma, görüşme yaptırması
12. Amaçlara ulaşma
13. Eğitsel kol çalışmaları
14. Sınav işleri

Şahin'in (1998), "Bursa İli Merkez İlçelerindeki, İlköğretim Okulları Bünyesindeki Ana Sınıfları Öğretmenlerinin Mesleki Yeterliklerinin Belirlenmesi" adlı çalışmasında; öğretmenler aşağıdaki özelliklerde kendilerini yeterli bulmuşlardır. Bu özellikler şunlardır:

1. Yıllık, ünite ve günlük plan hazırlama
2. Etkinliklerin gerektirdiği araç gereçleri hazırlama
3. Plana uygun olarak ilgi köşeleri oluşturma
4. Türkçe dil etkinliklerini planlama
5. Türkçe dil etkinliklerini uygulama
6. Uygun ortamı hazırlama yeterliği
7. Tanıma ve değerlendirmeye yönelik uygun yöntem ve teknikleri belirleme ve temin etme
8. Veliler hakkında bilgi sahibi olma
9. Velilerle iyi ilişkiler kurma

10. Personeli tanıma ve iyi ilişkiler kurma
11. Personel ile işbirliği yapma
12. Kuruluşu çevreye tanııtma programları hazırlama
13. Kuruluşu çevreye tanııtma da uygun yolları belirleme ve uygulama yeterliği
14. Özürlü çocukları tanıma yeterliği
15. Özürlü çocuklara yönelik etkinlikler için uygun ortam hazırlama
16. Özürlü çocukların eğitim etkinliklerine yönelik araç gereci temin etme ve hazırlama
17. Araç gereci uygulama yeterliği
18. Özürlü çocukları değerlendirme yeterliği

Albayrak' ın (1998), "Bolu İl Sınırları İçerisindeki İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin, Müfettişlerin Değerlendirmesine Göre Başarılı ve Başarısız Görüldüğü Davranışlar" adlı çalışmasında; veri toplamak için, müfettişlerin kullandığı öğretmen denetim formu araç olarak kullanıldığını belirtmektedir.

Araştırmada, öğretmenlerin, araştırma kapsamındaki davranışlarda başarısız durumda olmadıkları, aksine "iyi" ve "çok iyi" düzeylerde başarılı oldukları saptanmıştır.

Yazıcı' nın (1998), İzmir ilköğretim okulu öğretmenlerinin, yöneticilerinin ve denetçilerinin görüşlerinden yararlanarak, "İlköğretim Okullarındaki Öğretmen Nitelikleri" adlı çalışmasında;

1. İzmir ilköğretim okulu öğretmenleri “etkili öğretmen” niteliklerini, öğretmen ve yöneticilere göre % 50 ile % 75 arası oranda, ilköğretim denetçilerine göre ise, % 25 ile % 75 arası oranda göstermektedir.

2. İzmir ilköğretim okulu öğretmenlerinin “etkili öğretmen nitelikleri”ni ne ölçüde gösterdikleri konusunda, İzmir ilköğretim okulu öğretmenlerinin kişisel bilgi değişkenlerinin çoğuna göre anlamlı bir fark bulunmamıştır.

3. İzmir ilköğretim okulu öğretmenlerinin “etkili öğretmen nitelikleri”ni ne ölçüde gösterdikleri konusunda, İzmir ilköğretim okulu yöneticilerinin kişisel bilgi değişkenlerine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır.

4. İzmir ilköğretim okulu öğretmenlerinin “etkili öğretmen nitelikleri”ni ne ölçüde gösterdikleri konusunda, İzmir ilköğretim denetçilerinin mezun olunan okul durumlarına göre anlamlı bir fark bulunmamış, hizmet içi eğitim kursuna katılıp katılmama durumlarına göre anlamlı bir fark bulunmuştur.

5. İzmir ilköğretim okulu öğretmenlerinin “etkili öğretmen nitelikleri”ni ne ölçüde gösterdikleri konusunda, İzmir ilköğretim okulu öğretmenleri, yöneticileri ve denetçilerinin görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur.

Şahin’in (1995), “İlkokullarda Sınıf Okutan Branş Öğretmenlerinin, Sınıf Öğretmenliği Alan ve Meslek Bilgilerinin Yeterlik Düzeyi” adlı çalışmasında; aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

1. İlkokullarda sınıf okutan branş öğretmenlerinin, öğretmenlik meslek bilgilerinin, sınıf öğretmenliği programından mezun olan ilkokul öğretmenlerinden farklı olduğu denencesi reddedilmiştir.

2. İlkokullarda sınıf okutan branş öğretmenlerinin, alan bilgilerinin, sınıf öğretmenliği programından mezun olan ilkokul öğretmenlerinden farklı olduğu denencesi kabul edilmiştir.

3. İlkokullarda sınıf okutan asil branş öğretmenlerinin, öğretmenlik meslek ve alan bilgilerinin, stajyer branş öğretmenlerinden fazla olduğu denenceler kabul edilmiştir.

Yüksel'in (1999), "İlköğretim Okulu Müdürleri ve Müfettişlerinin Değerlendirme Sürecinde Gösterdikleri Davranışların Sınıf Öğretmenlerini Güdüleme Düzeyleri" adındaki çalışmasında;

1. İlköğretim müfettişlerinin sınıf öğretmenlerini olumsuz güdüleyen davranışları boyutunda, en çok olumsuz güdüleyen davranışın; müfettişlerin denetim sonunda sınıf öğretmenleri ile görüşmemesi,

2. İlköğretim müfettişlerinin sınıf öğretmenlerini olumlu güdüleyen davranışları boyutunda, en çok olumlu güdüleyen davranışın; müfettişlerin sınıf öğretmenlerinin olumlu karakteristik davranışlarını tespit etme, olmuştur.

Küçükahmet (1976), "Öğretmen Yetiştiren Kurum Öğretmenlerinin, Öğretmen Özellikleri" adlı çalışmasında öğretmen özelliklerini sınıflandırarak kategorize etmişlerdir. Buna göre, mesleki, akademik hazırlık, mesleki tutumlar, çevre ilişkileri, ve kendi kendini geliştirme alanlarında öğretmenler kendi kendilerini değerlendirmeleri için kontrol listeleri geliştirebilmişlerdir.

Gökçe'nin (1999), "İlköğretim Öğretmenlerinin Yeterliği" hakkındaki araştırmasında, ilköğretim öğretmenlerinin, sahip olmaları gereken yeterliklere ne düzeyde sahip oldukları ve bu yeterliklerin görev cinsiyet, görev yapılan okul türü,

öğretmenlik sertifikasına sahip olma durumu ve mezun olunan bölüm değişkenlerine göre değişip değişmediğini araştırmıştır.

Bu araştırma sonuçlarına göre; ilköğretim öğretmenlerinin sahip olmaları gereken temel yeterliklerin 11 yeterlik alanında toplam 129 yeterlikten oluştuğunu belirtmektedir.

Bu bulgular;

1. Çocuk gelişimi alanındaki yeterlikler
2. Sınıf içerisinde etkili bir iletişim kurabilme yeterliği
3. Öğretim yöntemleri alanındaki yeterlikler
4. Okuma öğretimi alanındaki yeterlikler
5. Yazma öğretimi alanındaki yeterlikler
6. Matematik öğretimi alanındaki yeterlikler
7. Sınıf yönetimi alanındaki yeterlikler
8. Öğrenci başarısını değerlendirme
9. Okul aile işbirliğini sağlama alanındaki yeterlikler
10. Program geliştirme ve değerlendirme alanındaki yeterlikler
11. Mesleki kişisel özellikler alanındaki yeterlikler, şeklinde sıralanmıştır.

Gökçe (1999), bu yeterlikleri belirlerken, eğitim fakültelerinin sınıf öğretmenliği bölümlerinde görev yapan öğretim elemanlarının görüşlerinden, uzmanlardan, ilköğretim öğretmenlerinden ve ilgili literatürden faydalanmıştır.

Sarıyar'ın (1997) yaptığı, "İlköğretim Okullarında Branş öğretmenlerinin Denetiminde Kullanılmakta olan Denetim Formunun İlköğretim Müfettişleri ve Branş Öğretmenlerince Değerlendirilmesi" adlı çalışmada; Denetim Formunun resmi

ve özel ilköğretim okullarında görevli, anaokulu, anasınıfı, eğitilebilir körler ve sağır okulu, sınıf ve branş öğretmenlerinin denetiminde kullanılmakta olduğunu ve bu formun her öğretim düzeyindeki okullarda ve branşlarda uygulanmasında bazı sorunların gözlenmekte olduğundan bahsetmektedir. Bakanlıkça geliştirilen mevcut öğretmen denetim formu hakkında, müfettiş ve öğretmen görüşleri doğrultusunda yeni bir öğretmen denetim formu geliştirmeye yönelik çalışmalar yapmıştır. Yeni geliştirdiği denetim formunu, branş öğretmenlerin denetiminde kullanılmasını önermiştir ve halen uygulanan denetim formunun amaca hizmet etmediğini belirtmektedir. Geliştirilen denetim formunun maddelerinin hangi düzeyde benimsendiğini incelemiştir.

Sarıyar (1997) geliştirdiği maddelerin altı tanesinin müfettişler ve öğretmenler arasında en üst düzeyde kabul gördüğünü belirtmektedir. Bu bulgulara göre branş öğretmenlerine uygun geliştirdiği yeni formun uygulanmasında sorunları aza indireceğini dile getirmiştir.

Harman'ın (1998), "Sınıf Öğretmenlerine Uygulanacak Denetim Form Önerisi" adlı çalışmasında; ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin denetim süreçlerini denetlemek, mevcut denetim formunun yeterlilik düzeyini saptamak ve bilimsel denetim ilkelerine uygun yeni bir denetim formu oluşturmak amacını gütmüştür. Denetlenme esnasında, aynı alandan gelmeyen denetçilerin alan ve sınıf öğretmenlerini aynı form ile değerlendirmeye tabi tutulduklarını, bundan dolayı denetime yönelik ölçme araçlarının yeterli ve objektif olmadıklarını belirtmektedir.

Bu bilgiler ışığında, bir öğretmende bulunması gereken eğitim ve öğretimde çok önemli olan özelliklerin ölçülemediği, değerlendirilemediğini belirtmiştir.

Bulgulara göre; katılımcıların yarısı mevcut denetim sistemini yeterli bulmamakta, rehberlikten ziyade denetime ağırlık verildiğinden söz etmektedir. Bu uygulamanın tersine dönmesi gerektiği üzerinde katılımcıların fikir beyan ettiklerini söylemektedir. Ayrıca sınıf öğretmenlerinin alan öğretmenleri ile aynı form ile değil, kendilerine özgü sınıf öğretmeni denetim formu ile değerlendirilmesi sonucuna varılmıştır. Ayrıca formda yer alacak davranışlar hakkında önem dereceleri hakkında görüş alınmıştır.

2. 3. Konuyla İlgili Yurtdışında Yapılan Araştırmalar

Education Week (10 Eylül, 1986) de yayınlanan “Öğretmen Kalitesi” adlı makalede; öğretmen becerisinin (kalitesinin); öğretim metodolojisini bilme, sınıf idaresini bilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Wynne'nin (2001), “Öğretmenin Liderlik Rollerini” adlı çalışmasında; 1,762 öğretmen ve 9,941 öğrenci üzerinde, öğretmenin liderlik rolleri hakkında yapılan araştırmada, önerilerin öğretmen liderliğine olumlu katkılar sağlamasına rağmen liderliği etkileyen diğer faktörlerin reforma edilmesi gerektiğini belirtmekte, bunun öğretmen liderliğini tanımlayan okul ve öğrenci başarısını etkileyeceğini belirtmektedir.

Araştırmaların öğretmen liderliğini, düşünce liderliği ve idare liderliğinden farklı olduğunu; iş görmek, paylaşım, karar alması, ekip çalışması, topluma yaklaşım gibi etkinliklerin liderliği etkilediğini belirtmektedir.

Ayrıca lider öğretmen özellikleri hakkında şunlar belirtilmektedir;

1. Bilgi paylaşımı yapmalı
2. Sürekli bilgilerini yenilemeli
3. Neyin çocuklar için en iyi olduğunu bilmelidir.
4. Devamlı surette öğrencilerin hareketlerini sınımalı
5. Öğrencilerin aileleri ile işbirliği yapmalı
6. Toplumla karışmalı, siyasetten uzak durmalı
7. Yeni öğretmenlere yol gösterici olma
8. Okul kararlarında katılma ve risk alma

Cobb (1999), “Öğretmen Eğitiminin Uluslararası Bir Mukayesesi” adlı çalışmasında; dünyadaki birçok ülkenin kaliteli öğretmen yetiştirmeyi amaç edindiklerini belirtmektedir. Kaliteli öğretmen birkaç özelliklerini şöyle tanımlamaktadır. Pedagoji bilgisi, konu alan (içerik) bilgisi, etkili öğretim için tutum davranış ve beceri, İnsan gelişimi ve öğrenci gelişimi hakkında güçlü bilgi sahibi, toplumsal bilgi becerisi, güçlü etik anlayışı, kendini yenileme ve öğrenmeye devam etme yeterliği (kapasitesi) ve iletişim sahip olması beklenmektedir.

Çin, Almanya, Japonya ve Fransa'nın öğretmen eğitiminde uluslar arası standartlar geliştirdiklerini belirtmektedir. Özellikle Amerika da 32 eyaletin ortaklaşa, gelecekte kullanacağı öğretmen yetiştirmede kullanacakları standartlar geliştirdiklerini belirtmektedir.

Bartunek'in (1990), yaptığı “Bir Eğitimci Olarak Sınıf Öğretmeni” adlı çalışmasında, öğretmen yetiştirmede “SBTE” isminde bir programdan bahsetmekte ve temel okul eğiticisi olan sınıf öğretmenlerinin, grup yardımlaşması, eğitimsel

doyum, yardım verme, dostça ilişki, destek, yüz yüze ilişki, işbirliği, tanımlama, kabiliyet ve yetenek rehberliği, tanımı yapmaktadır.

Florez'in (1997), "Yetişkinlerin Öğretimi" adlı çalışmasında, ABD 'de, yetişkinlere ikinci bir yabancı dil öğreten öğretmenlerin, İngilizce'de, iletişim becerisi, sınıfı ve öğretimi düzenleme, kültür ve Amerikan tarihi alanlarında yeterli olması gerektiğini belirtmektedir. Bunun yanında çalışma kurallarını bilmeli, gelecek nesillere aktarılan birikimleri, materyal kullanımı gelişimi seçimi hakkında becerilere sahip olması gerektiğini vurgulamaktadır.

Tudge'un (1989), "İşbirliği ile Sınıfta Problem Çözümü" adlı çalışmasında, öğretmenin, öğrenciler problem çözerken onları, beraber çalışmaya ve soruları çözmeye yönlendirmesi gerektiğini belirtmektedir.

1. Öğrencilere kazandırılacak ortak bir amaç için plan yapılabilir. Mesela iki öğrenci bir amaca ulaşmak için bir oyun oynuyorlar, bu öğrencilerin her ikisi de bu amacı gerçekleştiremeyebilir. Bunun için öğretmen bu amaçları beraber gerçekleştirecek şekilde planlama yapmalıdır.
2. Genç öğrenciler sadece kendilerine ilginç gelen problemleri çözmeye eğilimindedirler. Bunun için öğretmen problemleri çözmek için öğrencinin ilgisini azami dereceye çıkaracak etkinlikler planlamalıdır.
3. Problem çözerken adapte olamayan öğrencilere öğretmen geri bildirim yapmalı tekrar onları bilgilendirmelidir.
4. İşbirliği ile çözülen problem çözmeye etkinliklerinde öğretmen rolleri;
5. Öğrencilerin birbiri ile etkileşmesi için onları cesaretlendirir. Bu, her öğrencinin görüş açısını önemini taşır, ve onların kendi amaçlarıyla

gündeme gelmesi için çocukları cesaretlendirir. Mesela, “öğrenciler bu çalışma 2-3 kişilik bir çalışmadır. Brett ve Sally bu şeyleri beraber çalışacağız ne düşünüyorsunuz?” diyebilir.

6. Öğretmen öğrenciye yardım etmelidir. Yardım öğrenciyi aydınlatır ve onların paylaşılmış amaçlarını adapte eder. Öğrencileri amaçlar etrafında odaklar.
7. İşlere başlamada isteksiz ve istekli öğrencileri karıştırmalı bunları dengeli olarak gruplandırmalıdır.

Otten’in (2000), “Karakter Eğitimi” adlı çalışmasında; okul yaşamının karakter eğitimi üzerindeki etkilerinden bahsetmekte ve karakter, ahlak eğitiminde okulun katkılarından bahsetmektedir. Karakter eğitimi için programların geliştirildiğini bu eğitimin programlara dahil edilmesi gerektiği üzerinde durmaktadır.

Kauffman’ın (1992), “Uzman Öğretmenlerin Denetimi” hakkındaki çalışmasında, denetçilerin rollerini şöyle belirtmiştir.

1. Temel eğitimsel amaçları ve sınıf yönetimi teknikleri öğretmenlere kazandırma, bilgilendirme yapma.
2. Fikir üretebilme (hangi sınıfın, okulun hangi etkinlikleri ve çalışmaları yapmaları hakkında vs.).
3. Öğretmenlerin bazı şeyleri kendileri yapması için onları cesaretlendirme.

Carr’nin (1998), “Bilgi Okuryazarlığı ve Öğretmen Eğitimi” adlı çalışmasında; öğretmenlerin bilgiyi nasıl bulacaklarını ve kullanacaklarını bilmediği takdirde, öğrencilerine de bilgi kullanımını ve bulma yöntemlerini aktaramaz,

demektedir. Üniversitelerde ve diğer öğretim kurumlarında (öğretmen yetiştiren) bu konu ile alakalı programların geliştirildiğini belirtmekte ve uygulamalara dikkat çekmektedir.

Borders'ın (1994), "İyi Denetçi" adlı çalışmasında; iyi bir denetçide iyi bir öğretmende olan özelliklerin bulunması gerektiğini belirtmektedir. Empatik yaklaşım, gerçeklik, açıklık ve esneklik.

"Onlar rehberlikten zevk alırlar, öğretmenlerin yetiştirilmesine kendilerini adanmışlardır. Profesyonel karakterleri bakımından (Rolleri ve becerileri), iyi denetçi, danışmanlıkta ve denetimde bilgili ve beceriklidir" demektedir.

Hitz ve Driscoll'nun (1989) yaptığı "Sınıfta Övgü" isimli çalışmasında; öğretmenlere kazandırılacak davranışın amacını, öğretmenlerin övgü ifadelerini amaçlara göre, daha etkili ve tutarlı kullanmaları için, onlara yeni yollar, yeni anlayışları vermek, öğrenmek, başarı, ve motivasyonu artırmak olduğunu belirtmiştir.

Bir çok öğretmenin öğrencileri harekete geçirmek için övgü etkinliğini kullandığını belirtmekte ve bunun sistematik ve belirli periyotlara getirilip kullanılması halinde, övgünün etkinliğini yitireceğini belirtmektedir.

Öğretmenlerin alt öğrenci gruplarında her beş dakikada bir verdiği övgü, iki saatte verdiği övgüden daha etkisiz olduğunu belirtmektedir. Etkili bir sınıf idaresinde övgünün pek etkili olmadığını belirtmektedir. Övgüyü genellikle öğrencilerin verilen bir işi tamamladığında verilmesi gerektiğini diğer hallerde öğretmenin teşviki kullanmasını tavsiye etmişlerdir.

Naylor'un (1997) yaptığı, "Mesleki Öğretmen Eğitiminde Reform" adlı çalışmasında; öğretmenlerin yeni yöntemleri, rolleri, çağdaş yaklaşımları öğrenmeleri gerektiği üzerinde durmaktadır. Öğretmenlerin, ömür boyu öğrenen bireyler olduğunu belirtmektedir. 21. yüzyılda model öğretmen eğitimi hakkında da şunları ifade etmektedir. Öğretmen;

1. Öğrencinin ömür boyu öğrenen ve kendisini geliştiren bir birey olması için kendisini adamalı,
2. Müfredat programlarını ve öğretim teorilerini pratiğe dökabilmeli,
3. Psikoloji ve ikna gücünü geliştirmeli,
4. Yetenek kullanımını ve pratikleri gençlere aktarabilmeli,
5. Demokratik yaklaşımlarda ve işlerde işbirliği yapmada, öğrencilere model olmalı,
6. Enerji ve değişimde yönlendirebilmeli.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, evren, örneklem, veri toplama araç ve teknikleri ile ilgili uygulamalar ele alınacaktır.

3. 1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır.

“Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu varolduğu şekilde betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey yada nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez” (Karasar, 2000, s.77).

3. 2. Evren ve Örneklem

Araştırma evrenini, Gaziantep ili merkez ilçelerindeki görevli ilköğretim denetçileri, ilköğretim kurumları yöneticileri ve bu kurumlarda çalışan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır.

Araştırmanın örnekleme, gruplandırılmış ve tesadüfi örnekleme yöntemleri kullanılarak oluşturulmuştur. Gaziantep il merkezine bağlı ilköğretim okulları belirlenmiş ve tesadüfi olarak örnekleme gidilmiştir. İl merkezindeki okullar küçük kağıtlara yazılarak bir torbada toplanmıştır. Daha sonra tesadüfi örnekleme tekniği ile belirlenen okullara gidilerek uygulama gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın yapıldığı 2003-2004 eğitim öğretim yılında, Gaziantep'in merkez ilçelerinden, Şahinbey ilçesinde 68, Şehitkamil ilçesinde 52 adet, olmak üzere toplam 120 ilköğretim okulu bulunmaktadır. Tesadüfi örneklem tekniği ile seçilen 24 okula gidilmiştir. 352 sınıf öğretmeni, 31 denetçi ve 51 yönetici örnekleme oluşturmuştur. Evrende öğretmenlerden % 20'si, yöneticilerden % 20'si ve denetçilerden ise % 73'ü araştırma kapsamına alınmıştır.

Veri toplama aracı, Gaziantep iline bağlı seçilen merkez ilköğretim okulları ile köylerinde uygulanmıştır. Köy ilköğretim okullarında çalışan öğretmenlerden veriler; 39 köy öğretmenine ulaşılarak elde edilmiştir.

Denetçi uygulamaları ise il merkezindeki çalışma bürolarına gidilerek uygulama yapılmış ve veriler toplanmaya çalışılmıştır. Gaziantep merkezde 42 ilköğretim denetmeni görev yapmaktadır.

3. 3. Veri Toplama Araç ve Teknikleri

Veriler, "anket" uygulanarak toplanmıştır. Veri toplama aracı geliştirilmeden önce bu konu üzerinde yapılmış araştırmalar incelenmiştir. Araştırmalar, Özler (1998), Efe (1998), Akcan (1998), Şahin (1998), Albayrak (1998), Yazıcı (1998), Şahin (1995), Yüksel (1999), Gökçe (1999), Sarıyar (1997), Harman (1998)'in yapmış olduğu çalışmalardan ve Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) Dokümantasyon Merkezi ile Milli Eğitim Bakanlığı Araştırma ve Geliştirme Daire Başkanlığı'ndan yapılmıştır. Araştırma konusu öğretmen yeterliğinin denetlenmesi olduğundan, öncelikle öğretmen yeterlikleri ile ilgili yapılmış araştırmalar incelenmiştir. Daha

sonra, denetim formu ile ilgili yapılmış araştırmalar ele alınmıştır. “Öğretmen Denetim Formu” hakkında yapılmış iki araştırmadan da yararlanılmıştır.

Literatür taraması sırasında özellikle yazılı kaynaklardan ve yayınlanmış kitaplardan faydalanılmıştır. Öncelikle öğretmen nitelikleri ve özellikleri incelenmiştir. Kaynaklarda geçen öğretmenin nitelikleri ve özellikleri derlenmiş ve listelenmiştir (Bkz. Ek. 1). Listelenen özellikler gruplandırılmıştır. Gruplandırılan önermeler arasında benzer olanlar ve anlam olarak eş anlamlı cümleler ve önermeler birleştirilmiş veya atılmıştır. Denetim formu öğretmen yeterlik ve özelliklerinin bulunduğu bir form olduğundan, denetim formunda geçen davranışlarla örtüşen davranışlar form ile paralel anlam taşıdıklarından formdaki maddeler gibi ele alınmış, diğer davranışların bir kısmı da geliştirilen davranışlar kısmında ele alınmaya çalışılmıştır.

Veri toplama aracı, “beşli likert tipi veri toplama aracı” olarak hazırlanmıştır. Veri toplama aracı, beşli likert tipi olduğundan, “tamamen katılıyorum” 1; “kısmen katılıyorum” 2; “fikrim yok” 3; “katılmıyorum” 4; “hiç katılmıyorum” 5, matematiksel değerleri ile işlenmiştir.

Veri toplama aracı 45 maddeden oluşmuştur.

3. 4. Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Literatür taraması sonucu oluşturulan maddeler ile, kullanılan “öğretmen denetim formu”ndaki maddeler karşılaştırılarak benzer ifadeler elenerek yeni bir önermeler taslağı hazırlanmıştır. 53 maddelik taslak düzenlendikten sonra, konunun

uzmanı öğretim üyelerine sunulmuştur ve öneriler doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılmıştır.

53 maddeden oluşan veri toplama aracı, çalışma evrenine, denemelik olarak 45 öğretmen ve yöneticiye uygulanmıştır. Veriler bilgisayara aktarılmış ve SPSS program verilerine göre istatistiksel işlemler yapılmıştır ve tekrar düzenlenmiştir. Güvenirliği ve madde- tüm ölçek korelasyon katsayısı düşük olan maddeler çıkarılmıştır. Bu işlemlerden sonra 45 maddelik bir veri toplama aracı oluşturulmuştur. Bu araçta denetim formu maddeleri haricinde, 9 madde eklenmiştir. Eklenen bu maddeler de denetim formunda olmayan, ama öğretmen özelliklerini kapsayan maddelerin olmasına dikkat edilmiştir.

Güvenirlik katsayısının bulunmasında ise “madde istatistikleri” yönteminden yararlanılmıştır. “Madde istatistikleri, veri toplama aracındaki her maddenin aldığı değer ile, veri toplama aracının tümünden alınan toplam değer arasındaki ilişkiyi ifade eder” (Karasar, 2000, s.150). “Madde istatistikleri yönteminde en çok kullanılan Kuder-Richardson formülleridir ve bunlardan türetilen Cronbach Alpha yöntemi bulunmaktadır” (Balcı, 2001, s.116). Veri toplama aracının güvenilirlik çalışması sonucunda elde edilen veriler bilgisayara yüklenerek, SPSS programının 10.0 sürümünde değerlendirilmiştir. Veri toplama aracının (anket) güvenilirliği; Alpha 0.95 çıkmıştır.

Yine güvenilirlik çalışmalarında kullanılan “bir testin uygulamasından sonra ikiye bölünerek iki ayrı form gibi puanlanması ve bu iki yarı arasındaki korelasyon katsayısının hesaplanması ile yapılan (Balcı,2001,s.115) Split-Half’ ise 0.94

çıkmıştır. Bu iki uygulama anketin güvenilirlik düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir.

Veri toplama aracının son biçimi, konunun uzmanı öğretim üyelerine sunularak, onların görüşleri doğrultusunda, geçerlik çalışmaları yapılmıştır.

3. 5. Verilerin Toplanması ve Çözümü

Anket son şeklini aldıktan sonra, Gaziantep İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden gerekli izin alınarak, 2003 Eylül, Ekim, Kasım aylarında çalışma evreninde uygulanmıştır. Uygulamalarda okullara gidilerek öğretmen ve yöneticilere gerekli açıklamalar yapılarak anketler verilmiş ve araştırmaya katılan kişilerden tekrar toplanmıştır.

Veri toplama aracından elde edilen veriler, SPSS for Windows 10.0 paket programında değerlendirilmiş ve istatistiki işlemlere tabi tutulmuştur.

Bağımsız değişkenlerden iki boyutlu olanların (cinsiyet ve çalışma yeri) veri toplama aracına verdikleri cevaplar arasında farkın anlamlı olup olmadığını anlamak için t-testinden yararlanılmıştır. İki'den fazla boyutu olan bağımsız değişkenlerde ise "Tek Yönlü Varyans Analizinden (One-Way Anova)" faydalanılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, araştırmaya katılan deneklerden elde edilen veriler, analiz edilmiş ve yorumlar yapılmıştır. Değişkenlere ilişkin bulgular için şöyle bir sistematik takip edilmiştir: Öncelikle “t testi”, daha sonra “Tek Yönlü Varyans Analizi” ve son olarak da yüzdeler değeri ele alınmıştır.

4. 1. TEFTİŞ FORMUNDAKİ DAVRANIŞLARA İLİŞKİN BULGULAR

“Öğretmenin Dersliği Düzenlemesi” etkinliği ile ilgili olarak, görev boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, yüzdeler, Tablo 4. 1. 1’de sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 1
Görev Değişkenine Göre, “Öğretmenin Dersliği Düzenlemesi” Maddesine İlişkin Yüzdeler

Sınıf Öğretmeni					Yönetici					Denetçi				
Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
%60	%35	-	%3	%2	%72	%22	%2	%2	%2	%81	%16	-	%3	-

Tablo 4. 1. 1’de görüldüğü gibi, “Öğretmenin Dersliği Düzenlemesi” maddesinde en yüksek, sınıf öğretmenleri % 60, yöneticiler % 72 ve denetçiler ise % 81 oranında tamamen katılma yönünde görüş belirtmişlerdir. En düşük değerler ise; öğretmenlerde “hiç katılmıyorum” % 2 yöneticilerde de % 2 oranında kalmıştır. Üç

grupta da görüşler “tamamen ve kısmen katılma” derecelendirilmesinde yoğunlaştığı görülmektedir. Sonuçlara göre, denetçilerin, yöneticilerin ve sınıf öğretmenlerinin, “Öğretmenin Dersliği Düzenlemesi” maddesini, bir görev olarak kabul ettikleri ve denetimde de bunun incelenmesini uygun gördükleri söylenebilir.

Dersliğin düzenlenmesi, öğretmenin ders işlediği sınıfın fiziksel görünüşü, etkinlik köşeleri, sınıf oturma planı vb. gibi çalışmalarını kapsamaktadır.

“Dersliğin Bakımı ve Temizliği” etkinliği ile ilgili görev yerlerine göre, öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, “t testi” sonuçları Tablo 4. 1. 2’de sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 2

Görev Yeri Değişkenine Göre, Öğretmenlerin “Dersliğin Bakımı ve Temizliği” Maddesine İlişkin “t” Testi Sonuçları

Görev Yeri	n	\bar{X}	s	sd	t	Anlamlılık
Köy	39	2.18	.91	445	6.02	P< .05
İl Merkezi	408	3.48	1.32			

Tablo 4. 2. 2’de görüldüğü gibi, “Dersliğin Bakımı ve Temizliği” maddesine ilişkin görev yerine göre öğretmenlerin görüşlerine ait ortalamalar arasındaki fark, “t testi” ile analiz edilmiştir. “t testi” sonuçlarına göre, ortalamalar arasındaki fark istatistiksel olarak .05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur.

Sonuçlar, “Dersliğin Bakımı ve Temizliği” maddesinde, köyde görev yapan öğretmenlerin (\bar{X} =2.18), il merkezinde görev yapan öğretmenlere (\bar{X} =3.48) oranla, daha olumlu düşündüklerini göstermektedir.

Köy okullarında müstakil müdürlükler ve hizmetli kadrosu yoktur. Bundan dolayı, okulların temizliği ile öncelikle öğretmenler ilgilenmektedirler. Temizliğin köy okullarında öğretmenler tarafından yapılması, bu sonucu ortaya çıkarmış olabilir.

“Dersliğin Bakımı ve Temizliği” etkinliği ile ilgili görev boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonuçları, Tablo 4. 1. 3’te sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 3

Görev Değişkenine Göre, “Dersliğin Bakımı ve Temizliği” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	P	Anlamlılık
Gruplar arası	118.21	2	59.10	38.38	.00	P< .01
Gruplar içi	683.61	444	1.54			
Toplam	801.83	446				

Tablo 4. 1. 3’te görüldüğü gibi, “Dersliğin Bakımı ve Temizliği” maddesi, görev boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, ortalamalar arasındaki fark, “Tek Yönlü Varyans Analizi” kullanılarak analiz edilmiştir. “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonucuna göre, öğretmenlerin, yöneticilerin ve denetçilerin görüşlerine ait ortalamalar arasındaki fark, istatistiksel olarak .01 düzeyinde anlamlı bulunmuştur (p=.00).

Görev boyutunda denetçilerin, ilköğretim denetçilerinin ve sınıf öğretmenleri arasında .05 düzeyinde bir anlamlılık görülmektedir. Bu anlamlılığın hangi gruplar arasında olduğu ise, “scheffe” testi ile belirlenmiştir. Scheffe testi sonuçlarına göre; denetçilerin ($\bar{X}=1.48$), yöneticilere ($\bar{X}=3.54$) ve sınıf öğretmenlerine ($\bar{X}=3.54$) nazaran daha olumlu fikre sahip oldukları görülmektedir.

Denetçilerin bu davranışa olumlu yaklaşımlarının nedeni, sınıf temizliğini, sınıfın genel görünüşü olarak algılamaları ve dolayısıyla bu görevin de öğretmen tarafından yapılması gerektiği görüşünü, benimsemelerinden kaynaklanabilir.

“Dersliğin Bakımı ve Temizliği” etkinliği ile ilgili kıdem boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonuçları, Tablo 4. 1. 4’de sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 4

Kıdem Değişkenine Göre, “Dersliğin Bakımı ve Temizliği” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	P	Anlamlılık
Gruplar arası	15.46	2	7.73	4.37	.01	P< .05
Gruplar içi	783.7	443	1.8			
Toplam	799.16	445				

Tablo 4. 1. 4’de görüldüğü gibi, “Dersliğin Bakımı ve Temizliği” maddesi, kıdem boyutuna göre, öğretmenlerin kıdemi beş yıldan az, 5-15 yıl arası ve 15 yıldan fazla yanıtlarına ilişkin, ortalamalar arasındaki fark, “Tek Yönlü Varyans Analizi” kullanılarak analiz edilmiştir. “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonucuna göre, kıdem değişkenine ait ortalamalar arasındaki fark, istatistiksel olarak .05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur (p=.01).

Kıdem boyutunda, öğretmenler arasında .05 düzeyinde bir anlamlılık görülmektedir. Bu anlamlılığın, hangi gruplar arasında olduğu ise, “scheffe” testi ile belirlenmiştir. Scheffe testi sonuçlarına göre; kıdemi 5 yıldan az ($\bar{X}=3.33$), olanlarla kıdemi 15 yıl üzeri olanların ($\bar{X}=3.33$), kıdemi 5-15 yıl arası olanlara ($\bar{X}=3.52$) nazaran daha olumlu fikre sahip oldukları görülmektedir. Kıdemi yüksek öğretmenlerin eğitimde temizliğin önemi hususunda hassasiyet gösterdikleri söylenebilir.

“Dersliğin Bakımı ve Temizliği” etkinliği ile ilgili olarak görev boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, yüzdeler, Tablo 4. 1. 5’te sunulmuştur.

Tablo. 4. 1. 5
Görev Değişkenine Göre, “Dersliğin Bakımı ve Temizliği” Maddesine İlişkin Yüzdeler

Sınıf Öğretmeni					Yönetici					Denetçi				
Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
%9	%17	%10	%43	%21	%12	%15	-	%51	%22	%64	%29	-	%7	-

Tablo 4. 1. 5’te görüldüğü gibi, “dersliğin bakımı ve temizliği” maddesinde en yüksek, sınıf öğretmenleri % 21 hiç katılmıyorum, yöneticiler % 51 katılmıyorum ve denetçiler ise % 64 tamamen katılıyorum yönünde görüş belirtmişlerdir. En düşük değerler ise; öğretmenlerde “tamamen katılıyorum” % 9’da kalmıştır. Yöneticiler de % 12 değerinde tamamen katılıyorum boyutunda fikir belirtmişlerdir. Denetçiler ise % 7 düzeyinde katılmıyorum boyutunda fikir belirtmişlerdir. Öğretmenlerden % 64 oranında olumlu yönde katılım görülmektedir (Olumsuz görüş belirten öğretmenlerin çoğu merkezde çalışan öğretmenlerdir). Görüldüğü gibi öğretmenler, yönetici ve denetçilere oranla, bu maddeye olumlu görüş belirtmemişlerdir. Denetçilerin ve yöneticilerin dershanenin temizliği ve bakımı hususunu öğretmenin görevi olarak algıladıkları fakat, öğretmenlerin ise bu görüşe katılmadıkları söylenebilir. Yöneticilerin de bir kısmı (% 20’si) olumsuz fikir belirttiklerinden, bu davranışı denetimde incelenmesini uygun görmedikleri kanısına varılabilir.

Bu maddede, öğretmenlerin dershanenin temizlik ve bakım işinin, yönetimin görevi olduğunu, savundukları söylenebilir. Bu sonucun çıkmasında, dersane temizliğinin öğretmenin görev tanımında yeri olmadığı fikri etkili olabilir. Bu maddeye olumlu yaklaşan öğretmenlerin, okullarda hizmetli sayısının az olması veya hiç olmamasından dolayı, temizlik görevinin öğretmenlere düştüğü kanısına sahip oldukları söylenebilir.

Denetçiler ise bu maddeye yüksek düzeyde olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Derslikte Gerekli Olan Etkinlik ve İlgi Köşelerini Oluşturma” etkinliği ile ilgili cinsiyet değişkenine göre, öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, “t testi” sonuçları Tablo 4. 1. 6’da sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 6

Cinsiyet Değişkenine Göre, Öğretmenlerin “Derslikte Gerekli Olan Etkinlik ve İlgi Köşelerini Oluşturma” Maddesine İlişkin “t” Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{X}	S	sd	t	Anlamlılık
Erkek	298	1.39	.74	441	1.80	P< .05
Bayan	145	1.26	.50	396.36	2.05	

Tablo 4. 1. 6’da görüldüğü gibi, “Derslikte Gerekli Olan Etkinlik ve İlgi Köşelerini Oluşturma” maddesine ilişkin cinsiyete göre öğretmenlerin görüşlerine ait ortalamalar arasındaki fark, “t testi” ile analiz edilmiştir. “t testi” sonuçlarına göre, ortalamalar arasındaki fark istatistiksel olarak .05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur (p=.04).

Sonuçlar, bayan öğretmenlerin (\bar{X} =1.26), erkek öğretmenlere (\bar{X} =1.39) oranla, daha olumlu düşündüklerini göstermektedir. Bayanların etkinlik köşelerini oluşturmada erkeklere nazaran daha yatkın oldukları söylenebilir.

“Derslikte Gerekli Olan Etkinlik ve İlgili Köşelerini Oluşturma” etkinliği ile ilgili kıdem boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonuçları, Tablo 4. 1. 7’de sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 7

Görev Değişkenine Göre, “Derslikte Gerekli Olan Etkinlik ve İlgili Köşelerini Oluşturma ” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	P	Anlamlılık
Gruplar arası	3.62	2	1.81	4.00	.01	P<.05
Gruplar içi	199.43	440	.45			
Toplam	203.06	442				

Tablo 4. 1. 7’de görüldüğü gibi, “Derslikte Gerekli Olan Etkinlik ve İlgili Köşelerini Oluşturma” maddesi, görev boyutuna göre, denetçilerin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, ortalamalar arasındaki fark, “Tek Yönlü Varyans Analizi” kullanılarak analiz edilmiştir. “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonucuna göre, görev değişkenine ait ortalamalar arasındaki fark, istatistiksel olarak .05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur (p=.01).

Görev boyutunda .05 düzeyinde bir anlamlılık görülmektedir. Bu anlamlılığın hangi gruplar arasında olduğu ise, “scheffe” testi ile belirlenmiştir. Scheffe testi sonuçlarına göre; ilköğretim denetçilerinin (\bar{X} =1.06), yönetici (\bar{X} =1.24) ve öğretmenlere (\bar{X} =1.39) nazaran daha olumlu fikre sahip oldukları görülmektedir.

Denetçilerin, etkinlik köşelerinin öğretim için daha etkin kullanılmasının olumlu olacağı fikrine sahip oldukları söylenebilir.

“Derslikte Gerekli Olan Etkinlik ve İlgili Köşelerini Oluşturma” etkinliği ile ilgili olarak görev boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, yüzdeler, Tablo 4. 1. 8’de sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 8

Görev Değişkenine Göre, “Derslikte Gerekli Olan Etkinlik ve İlgili Köşelerini Oluşturma ” Maddesine İlişkin Yüzdeler

Sınıf Öğretmeni					Yönetici					Denetçi				
Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
%69	%26	%1	%3	%1	%80	%18	-	%2	-	%93	%7	-	-	-

Tablo 4. 1. 8’de görüldüğü gibi, “Derslikte Gerekli Etkinlik ve İlgili Köşeleri Oluşturma” maddesinde en yüksek, sınıf öğretmenleri % 69, yöneticiler % 80 ve denetçiler ise % 97 oranında “tamamen katılma” yönünde görüş belirtmişlerdir. En düşük değerler ise; öğretmenlerde “hiç katılmıyorum” % 1’de kalmıştır.

Sonuçlara göre, denetçiler, yöneticiler ve sınıf öğretmenleri, “öğretmenin etkinlik ve ilgili köşeleri oluşturma” maddesini görev olarak algılamaktadırlar. Bu maddeyi ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin bir görev olarak kabul ettikleri ve denetimde de bunun incelenmesini uygun gördükleri söylenebilir.

“Etkinlik ve ilgili köşeleri” (mevsim şeridi, güzel yazı, resim, boy grafikleri vb.) eğitimde kullanılan araçlardır. Bu etkinliği öğretmenin tek başına yapması şeklinde değil de, özellikle öğrencilerle birlikte yapması arzu edilmektedir. Böylece öğrencinin katılımı ile gerçekleştirilen bu etkinliklerin öğretime olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

“Derslikte Seviyeye Uygun Ders Araç-Gereç ve Materyalleri Bulundurma” etkinliği ile ilgili kıdem boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonuçları, Tablo 4. 1. 9’da sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 9

Kıdem Değişkenine Göre, “Derslikte Seviyeye Uygun Ders Araç-Gereç ve Materyalleri Bulundurma” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	P	Anlamlılık
Gruplar arası	4.22	2	2.11	4.14	.01	P< .05
Gruplar içi	225.07	442	.50			
Toplam	229.29	444				

Tablo 4. 1. 9’da görüldüğü gibi, “Derslikte Seviyeye Uygun Ders Araç-Gereç ve Materyalleri Bulundurma” maddesi, kıdem boyutuna göre, öğretmenlerin kıdemi beş yıldan az, 5-15 yıl arası ve 15 yıldan fazla yanıtlarına ilişkin, ortalamalar arasındaki fark, “Tek Yönlü Varyans Analizi” kullanılarak analiz edilmiştir. “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonucuna göre, kıdem değişkenine ait ortalamalar arasındaki fark, istatistiksel olarak .05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur (p=.01).

Kıdem boyutunda öğretmenlerin yanıtları arasında .05 düzeyinde bir anlamlılık görülmektedir. Bu anlamlılığın hangi gruplar arasında olduğu ise, “scheffe” testi ile belirlenmiştir. Scheffe testi sonuçlarına göre; kıdemi 15 yıl ve üzeri ($\bar{X}=1.20$), olanların, kıdemi 5-15 yıl arası olanlarla ($\bar{X}=1.38$), kıdemi 5 yıldan az olanlara ($\bar{X}=1.47$) nazaran daha olumlu fikre sahip oldukları görülmektedir.

Farklılığın sebebi, 15 yılın üzerinde kıdeme sahip olan öğretmenlerin ders araç ve gereçlerinin, öğretimdeki etkin rolünü daha iyi kavradıklarına bağlanabilir.

“Derslikte Seviyeye Uygun Ders Araç-Gereç ve Materyalleri Bulundurma” etkinliği ile ilgili olarak görev boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, yüzdeler, Tablo 4. 1. 10’da sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 10

Görev Değişkenine Göre, “Derslikte Seviyeye Uygun Ders Araç-Gereç ve Materyalleri Bulundurma” Maddesine İlişkin Yüzdeler

Sınıf Öğretmeni					Yönetici					Denetçi				
Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
%72	%22	%2	%4	-	%80	%16	%2	%2	-	%77	%23	-	-	-

Tablo 4. 1. 10’da görüldüğü gibi “Derslikte Seviyeye Uygun Ders Araç-Gereç ve Materyal Bulundurma” yüksek düzeyde olumlu görüş almıştır. Sınıf öğretmenleri % 72, yöneticiler % 80 ve denetçiler ise % 77 oranında “tamamen katılma” yönünde görüş belirtmişlerdir. En düşük değerler ise; öğretmenlerde %4 değerinde “katılmıyorum” çıkmıştır.

Sonuçlara göre, gruplar bu maddeyi görev olarak algılamakta ve denetimde de bunun incelenmesini uygun görmekte-dirler.

“Sınıf Kitaplığı/ Kitap Köşesi Oluşturma ve Gerekli Kayıtları Tutma” etkinliği ile ilgili olarak görev boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, yüzdeler, Tablo 4. 1. 11’de sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 11**Görev Değişkenine Göre, “Sınıf Kitaplığı/Kitap köşesi Oluşturma ve Gerekli Kayıtları Tutma” Maddesine İlişkin Yüzdeler**

Sınıf Öğretmeni					Yönetici					Denetçi				
Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
%66	%24	%2	%6	%2	%72	%18	-	%8	%2	%77	%20	-	%3	-

Tablo 4. 1. 11’de görüldüğü gibi, “Derslikte Sınıf Kitaplığı Oluşturma ve Gerekli Kayıtları Tutma” davranışında, sınıf öğretmenleri % 66, yöneticiler % 72 ve denetçiler ise % 77 oranında “tamamen katılma” yönünde görüş belirtmişlerdir. Sonuçlara göre, gruplar, bu maddeyi görev olarak algılamakta ve denetimde de bunun incelenmesi uygun görmekteyiz.

Dili öğrenme, onu iyi bir şekilde kullanma ve bilgi birikimi açısından kitap okumanın bir çok faydaları vardır. Sınıflarda küçük bir kitaplık oluşturmanın uygun olacağı görüşü gruplarda hakimdir. Kayıt defteri tutma ise, hangi öğrencinin hangi kitabı okuduğunu, ne zaman alıp ve ne zaman verdiğini kayıt altına almaktır.

“Yıllık Günlük ve Diğer (Deney, Gezi vs) Ders Planlarını Hazırlama” etkinliği ile ilgili görev boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonuçları, Tablo 4. 1. 12’de sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 12

Görev Değişkenine Göre, “Yıllık Günlük ve Diğer (Deney, Gezi vs) Ders Planlarını Hazırlama” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	P	Anlamlılık
Gruplar arası	16.13	2	8.06	8.45	.00	P< .01
Gruplar içi	418.92	439	.95			
Toplam	435.05	441				

Tablo 4. 1. 12’de görüldüğü gibi, “Yıllık Günlük ve Diğer (Deney, Gezi vs) Ders Planlarını Hazırlama” maddesi, görev boyutuna göre, denetçilerin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, ortalamalar arasındaki fark, “Tek Yönlü Varyans Analizi” kullanılarak analiz edilmiştir. “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonucuna göre, görev değişkenine ait ortalamalar arasındaki fark, istatistiksel olarak .01 düzeyinde anlamlı bulunmuştur (p=.00).

Görev boyutunda .05 düzeyinde bir anlamlılık görülmektedir. Bu anlamlılığın hangi gruplar arasında olduğu ise, “scheffe” testi ile belirlenmiştir. Scheffe testi sonuçlarına göre; ilköğretim denetçilerinin (\bar{X} =1.03), yönetici (\bar{X} =1.31) ve öğretmenlere (\bar{X} =1.67) nazaran daha olumlu fikre sahip oldukları görülmektedir.

Öğretmenler bu davranışa diğer katılımcılara göre daha az oranda olumlu görüş belirtmişlerdir. Tabloya bakılırsa, denetçilerin planlamaya daha çok önem verdikleri görülmektedir. İlköğretim denetçileri, müfredat programlarında belirlenen hedefler ve davranışlar doğrultusunda, planların yapılmadığını veya eksik yapıldığını, denetim esnasında tespit etmektedirler. Bu tip tespitler, denetçilerin bu davranışa daha olumlu yaklaşımlarını etkilemiş olabilir.

“Yıllık Günlük ve Diğer (Deney, Gezi vs) Ders Planlarını Hazırlama” etkinliği ile ilgili olarak görev boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, yüzdeler, Tablo 4. 1. 13’de sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 13

Görev Değişkenine Göre, “Yıllık Günlük ve Diğer (Deney, Gezi vs) Ders Planlarını Hazırlama” Maddesine İlişkin Yüzdeler

Sınıf Öğretmeni					Yönetici					Denetçi				
Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
%58	%30	%2	%6	%4	%76	%20	-	%4	-	%97	%3	-	-	-

Tablo 4. 1. 13’te görüldüğü gibi, “Yıllık, Ünite ve Diğer Planları Hazırlama”, maddesinde sınıf öğretmenleri % 58, yöneticiler % 76 ve denetçiler ise % 97 oranında “tamamen katılma” yönünde görüş belirtmişlerdir. Sonuçlara göre gruplar arasında bu madde, bir görev olarak kabul edilmekte ve denetimde de bunun incelenmesi uygun görülmektedir.

Denetçilerin planları hazırlama etkinliğine büyük önem verdikleri ve bunun ise teftişte mutlaka denetlenmesi gereken bir davranış olarak algıladıkları söylenebilir.

“Planlama, önceden belirlenmiş amaçları gerçekleştirmek için yapılması gereken işlerin saptanması, izlenecek yolların belirlenmesidir” (Bozkurt ve Daşcan, 2002, s.12). Planlama ile amaçlar belirlenir, belirlenen amaçların gerçekleştirilmesi için eşgüdümlemiş araçlar belirlenir. Bu alanda uzman kişilerce de bu planlar uygulamaya konulur. Planlama, eğitim sürecinin vazgeçilmez bir ögesidir.

“Yıllık Ünite ve Diğer Planları Uygulama Düzeyi” etkinliği ile ilgili olarak görev boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, yüzdeler, Tablo 4. 1. 14’te sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 14

Görev Değişkenine Göre, “Yıllık Ünite ve Diğer Planları Uygulama Düzeyi” Maddesine İlişkin Yüzdeler

Sınıf Öğretmeni					Yönetici					Denetçi				
Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
%62	%29	%3	%4	%2	%68	%28	-	%4	-	%90	%7	-	-	-

Tablo 4. 1. 14’de görüldüğü gibi “Yıllık ve Diğer Üniteleri Uygulama”, maddesinde sınıf öğretmenlerin % 62, yöneticiler % 68 ve denetçiler ise % 90 oranında “tamamen katılma” yönünde görüş belirtmişlerdir. Sonuçlara göre, gruplar bu davranışı, bir görev olarak kabul etmekte ve denetimde de bunun incelenmesi uygun görmektedirler.

“Yıllık ve diğer planları uygulama” davranışı ile “yıllık ve diğer planları hazırlama” davranışı arasında ilginç bir farklılık vardır. “Planları yapmayı”, yöneticiler ve denetçiler daha önemli görürken, sınıf öğretmenleri, “planları uygulama” davranışına daha fazla önem vermektedirler (Bkz.Tablo 4.1.13). Bu ise, denetçilerin ve yöneticilerin görünümüne önem verdikleri şeklinde algılanabilir. Bu sonuca göre, denetim esnasında da denetçilerin uygulamaya değer vermenin yerine, yapmaya daha fazla önem verdikleri çıkarılabilir.

“Öğrenme İlkelerini (Somuttan Soyuta, Basitten Zora) Gözetme Çabası” etkinliği ile ilgili olarak görev boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, yüzdeler, Tablo 4. 1. 15’de sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 15

Görev Değişkenine Göre, “Öğrenme İlkelerini (Somuttan Soyuta, Basitten Zora) Gözetme Çabası” Maddesine İlişkin Yüzdeler

Sınıf Öğretmeni					Yönetici					Denetçi				
Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
%78	%17	%2	%3	-	%74	%18	%2	%4	%2	%81	%16	%3	-	-

Tablo 4. 1. 15’te görüldüğü gibi “Öğrenme İlkelerini Gözetme Çabası”, davranışını sınıf öğretmenleri % 78, yöneticiler % 74 ve denetçiler ise % 81 oranında görüş belirtmişlerdir. Sonuçlara göre gruplar bu maddeyi bir görev olarak kabul etmekte ve denetimde de bunun incelenmesini uygun görmektedirler.

Öğretim ilkeleri, ilköğretimin birinci devresinde, öğretimin kalıcılığı açısından önemlidir. Çünkü o yaş grubundaki öğrencilerin soyut şeyleri öğrenmeleri, anlamaları zordur. Öğretmenin bu dönemde somuttan soyuta, basitten karmaşığa, ilkelerini gözeterek ders yapması, öğretim açısından önemlidir.

Bu maddede, öğretmen, yönetici ve denetçiler birbirine yakın oranlarda katılımları, öğrenme ilkelerinin önemine bir nevi vurgu yaptıklarını göstermektedir.

“Dersin ve Etkinliğin Amaç ve Konusuna Uygun Strateji, Yöntem, Teknik ve Araçları Seçme, Etkili Kullanma ve Kullandırma” etkinliği ile ilgili olarak görev

boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, yüzdeler, Tablo 4. 1. 16’de sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 16

Görev Değişkenine Göre, “Dersin ve Etkinliğin Amaç ve Konusuna Uygun Strateji, Yöntem, Teknik ve Araçları Seçme, Etkili Kullanma ve Kullandırma” Maddesine İlişkin Yüzdeler

Sınıf Öğretmeni					Yönetici					Denetçi				
Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
%69	%27	%1	%3	%1	%76	%18	%6	-	-	%81	%16	-	%3	-

Tablo 4. 1. 16’te görüldüğü gibi, “Dersin ve Etkinliğin Amaç ve Konusuna Uygun Strateji, Yöntem, Teknik ve Araçları Seçme, Etkili Kullanma ve Kullandırma” maddesinde, sınıf öğretmenleri % 69, yöneticiler % 76 ve denetçiler ise % 81 oranında “tamamen katılma” yönünde görüş belirtmişlerdir. En düşük değerler ise; öğretmenlerde % 1 “hiç katılmıyorum”, yöneticilerde % 6 “fikrim yok” ve denetçilerde de % 3 “katılmıyorum” şeklindedir. Sonuçlara göre gruplar, bu maddeyi bir görev olarak kabul etmekte ve denetimde de bunun incelenmesi uygun görmektedirler.

Dersin ve etkinliğin içeriğine uygun planların yapılması, zaman ve tam öğrenme açısından önemlidir. Uygun araç ve gereçlerin seçilmesi zaman bakımından tasarruf sağladığı gibi, görsellik ve işitsellik sayesinde de öğretimin kalıcı olmasında önemli roller oynamaktadır.

“Derslikte Etkinlik ve İlgi Köşelerini Verimli Kullanma ve Kullandırma” etkinliği ile ilgili kıdem boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve

öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonuçları, Tablo 4. 1. 17’de sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 17

Kıdem Değişkenine Göre, “Derslikte Etkinlik ve İlgi Köşelerini Verimli Kullanma ve Kullandırma” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	p	Anlamlılık
Gruplar arası	6.01	2	3.00	6.15	.00	P< .01
Gruplar içi	215.46	441	.48			
Toplam	221.47	443				

Tablo 4. 1. 17’de görüldüğü gibi, “Derslikte Etkinlik ve İlgi Köşelerini Verimli Kullanma ve Kullandırma” maddesi, kıdem boyutuna göre, öğretmenlerin kıdemi beş yıldan az, 5-15 yıl arası ve 15 yıldan fazla olanların yanıtlarına ilişkin, ortalamalar arasındaki fark, “Tek Yönlü Varyans Analizi” kullanılarak analiz edilmiştir. “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonucuna göre, kıdem değişkenine ait ortalamalar arasındaki fark, istatistiksel olarak .01 düzeyinde anlamlı bulunmuştur (p=.00).

Kıdem boyutunda öğretmenlerin yanıtları arasında .05 düzeyinde bir anlamlılık görülmektedir. Bu anlamlılığın hangi gruplar arasında olduğu ise, “scheffe” testi ile belirlenmiştir. Scheffe testi sonuçlarına göre; kıdemi 15 yıl üzeri ($\bar{X}=1.27$), olanların kıdemi 5-15 arası olanlarla, ($\bar{X}=1.43$), kıdemi 5 yıldan az olanlara ($\bar{X}=1.60$) nazaran daha olumlu fikre sahip oldukları görülmektedir.

Kıdemi 5 yıldan az olan öğretmenlerin, etkinlik ve ilgi köşelerini etkinleştirmede zorlanmaları veya etkin kullanmayı bilmemeleri, bu davranışa, diğer gruplara nazaran daha az düzeyde katılmalarında etkili olabilir.

“Dersin ve Etkinliğin Amaç ve Konusuna Uygun Strateji, Yöntem, Teknik ve Araçları Seçme, Etkili Kullanma ve Kullandırma” etkinliği ile ilgili olarak görev boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, yüzdeler, Tablo 4. 1. 18’de sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 18

Görev Değişkenine Göre, “Derslikte Etkinlik ve İlgi Köşelerini Verimli Kullanma ve Kullandırma” Maddesine İlişkin Yüzdeler

Sınıf Öğretmeni					Yönetici					Denetçi				
Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
%62	%33	%2	%3	-	%74	%14	%4	%8	-	%83	%17	-	-	-

Tablo 4. 1. 18’te görüldüğü gibi, “Dersin ve Etkinliğin Amaç ve Konusuna Uygun Strateji, Yöntem, Teknik ve Araçları Seçme, Etkili Kullanma ve Kullandırma” maddesinde, sınıf öğretmenleri % 62, yöneticiler % 74 ve denetçiler ise % 83 oranında “tamamen katılma” yönünde görüş belirtmişlerdir. En düşük değerler ise; öğretmenlerde % 3 “katılmıyorum”, yöneticilerde % 8 “katılmıyorum” şeklindedir. Sonuçlara göre gruplar, bu maddeyi görev olarak kabul etmekte ve denetimde de bunun incelenmesi uygun görmektedirler.

Dersliklerde oluşturulan “ünite köşesi, mevsim köşesi, güzel yazı, resim vs.” köşeleri, eğitim ve öğretimi desteklemesi ve öğrencilerin daha iyi öğrenmelerini

sağlaması bakımından önemli olmaktadır. Bu açıdan bakıldığında bu davranış olumlu yönde görüş almıştır.

“Etkinlik ve ilgi köşesi oluşturmada” cinsiyetler ve görev boyutu arasında anlamlı fark oluşmasına rağmen, “etkinlik ve ilgi köşesini kullanma” davranışında anlamlı fark cinsiyetler arasında yoktur. Sadece kıdem değişkeninde anlamlılık göze çarpmaktadır. Denetçiler “etkinlik köşelerini oluşturmaya” % 93 oranında tam katılım gösterirken, “etkinlik ve ilgi ve ilgi köşelerini kullanmaya ise” % 83 oranında tam katılım göstermişlerdir. Görüldüğü gibi yine görünümün denetçiler açısından daha ön planda olduğu söylenebilir.

“Çalışmalarında Gezi, Gözlem ve İncelemeye Yer Verme” etkinliği ile ilgili görev boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonuçları, Tablo 4. 1. 19’da sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 19

Görev Değişkenine Göre, “Çalışmalarında Gezi, Gözlem ve İncelemeye Yer Verme” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	p	Anlamlılık
Gruplar arası	7.69	2	3.84	4.87	.00	P< .01
Gruplar içi	348.32	441	.79			
Toplam	356.02	443				

Tablo 4. 1. 19’da görüldüğü gibi, “Çalışmalarında Gezi, Gözlem ve İncelemeye Yer Verme” maddesi, görev boyutuna göre, denetçilerin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, ortalamalar arasındaki fark, “Tek Yönlü Varyans Analizi” kullanılarak analiz edilmiştir. “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonucuna göre,

görev değişkenine ait ortalamalar arasındaki fark, istatistiksel olarak .01 düzeyinde anlamlı bulunmuştur ($p=.00$).

Görev boyutunda .05 düzeyinde bir anlamlılık görülmektedir. Bu anlamlılığın hangi gruplar arasında olduğu ise, “scheffe” testi ile belirlenmiştir. Scheffe testi sonuçlarına göre; ilköğretim denetçilerinin ($\bar{X}=1.22$), yönetici ($\bar{X}=1.41$) ve öğretmenlere ($\bar{X}=1.66$) nazaran daha olumlu fikre sahip oldukları görülmektedir. Denetçilerin yaklaşımlarının olumlu olması; eğitimde, gezi, gözlem ve incelemeye yer vermenin, önemini vurgulamak istediklerinden kaynaklanabilir.

“Çalışmalarında Gezi, Gözlem ve İncelemeye Yer Verme” etkinliği ile ilgili kıdem boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonuçları, Tablo 4. 1. 20’de sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 20
Kıdem Değişkenine Göre, “Çalışmalarında Gezi, Gözlem ve İncelemeye Yer Verme” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	p	Anlamlılık
Gruplar arası	13.47	2	6.66	8.66	.00	P< .01
Gruplar içi	342.18	440	.77			
Toplam	335.65	442				

Tablo 4. 1. 20’de görüldüğü gibi, “Çalışmalarında Gezi, Gözlem ve İncelemeye Yer Verme” maddesi, kıdem boyutuna göre, öğretmenlerin kıdemi beş yıldan az, 5-15 yıl arası ve 15 yıldan fazla olanların yanıtlarına ilişkin, ortalamalar arasındaki fark, “Tek Yönlü Varyans Analizi” kullanılarak analiz edilmiştir. “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonucuna göre, kıdem değişkenine ait ortalamalar arasındaki fark, istatistiksel olarak .01 düzeyinde anlamlı bulunmuştur ($p=.00$).

Kıdem boyutunda öğretmenlerin yanıtları arasında .05 düzeyinde bir anlamlılık görülmektedir. Bu anlamlılığın hangi gruplar arasında olduğu ise, “scheffe” testi ile belirlenmiştir. Scheffe testi sonuçlarına göre; kıdemi 15 yıl üzeri ($\bar{X}=1.30$), olanların kıdemi 5-15 yıl arası ($\bar{X}=1.66$) olanlarla, kıdemi 5 yıldan az olanlara ($\bar{X}=1.77$) nazaran daha olumlu fikre sahip oldukları görülmektedir. Kıdemi 15 yıl üzerinde olan öğretmenlerin yaklaşımlarının olumlu olması; “deney gezi ve gözlemin” öğretimdeki olumlu yanlarını tecrübeleri sayesinde iyi kavramalarından kaynaklandığı söylenebilir.

“Çalışmalarında Gezi, Gözlem ve İncelemeye Yer Verme” etkinliği ile ilgili olarak görev boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, yüzdeler, Tablo 4. 1. 21’de sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 21
Görev Değişkenine Göre, “Çalışmalarında Gezi, Gözlem ve İncelemeye Yer Verme” Maddesine İlişkin Yüzdeler

Sınıf Öğretmeni					Yönetici					Denetçi				
Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
%54	%36	%2	%7	%1	%76	%12	%6	%6	-	%84	%13	-	%3	-

Tablo 4. 1. 21’de görüldüğü gibi, “Çalışmalarında Gezi, Gözlem ve İncelemeye Yer Verme” maddesinde en yüksek, sınıf öğretmenleri % 54, yöneticiler % 76 ve denetçiler ise % 84 oranında “tamamen katılma” yönünde görüş belirtmişlerdir. En düşük değerler ise; öğretmenlerde % 1 “hiç katılmıyorum”

yöneticilerde % 6 “katılmıyorum” ve denetçilerde de % 3 “katılmıyorum” şeklindedir. Sonuçlar gösteriyor ki; gruplar bu maddeyi bir görev olarak kabul etmekte ve denetimde de bunun incelenmesi uygun görmektedirler.

Diğer davranışlara nazaran bu davranışa, öğretmen, yönetici ve denetçilerin tam katılma yüzdeleri düşüktür. Öğretmenler için, “çalışmalarında gezi, gözlem ve incelemeye yer verme” diğer maddelere nazaran daha az önemli olduğu sonucu çıkarılabilir.

“Çalışmalarında Araştırma ve Deneylere Yer Verme” etkinliği ile ilgili “mezun olunan okul” boyutuna göre, öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonuçları, Tablo 4. 1. 22’de sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 22

Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre, “Çalışmalarında Araştırma ve Deneylere Yer Verme” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	f	p	Anlamlılık
Gruplar arası	12.64	2	2.52	3.21	.00	P< .01
Gruplar içi	342.64	436	.78			
Toplam	355.28	441				

Tablo 4. 1. 22’de görüldüğü gibi, “Çalışmalarında Araştırma ve Deneylere Yer Verme” maddesi, mezun olunan okul boyutuna göre, öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, ortalamalar arasındaki fark, “Tek Yönlü Varyans Analizi” kullanılarak analiz edilmiştir. “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonucuna göre, görev değişkenine ait ortalamalar arasındaki fark, istatistiksel olarak .01 düzeyinde anlamlı bulunmuştur (p=.00).

Mezun olunan okul boyutunda .05 düzeyinde bir anlamlılık görülmektedir. Bu anlamlılığın hangi gruplar arasında olduğu ise, “scheffe” testi ile belirlenmiştir. Scheffe testi sonuçlarına göre; “açık öğretim lisans tamamlama” mezunu öğretmenlerin (\bar{X} =1.24); “eğitim fakültesi diğer bölüm” mezunu (\bar{X} =1.44), “eğitim yüksek okulu” mezunu (\bar{X} =1.51), “eğitim fakültesi sınıf öğretmenliği” mezunu (\bar{X} =1.69), “fen edebiyat fakültesi” mezunu (\bar{X} =1.75) ve “diğer fakülte” mezunu öğretmenlere (\bar{X} =1.81), nazaran daha olumlu fikre sahip oldukları görülmektedir.

“Çalışmalarında Araştırma ve Deneylere Yer Verme” etkinliği ile ilgili olarak görev boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, yüzdeler, Tablo 4. 1. 23’te sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 23

Görev Değişkenine Göre, “Çalışmalarında Araştırma ve Deneylere Yer Verme” Maddesine İlişkin Yüzdeler

Sınıf Öğretmeni					Yönetici					Denetçi				
Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
%69	%26	%2	%3	-	%77	%17	%4	%2	-	%94	%3	%3	-	-

Tablo 4. 1. 23’te görüldüğü gibi, “Çalışmalarında Araştırma ve Deneylere Yer Verme” maddesinde en yüksek, sınıf öğretmenleri % 69, yöneticiler % 77 ve denetçiler ise % 94 oranında “tamamen katılma” yönünde görüş belirtmişlerdir. En düşük değerler ise; öğretmenlerde % 3 ile “ katılmıyorum” yöneticilerde % 2 “katılmıyorum” ve denetçilerde de % 3 “fikrim yok” şeklindedir. Sonuçlara göre,

gruplar, bu maddeyi görev olarak kabul etmekte ve denetimde de bunun incelenmesi uygun görmektedirler.

“Öğrencilerin Öğrenme Etkinliklerine Aktif Katılımını Sağlayacak Ortam ve Süreçleri Hazırlama” etkinliği ile ilgili olarak görev boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, yüzdeler, Tablo 4. 1. 24’de sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 24
Görev Değişkenine Göre, “Öğrencilerin Öğrenme Etkinliklerine Aktif Katılımını Sağlayacak Ortam ve Süreçleri Hazırlama” Maddesine İlişkin Yüzdeler

Sınıf Öğretmeni					Yönetici					Denetçi				
Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
%74	%20	%3	%3	-	%74	%20	%4	%2	-	%90	%7	%3	-	-

Tablo 4. 1. 24’de görüldüğü gibi, “Öğrencilerin Öğrenme Etkinliklerine Aktif Katılımını Sağlayacak Ortam ve Süreçleri Hazırlama” maddesinde en yüksek, sınıf öğretmenleri % 74, yöneticiler % 74 ve denetçiler ise % 90 oranında “tamamen katılma” yönünde görüş belirtmişlerdir. En düşük değerler ise; öğretmenlerde % 3 “katılmıyorum” yöneticilerde % 2 “katılmıyorum” ve denetçilerde de % 3 “fikrim yok” şeklindedir. Sonuçlara göre, gruplar, bu maddeyi görev olarak kabul etmekte ve denetimde de bunun incelenmesini uygun görmektedirler.

Demirel'e göre (2000, s.210) aktif öğrenmenin özellikleri aşağıdaki gibi sıralanmıştır:

1. Öğrenciler, araştırma çalışmalarında kaynaklara kendileri ulaşır, değişik kaynaklardan bilgiye ulaşmanın yollarını öğrenirler,
2. Öğrencilerin bilgiyi kazanmalarına, sunmalarına olanak sağlar,
3. Öğrenciler , bireysel ve grup projelerinde sorumluluk alırlar ve bunu paylaşırlar,
4. Öğrenciler, bilgileri paylaşır, etkileşimde bulunur ve ortak bilgi üretimi için iş birliği yaparlar.

Aktif öğrenmenin bu özellikleri göz önüne alındığında, ders anlatımında öğrenci katılımının önemi görülmektedir. Öğretmen, derste bir rehber konumundadır. “Öğretmen, öğrenciye bir şey öğretmez, ancak öğrenci öğrenebilir”. Bu prensip ile bakılırsa, aktif öğrenme etkinliklerinin düzenlenmesi eğitim ve öğretim açısından kullanılması gereken süreç olarak görülmektedir.

Öğretmenler % 94, yöneticiler % 94 ve denetçiler % 97 oranında katılımda bulunmakta ve bu davranışın gerekliliğine inanmakta ve “öğrencilerin aktif katılımının sağlanmasının” öğretim açısından önemini benimsemektedirler.

“Öğrencilerle Etkili İletişim Kurma ve Sürdürme” etkinliği ile ilgili olarak görev boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, yüzdeler, Tablo 4. 1. 25’de sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 25
Görev Değişkenine Göre, “Öğrencilerle Etkili İletişim Kurma ve Sürdürme”
Maddesine İlişkin Yüzdeler Değerler

Sınıf Öğretmeni					Yönetici					Denetçi				
Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
%86	%12	%1	%1	-	%84	%12	%2	%2	-	%87	%13	-	-	-

Tablo 4. 1. 25’de görüldüğü gibi, “Öğrencilerle Etkili İletişim Kurma ve Sürdürme” maddesinde en yüksek, sınıf öğretmenleri % 86, yöneticiler % 84 ve denetçiler ise % 87 oranında “tamamen katılma” yönünde görüş belirtmişlerdir. En düşük değerler ise; öğretmenlerde % 1 “katılmıyorum” yöneticilerde % 2 “katılmıyorum” şeklindedir. Sonuçlara göre, gruplar, bu maddeyi bir görev olarak kabul etmekte ve denetimde de bunun incelenmesini uygun görmektedirler.

Eğitimde iletişim, “hedeflenen davranış değişikliği yaratmak için gereken ilişki ağı” (Aydın, 1998, s.8) olarak tanımlanmaktadır. İletişimin içerisine göz teması, jest ve mimikler, empatik düşünme gibi kavramlar girmektedir. İletişim sadece sözlü olarak konuşma anlamına gelmemektedir. Öğrenciyi anlama iletişim olarak kabul görmektedir. Açıl (2002, s.12) “Öğrencilerin, öğretmenin “ne anlattığı” ile ilgilenmediğini “nasıl anlattığı” ile ilgilendiğini” belirtmektedir. Bu açıdan bakılırsa iletişim boyutunda öğretmenin üzerine önemli sorumluluklar düştüğü söylenebilir.

“Öğrencilerle etkili iletişim kurma “ davranışında üç grupta da yüksek oranda katılım görülmüştür. Etkili iletişim kurma eğitim sürecinin ayrılmaz bir parçası

olduğundan üç grupta bu davranışı benimsemiş ve denetimde incelenmesine olumlu görüş belirtmişlerdir. Öğretmenler % 98, yöneticiler % 96 ve denetçiler ise % 100 oranında olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Öğrenci Seviyesine ve Mevzuatına Uygun Ödev Verme Araştırma Yaptırma” etkinliği ile ilgili kıdem boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonuçları, Tablo 4. 1. 26’da sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 26
Kıdem Değişkenine Göre, “Öğrenci Seviyesine ve Mevzuatına Uygun Ödev Verme Araştırma Yaptırma” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	P	Anlamlılık
Gruplar arası	5.45	2	2.78	4.01	.01	P< .05
Gruplar içi	299.04	440	.06			
Toplam	304.50	442				

Tablo 4. 1. 26’da görüldüğü gibi, “Öğrenci Seviyesine ve Mevzuatına Uygun Ödev Verme Araştırma Yaptırma” maddesi, kıdem boyutuna göre, öğretmenlerin kıdemi beş yıldan az, 5-15 yıl arası ve 15 yıldan fazla olanların yanıtlarına ilişkin, ortalamalar arasındaki fark, “Tek Yönlü Varyans Analizi” kullanılarak analiz edilmiştir. “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonucuna göre, kıdem değişkenine ait ortalamalar arasındaki fark, istatistiksel olarak .05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur (p=.01).

Kıdem boyutunda öğretmenlerin yanıtları arasında .05 düzeyinde bir anlamlılık görülmektedir. Bu anlamlılığın hangi gruplar arasında olduğu ise, “scheffe” testi ile belirlenmiştir. Scheffe testi sonuçlarına göre; kıdemi 15 yıl üzeri

(\bar{X} =1.32), olanlarla kıdemi 5-15 yıl arası (\bar{X} =1.46) olanların, kıdemi 5 yıldan az olanlara (\bar{X} =1.63) nazaran daha olumlu fikre sahip oldukları görülmektedir. Kıdemi yüksek olan öğretmenlerin (dolayısı ile tecrübeli olduklarından), araştırma ve ödevlerden, öğretimde yararlanılmasının, öğrenci kazanımları açısından olumlu sonuçlar ortaya çıkardığını ifade ettikleri söylenebilir.

“Öğrenci Seviyesine ve Mevzuatına Uygun Ödev Verme Araştırma Yaptırma” etkinliği ile ilgili olarak görev boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, yüzdeler, Tablo 4. 1. 27’te sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 27

Görev Değişkenine Göre, “Öğrenci Seviyesine ve Mevzuatına Uygun Ödev Verme Araştırma Yaptırma ” Maddesine İlişkin Yüzdeler

Sınıf Öğretmeni					Yönetici					Denetçi				
Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
%65	%27	%3	%5	-	%74	%16	%4	%2	%4	%81	%16	%3	-	-

Tablo 4. 1. 27’de görüldüğü gibi, “Öğrenci Seviyesine ve Mevzuatına Uygun Ödev Verme Araştırma Yaptırma” maddesinde en yüksek, sınıf öğretmenleri % 65, yöneticiler % 74 ve denetçiler ise % 81 oranında “tamamen katılma” yönünde görüş belirtmişlerdir. En düşük değerler ise; öğretmenlerde % 5 “katılmıyorum”, yöneticilerde % 4 “hiç katılmıyorum” ve denetçilerde de % 3 “fikrim yok” şeklindedir. Sonuçlara göre, gruplar bu maddeyi bir görev olarak kabul etmekte ve denetimde de bunun incelenmesi uygun görmektedirler.

“Bilgiye Ulaşma Yollarını Öğretme, Öğrenmeyi Öğrenen Bireyler Yetiştirme” etkinliği ile ilgili olarak görev boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin yüzdeler, Tablo 4. 1. 28’de sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 28
Görev Değişkenine Göre, “Bilgiye Ulaşma Yollarını Öğretme, Öğrenmeyi Öğrenen Bireyler Yetiştirme” Maddesine İlişkin Yüzdeler

Sınıf Öğretmeni					Yönetici					Denetçi				
Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
%82	%14	%1	%3	-	%84	%12	-	%2	%2	%94	%3	-	%3	-

Tablo 28’de görüldüğü gibi, “Bilgiye Ulaşma Yollarını Öğretme, Öğrenmeyi Öğrenen Bireyler Yetiştirme” maddesinde en yüksek, sınıf öğretmenleri % 82, yöneticiler % 84 ve denetçiler ise % 94 oranında “tamamen katılma” yönünde görüş belirtmişlerdir. En düşük değerler ise; öğretmenlerde %3 “katılmıyorum” yöneticilerde % 2 “hiç katılmıyorum” ve denetçilerde de % 3 “katılmıyorum” şeklindedir. Sonuçlara göre, gruplar bu maddeyi bir görev olarak kabul etmekte ve denetimde de bunun incelenmesi uygun görmektedirler.

“Öğretmen öğrenciye hiçbir şey veremez” şeklinde bir söz söylenir. Gerçekten de öğretmen, öğrenciye öğretmez. Öğrenci öğrenir. Eğitimin amacı, öğrenciye bir şeyler öğretmek değil, “öğrenmeyi öğrenen” bireyler olarak yetiştirmek olmalıdır. Eğer öğrenmeyi öğrenen bireyler yetiştirilirse, öğrenci, öğretmen olmadan da öğrenmeye devam edebilecektir. Bu davranış, ünlü Çin bilgini Kuan Tzu’ nun şu

sözyle özdeşleştirilebilir. Tzu, “Birine bir balık verirsen doyar bir defalık, balık tutmayı öğret ki doysun ömür boyunca” demektedir.

“Öğrencilerde Ulusal Bilinci ve Ulusal Değerlere Saygı ve Sevgiyi Geliştirme” etkinliği ile ilgili görev yerlerine göre, öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, “t testi” sonuçları Tablo 4. 1. 29’de sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 29

Görev Yeri Değişkenine Göre, Öğretmenlerin “Öğrencilerde Ulusal Bilinci ve Ulusal Değerlere Saygı ve Sevgiyi Geliştirme” Maddesine İlişkin “t” Testi Sonuçları

Görev Yeri	n	\bar{X}	s	sd	t	Anlamlılık
Köy	39	1.60	1.01	160	1.34	P< .05
İl Merkezi	403	1.38	.74			

Tablo 4. 1. 29’da görüldüğü gibi, “Öğrencilerde Ulusal Bilinci ve Ulusal Değerlere Saygı ve Sevgiyi Geliştirme” maddesine ilişkin görev yerine göre öğretmenlerin görüşlerine ait ortalamalar arasındaki fark, “t testi” ile analiz edilmiştir. “t testi” sonuçlarına göre, ortalamalar arasındaki fark istatistiksel olarak .05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur (p=.02).

Sonuçlar, il merkezinde görev yapan öğretmenlerin (\bar{X} =1.38), köyde görev yapan öğretmenlere (\bar{X} =1.60) nazaran, daha olumlu düşündüklerini göstermektedir. Merkezde çalışan öğretmenlerin ulusal bilince daha fazla önem verdikleri görülmektedir.

“Öğrencilerde Ulusal Bilinci ve Ulusal Değerlere Saygı ve Sevgiyi Geliştirme” etkinliği ile ilgili kıdem boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonuçları, Tablo 4. 1. 30’da sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 30
Kıdem Değişkenine Göre, “Öğrencilerde Ulusal Bilinci ve Ulusal Değerlere Saygı ve Sevgiyi Geliştirme” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlılık
Gruplar arası	3.78	2	1.89	3.38	.03	P< .05
Gruplar içi	246.16	440	.55			
Toplam	249.95	442				

Tablo 4. 1. 30’da görüldüğü gibi, “Öğrencilerde Ulusal Bilinci ve Ulusal Değerlere Saygı ve Sevgiyi Geliştirme” maddesi, kıdem boyutuna göre, öğretmenlerin kıdemi beş yıldan az, 5-15 yıl arası ve 15 yıldan fazla olanların yanıtlarına ilişkin, ortalamalar arasındaki fark, “Tek Yönlü Varyans Analizi” kullanılarak analiz edilmiştir. “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonucuna göre, kıdem değişkenine ait ortalamalar arasındaki fark, istatistiksel olarak .05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur (p=.03).

Kıdem boyutunda öğretmenlerin yanıtları arasında .05 düzeyinde bir anlamlılık görülmektedir. Bu anlamlılığın hangi gruplar arasında olduğu ise, “scheffe” testi ile belirlenmiştir. Scheffe testi sonuçlarına göre; kıdemi 15 yıl üzeri (\bar{X} =1.17), olanlarla kıdemi 5-15 yıl arası (\bar{X} =1.24) olanların, kıdemi 5 yıldan az olanlara (\bar{X} =1.42) nazaran daha olumlu fikre sahip oldukları görülmektedir.

Kıdemi yüksek olan öğretmenlerin ise bu davranışta yüksek düzeyde olumlu görüş belirtmelerindeki neden, bu özelliğin öğrencilerde bulunmasının önemini daha iyi kavramış olmalarından kaynaklanabilir.

“Öğrencilerde Ulusal Bilinci ve Ulusal Değerlere Saygı ve Sevgiyi Geliştirme” etkinliği ile ilgili olarak görev boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin,

yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, yüzdeler, Tablo 4. 1. 31’de sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 31
Görev Değişkenine Göre, “Öğrencilerde Ulusal Bilinci ve Ulusal Değerlere Saygı ve Sevgiyi Geliştirme” Maddesine İlişkin Yüzdeler

Sınıf Öğretmeni					Yönetici					Denetçi				
Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
%83	%12	%1	%3	%1	%86	%6	%2	%2	%4	%90	%10	-	-	-

Tablo 4. 1. 31’de görüldüğü gibi, “Öğrencilerde Ulusal Bilinci ve Ulusal Değerlere Saygı ve Sevgiyi Geliştirme” maddesinde en yüksek, sınıf öğretmenleri % 83, yöneticiler % 86 ve denetçiler ise % 90 oranında “tamamen katılma” yönünde görüş belirtmişlerdir. En düşük değerler ise; öğretmenlerde % 1 “hiç katılmıyorum”, yöneticilerde % 4 “hiç katılmıyorum” şeklindedir. Sonuçlara göre, bu maddeyi bir görev olarak kabul etmekte ve denetimde de bunun incelenmesi uygun görmektedirler.

Ulusal bilinç ve değerlere sahip olma davranışını kazandırma, ülke bireyleri olarak ülkesi için çalışma, ülkesini vatanını sevme ve onu üstün bilme anlamlarına gelir. Özellikle karakter gelişiminin şekillenmeye başladığı ilköğretimde, bu bilinç ve değerlerin kazandırılması, ülke için önem taşıyabilir. Vatan, insanları ile bir bütündür. Milleti yükseltecek olanlar ise yine o ülkenin insanları olacaktır. Ülkeler, bireyleri için vardır ve bireyler de ülkeler için olmalıdır. Birey, bilgi, birikim ve yeterliklerini ülkesi için kullanması gerektiğini bilmelidir.

“Seviyeye Uygun Olarak İstiklal Marşı’nı ve Öğrenci Andını Öğretme” etkinliği ile ilgili görev yerlerine göre, öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, “t testi” sonuçları Tablo 4. 1. 32’de sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 32

Görev Yeri Değişkenine Göre, Öğretmenlerin “Seviyeye Uygun Olarak İstiklal Marşı’nı ve Öğrenci Andını Öğretme” Maddesine İlişkin “t” Testi Sonuçları

Görev Yeri	n	\bar{X}	s	sd	t	Anlamlılık
Köy	39	1.12	.33	444	1.49	P< .05
İl Merkezi	407	1.32	.80	87.81	2.87	

Tablo 4. 1. 32’de görüldüğü gibi, “Seviyeye Uygun Olarak İstiklal Marşı’nı ve Öğrenci Andını Öğretme” maddesine ilişkin görev yerine göre öğretmenlerin görüşlerine ait ortalamalar arasındaki fark, “t testi” ile analiz edilmiştir. “t testi” sonuçlarına göre, ortalamalar arasındaki fark, istatistiksel olarak .05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur (p=.00).

Sonuçlar, köyde görev yapan öğretmenlerin (\bar{X} =1.12), il merkezinde görev yapan öğretmenlere (\bar{X} =1.32) oranla, daha olumlu düşündüklerini göstermektedir. Köyde çalışan öğretmenler il merkezinde çalışanlara göre daha olumlu fikre sahip oldukları görülmektedir.

“Seviyeye Uygun Olarak İstiklal Marşı’nı ve Öğrenci Andını Öğretme” maddesi, “Öğrencilerde ulusal bilinci ve ulusal değerlere saygı ve sevgiyi geliştirme” maddesine göre köydeki ve şehirdeki öğretmenler arasında bir tezatlık görülmektedir. “Ulusal bilinç” maddesi ile, “istiklal marşı ve öğrenci andı” maddesi anlam olarak birbirine yakın davranışlardır. Böyle olmasına rağmen, “Seviyeye Uygun Olarak İstiklal Marşı’nı ve Öğrenci Andını Öğretme” maddesinde, “ulusal

bilinç” maddesinin aksine, köyde çalışan öğretmenler daha olumlu görüş beyan etmişlerdir. Bunun nedeni, denetçilerin, köy okullarını denetlerken, özellikle öğrencilere “istiklal marşı ve andımızı” okutmaları olabilir. Köyde çalışan öğretmenler, öğrencilere bu davranışları kazandırmak için uğraş vermektedirler. Şehirdeki okullarda ise denetçilerin bu davranış üzerinde çok durdukları da söylenemez. Öğretmenler, denetçilerin önem verdikleri davranışlara, kendileri de önem vermektedirler. Denetçilerin öncelikleri ile öğretmenlerin kendi önceliklerinin yer değiştirdikleri söylenebilir.

“Seviyeye Uygun Olarak İstiklal Marşı’nı ve Öğrenci Andını Öğretme” etkinliği ile ilgili olarak görev boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, yüzdeler, Tablo 4. 1. 33’de sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 33

Görev Değişkenine Göre, “Seviyeye Uygun Olarak İstiklal Marşı’nı ve Öğrenci Andını Öğretme” Maddesine İlişkin Yüzdeler

Sınıf Öğretmeni					Yönetici					Denetçi				
Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
%80	%14	%2	%2	%2	%84	%8	%4	%2	%2	%94	%6	-	-	-

Tablo 4. 1. 33’de görüldüğü gibi, “Seviyeye Uygun Olarak İstiklal Marşı’nı ve Öğrenci Andını Öğretme” maddesinde en yüksek, sınıf öğretmenleri %80, yöneticiler % 84 ve denetçiler ise % 94 oranında “tamamen katılma” yönünde görüş belirtmişlerdir. En düşük değerler ise; öğretmenlerde %2 “hiç katılmıyorum”, yöneticilerde % 2 “hiç katılmıyorum” şeklindedir. Sonuçlara göre, gruplar bu

maddeyi bir görev olarak kabul etmekte ve denetimde de bunun incelenmesi uygun görmektedirler.

“Atatürk İlke ve İnkılaplarını ve Atatürk’ün Gençliğe Hitabesi’ni Öğretme” etkinliği ile ilgili cinsiyetlerine göre, öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, “t testi” sonuçları Tablo 4. 1. 35’de sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 34

Cinsiyet Değişkenine Göre, Öğretmenlerin “Atatürk İlke ve İnkılaplarını ve Gençliğe Hitabesi’ni Öğretme” Maddesine İlişkin “t” Testi Sonuçları

Görev Yeri	n	\bar{X}	s	sd	t	Anlamlılık
Erkek	301	1.50	.97	445	1.80	P< .05
Bayan	146	1.22	.49	443.95	2.05	

Tablo 4. 1. 35’de görüldüğü gibi, “Atatürk İlke ve İnkılaplarını ve Atatürk’ün Gençliğe Hitabesi’ni Öğretme” maddesine ilişkin cinsiyetlerine göre öğretmenlerin görüşlerine ait ortalamalar arasındaki fark, “t testi” ile analiz edilmiştir. “t testi” sonuçlarına göre, ortalamalar arasındaki fark istatistiksel olarak .05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur (p=.00).

Sonuçlar, bayan öğretmenlerin (\bar{X} =1.22), erkek öğretmenlere (\bar{X} =1.50) oranla, daha olumlu düşündüklerini göstermektedir. Yani bayan öğretmenlerin, erkek öğretmenlere göre daha olumlu fikre sahip oldukları görülmektedir.

“Atatürk İlke ve İnkılaplarını ve Atatürk’ün Gençliğe Hitabesi’ni Öğretme” etkinliği ile ilgili kıdem boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonuçları, Tablo 4. 1. 34’da sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 35
Kıdem Değişkenine Göre, “Atatürk İlke ve İnkılaplarını ve Atatürk’ün Gençliğe Hitabesi’ni Öğretme” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	P	Anlamlılık
Gruplar arası	4.76	2	2.38	3.28	.03	P< .05
Gruplar içi	321.32	443	.72			
Toplam	326.09	445				

Tablo 4. 1. 34’de görüldüğü gibi, “Atatürk İlke ve İnkılaplarını ve Atatürk’ün Gençliğe Hitabesi’ni Öğretme” maddesi, kıdem boyutuna göre, öğretmenlerin kıdemi beş yıldan az, 5-15 yıl arası ve 15 yıldan fazla olanların yanıtlarına ilişkin, ortalamalar arasındaki fark, “Tek Yönlü Varyans Analizi” kullanılarak analiz edilmiştir. “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonucuna göre, kıdem değişkenine ait ortalamalar arasındaki fark, istatistiksel olarak .05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur (p=.03).

Kıdem boyutunda öğretmenlerin yanıtları arasında .05 düzeyinde bir anlamlılık görülmektedir. Bu anlamlılığın hangi gruplar arasında olduğu ise, “scheffe” testi ile belirlenmiştir. Scheffe testi sonuçlarına göre; kıdemi 15 yıl üzeri ($\bar{X}=1.23$), olanların kıdemi 5-15 yıl arası ($\bar{X}=1.44$) olanlarla, kıdemi 5 yıldan az olanlara ($\bar{X}=1.51$) nazaran daha olumlu fikre sahip oldukları görülmektedir.

“Atatürk İlke ve İnkılaplarını ve Atatürk’ün Gençliğe Hitabesi’ni Öğretme” etkinliği ile ilgili olarak görev boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, yüzdeler, Tablo 4. 1. 36’de sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 36**Görev Değişkenine Göre, “Atatürk İlke ve İnkılaplarını ve Atatürk’ün Gençliğe Hitabesi’ni Öğretme” Maddesine İlişkin Yüzdeler**

Sınıf Öğretmeni					Yönetici					Denetçi				
Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
%71	%20	%4	%3	%2	%82	%12	-	%2	%4	%87	%13	-	-	-

Tablo 4. 1. 36’da görüldüğü gibi, “Atatürk İlke ve İnkılaplarını ve Atatürk’ün Gençliğe Hitabesi’ni Öğretme” maddesinde, sınıf öğretmenleri % 71, yöneticiler % 82 ve denetçiler ise % 87 oranında “tamamen katılma” yönünde görüş belirtmişlerdir. En düşük değerler ise; öğretmenlerde % 2 “hiç katılmıyorum”, yöneticilerde % 4 “hiç katılmıyorum” şeklindedir. Sonuçlara göre, gruplar bu maddeyi bir görev olarak kabul etmekte ve denetimde de bunun incelenmesi uygun görmektedirler.

Ülkemizin kurucusu Ulu Önder Atatürk ‘ün ilke ve inkılaplarını öğretmek, öğrencilerin Atatürk’ü tanınması, anlaması bakımından önemlidir. Bu konuda öğretmene görevler düşmektedir. Öğretmenlerden, Atatürk ilke, inkılaplarının amacını ve önemini, öğrenciye kavratılması ve sevdirmesi beklenmektedir.

“Öğrencilerde Okuma Zevki ve Alışkanlığı Kazandırma” etkinliği ile ilgili kıdem boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonuçları, Tablo 4. 1. 37’de sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 37
Kıdem Değişkenine Göre, “Öğrencilerde Okuma Zevki ve Alışkanlığı Kazandırma” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	f	P	Anlamlılık
Gruplar arası	1.70	2	.85	3.94	.02	P< .05
Gruplar içi	95.47	442	.21			
Toplam	97.17	444				

Tablo 37’de görüldüğü gibi, “Öğrencilerde Okuma Zevki ve Alışkanlığı Kazandırma” maddesi, kıdem boyutuna göre, öğretmenlerin kıdemi beş yıldan az, 5-15 yıl arası ve kıdemi 15 yıldan fazla olanların yanıtlarına ilişkin, ortalamalar arasındaki fark, “Tek Yönlü Varyans Analizi” kullanılarak analiz edilmiştir. “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonucuna göre, kıdem değişkenine ait ortalamalar arasındaki fark, istatistiksel olarak .05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur ($p=.02$).

Kıdem boyutunda öğretmenlerin yanıtları arasında .05 düzeyinde bir anlamlılık görülmektedir. Bu anlamlılığın hangi gruplar arasında olduğu ise, “scheffe” testi ile belirlenmiştir. Scheffe testi sonuçlarına göre; kıdemi 15 yıl üzeri ($\bar{X}=1.06$), olanlarla, kıdemi 5-15 yıl arası ($\bar{X}=1.11$) olanların, kıdemi 5 yıldan az olanlara ($\bar{X}=1.23$) nazaran daha olumlu fikre sahip oldukları görülmektedir. Kıdemi yüksek olan bireylerin öğrencilere okuma alışkanlığını kazandırmanın önemini tecrübeleri ile gördükleri ve bunun ise görüşlerini etkilediği söylenebilir.

“Öğrencilerde Okuma Zevki ve Alışkanlığı Kazandırma” etkinliği ile ilgili olarak görev boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, yüzdeler, Tablo 4. 1. 38’de sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 38
Görev Değişkenine Göre, “Öğrencilerde Okuma Zevki ve Alışkanlığı Kazandırma” Maddesine İlişkin Yüzdeler

Sınıf Öğretmeni					Yönetici					Denetçi				
Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
%90	%8	%1	%1	-	%92	%6	-	%2	-	%84	%13	-	%3	-

Tablo 4. 1. 38’de görüldüğü gibi, “Öğrencilerde Okuma Zevki ve Alışkanlığı Kazandırma” maddesinde en yüksek, sınıf öğretmenleri % 90, yöneticiler % 92 ve denetçiler ise % 84 oranında “tamamen katılma” yönünde görüş belirtmişlerdir. En düşük değerler ise; öğretmenlerde % 1 “katılmıyorum”, yöneticilerde % 2 “katılmıyorum” ve denetçilerde de % 3 “katılmıyorum” şeklindedir. Sonuçlara göre gruplar, bu maddeyi kabul etmekte ve denetimde de bunun incelenmesi uygun görmektedirler.

Okuma alışkanlığının, Türkçe’nin akıcı ve anlaşılır kullanımını, bilgi birikimini ve kelime hazinesinin zenginleştirilmesini olumlu yönde etkilediği bilinmektedir. Bu açıdan, okuma alışkanlığının kazandırılması, öğrencilere olumlu yönde davranış kazandırılacağı düşünülebilir.

“Türkçe’yi Etkili Kullanma ve Kullandırma” etkinliği ile ilgili olarak görev boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, yüzdeler, Tablo 4. 1. 39’de sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 39**Görev Değişkenine Göre, “Türkçe’yi Etkili Kullanma ve Kullandırma” Maddesine İlişkin Yüzdeler**

Sınıf Öğretmeni					Yönetici					Denetçi				
Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
%88	%8	%1	%2	%1	%90	%6	%2	%2	-	%90	%7	-	%3	-

Tablo 4. 1. 39’te görüldüğü gibi, “Türkçe’yi Etkili Kullanma ve Kullandırma” maddesinde en yüksek, sınıf öğretmenleri % 88, yöneticiler % 90 ve denetçiler ise % 90 oranında “tamamen katılma” yönünde görüş belirtmişlerdir. En düşük değerler ise; öğretmenlerde % 1 “hiç katılmıyorum”, yöneticilerde % 2 “hiç katılmıyorum” ve denetçilerde de % 3 “katılmıyorum” şeklindedir. Sonuçlara göre, gruplar bu maddeyi kabul etmekte ve denetimde de bunun incelenmesi uygun görmektedirler.

Türkçe’yi kullanma, öğretmenin örnek olması açısından önemlidir. Öğretmen öğrenci için örnek alınacak bir birey konumundadır. “Öğretmen, öğrencinin gözünde modern dünyanın ve çağdaş değerlerin temsilcisidir” (Aydın, 1998, s.5). Öğretmenler, özellikle ilköğretimdeki öğrenciler için bir model olmaktadır. Öğrenci, çoğu davranışlarında öğretmeni taklit etmektedir. Bundan dolayı öğretmen yeri geldiğinde Türkçe’yi düzgün kullanma adına öğrencilerini uarmalı ve kendisi de kullanıma dikkat etmelidir. Ayrıca “iletişimin en önemli ögesi dildir” (Aydın, 1998, s.7). Dili doğru ve yerinde kullanamama, iletişimde kopukluğa neden olmaktadır. Bu ise tam öğrenmede engel olarak görülebilir. İletişim eksikliği aynı zamanda sınıf içi çatışmalara da neden olabilir. Bu açılarından bakıldığında dilin etkili kullanımı ve

etkili kullanımının öğretilmesi, öğretmenlik mesleğinde bir sorumluluk olarak görülmektedir.

“Öğrencilere Ders Programının Öngördüğü Hedefleri ve Hedef Davranışları Kazandırma” etkinliği ile ilgili görev boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonuçları, Tablo 4. 1. 40’de sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 40

Görev Değişkenine Göre, “Öğrencilere Ders Programının Öngördüğü Hedefleri ve Hedef Davranışları Kazandırma” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	p	Anlamlılık
Gruplar arası	5.58	2	2.79	5.26	.00	P< .01
Gruplar içi	232.80	4.39	.53			
Toplam	238.38	441				

Tablo 4. 1. 40’da görüldüğü gibi, “Öğrencilere Ders Programının Öngördüğü Hedefleri ve Hedef Davranışları Kazandırma” maddesi, görev boyutuna göre, denetçilerin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, ortalamalar arasındaki fark, “Tek Yönlü Varyans Analizi” kullanılarak analiz edilmiştir. “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonucuna göre, görev değişkenine ait ortalamalar arasındaki fark, istatistiksel olarak .01 düzeyinde anlamlı bulunmuştur (p=.00).

Görev boyutunda .05 düzeyinde bir anlamlılık görülmektedir. Bu anlamlılığın hangi gruplar arasında olduğu ise, “scheffe” testi ile belirlenmiştir. Scheffe testi sonuçlarına göre; ilköğretim denetçilerinin ($\bar{X}=1.29$) ve yöneticilerin ($\bar{X}=1.27$), öğretmenlere ($\bar{X}=1.56$) nazaran daha olumlu fikre sahip oldukları görülmektedir.

Yönetici ve denetçiler, öğretmenlere nazaran bu davranışa daha fazla önem vermişlerdir. Bunun nedeni, yönetici ve denetçilerin, eğitimi, sadece öğretim programında belirtilen amaçları, öğrencilere kazandırmadan ibaret olduğunu düşünmelerinden kaynaklanabilir.

“Öğrencilere Ders Programının Öngördüğü Hedefleri ve Hedef Davranışları Kazandırma” etkinliği ile ilgili kıdem boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonuçları, Tablo 4. 1. 41’de sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 41
Kıdem Değişkenine Göre, “Öğrencilere Ders Programının Öngördüğü Hedefleri ve Hedef Davranışları Kazandırma ” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	p	Anlamlılık
Gruplar arası	6.32	2	3.16	5.97	.00	P< .01
Gruplar içi	231.79	438	.52			
Toplam	238.12	440				

Tablo 4. 1. 41’de görüldüğü gibi, “Öğrencilere Ders Programının Öngördüğü Hedefleri ve Hedef Davranışları Kazandırma ” maddesi, kıdem boyutuna göre, öğretmenlerin kıdemi beş yıldan az, 5-15 yıl arası ve 15 yıldan fazla olanların yanıtlarına ilişkin, ortalamalar arasındaki fark, “Tek Yönlü Varyans Analizi” kullanılarak analiz edilmiştir. “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonucuna göre, kıdem değişkenine ait ortalamalar arasındaki fark, istatistiksel olarak .01 düzeyinde anlamlı bulunmuştur (p=.00).

Kıdem boyutunda öğretmenlerin yanıtları arasında .05 düzeyinde bir anlamlılık görülmektedir. Bu anlamlılığın hangi gruplar arasında olduğunu ise

“scheffe” testi ile belirlenmiştir. Scheffe testi sonuçlarına göre; kıdemi 15 yıl üzeri (\bar{X} =1.30), olanların kıdemi 5-15 yıl arası (\bar{X} =1.56) olanlarla, kıdemi 5 yıldan az olanlara (\bar{X} =1.62) nazaran daha olumlu fikre sahip oldukları görülmektedir. Kıdemi yüksek olan bireylerin olumlu yaklaşımları ise, programların öngördüğü bu davranışların önemini farkında olmaları ve öğretmenin asli bir görevi olarak görmelerinden kaynaklanabilir.

“Öğrencilere Ders Programının Öngördüğü Hedefleri ve Hedef Davranışları Kazandırma” etkinliği ile ilgili olarak görev boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, yüzdeler, Tablo 4. 1. 42’ de sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 42

Görev Değişkenine Göre, “Öğrencilere Ders Programının Öngördüğü Hedefleri ve Hedef Davranışları Kazandırma ” Maddesine İlişkin Yüzdeler

Sınıf Öğretmeni					Yönetici					Denetçi				
Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
%54	%40	%3	%3	-	%80	%16	-	%4	-	%74	%23	%3	-	-

Tablo 4. 1. 42’ de görüldüğü gibi, “Öğrencilere Ders Programının Öngördüğü Hedefleri ve Hedef Davranışları Kazandırma” maddesinde en yüksek, sınıf öğretmenleri % 54, yöneticiler % 80 ve denetçiler ise % 74 oranında “tamamen katılma” yönünde görüş belirtmişlerdir. En düşük değerler ise; öğretmenlerde % 3 “katılmıyorum”, yöneticilerde % 4 “katılmıyorum” ve denetçilerde de % 3 “fikrim

yok” şeklindedir. Sonuçlara göre, gruplar bu maddeyi kabul etmekte ve denetimde de incelenmesini uygun görmekte-dirler.

Öğrenciler için ilköğretimin hedefleri vardır. Bu hedefler, öğrencilere kazandırılmak için oluşturulmuştur. Hedefler ve davranışlar ders programları içerisine serpiştirilmiş ve ders etkinliklerinde öğrencilere kazandırılmaları düşünülmüştür. Kısacası, okulların, öğretmenlerin bütün yatırımların ana gayesi bu programın öngördüğü hedefleri öğrencilere kazandırmaktır, denilebilir.

“Öğrencilere Sorumluluk ve Güven Duygusu Kazandırma” etkinliği ile ilgili olarak görev boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, yüzdeler, Tablo 4. 1. 43’de sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 43

Görev Değişkenine Göre, “Öğrencilere Sorumluluk ve Güven Duygusu Kazandırma” Maddesine İlişkin Yüzdeler

Sınıf Öğretmeni					Yönetici					Denetçi				
Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
%85	%12	%1	%1	%1	%90	%10	-	-	-	%90	%7	%3	-	-

Tablo 4. 1. 43’de görüldüğü gibi, “Öğrencilere Sorumluluk ve Güven Duygusu Kazandırma ” maddesinde en yüksek, sınıf öğretmenleri % 85, yöneticiler % 90 ve denetçiler ise % 90 oranında “tamamen katılma” yönünde görüş belirtmişlerdir. En düşük değerler ise; öğretmenlerde % 1 “hiç katılmıyorum”, denetçilerde de % 3 “fikrim yok” şeklindedir. Bulgulara göre, gruplar bu maddeyi görev olarak kabul etmekte ve denetimde de incelenmesi uygun görmekte-dirler.

Öğrencilere sorumluluk kazandırma, ileriki yaşantılarında kendilerine hayatta kolaylık ve problemler karşısında güç kazandıracaktır. Sorumluluk kazandırılan bir bireyin ileriki sosyal yaşantılarında hayatın güçlükleri ile daha kolay başa çıktıkları söylenebilir. Bu davranışın öğrencilere kazandırılması gruplar tarafından da desteklenmektedir.

“Sınıflarda Özel Eğitimi Gerektiren Öğrencilerle İlgili etkinlikleri Yürütme ” etkinliği ile ilgili görev boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonuçları, Tablo 4. 1. 44’de sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 44

Görev Değişkenine Göre, “Sınıflarda Özel Eğitimi Gerektiren Öğrencilerle İlgili etkinlikleri Yürütme ” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	f	p	Anlamlılık
Gruplar arası	122.26	2	61.13	52.03	.00	P< .01
Gruplar içi	521.63	444	1.18			
Toplam	643.89	446				

Tablo 4. 1. 44’de görüldüğü gibi, “Sınıflarda Özel Eğitimi Gerektiren Öğrencilerle İlgili etkinlikleri Yürütme ” maddesi, görev boyutuna göre, denetçilerin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, ortalamalar arasındaki fark, “Tek Yönlü Varyans Analizi” kullanılarak analiz edilmiştir. “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonucuna göre, görev değişkenine ait ortalamalar arasındaki fark, istatistiksel olarak .01 düzeyinde anlamlı bulunmuştur (p=.00).

Görev boyutunda .05 düzeyinde bir anlamlılık görülmektedir. Bu anlamlılığın hangi gruplar arasında olduğu ise, “scheffe” testi ile belirlenmiştir. Scheffe testi

sonuçlarına göre; ilköğretim denetçilerinin ($\bar{X}=1.68$), yönetici ($\bar{X}=3.73$) ve öğretmenlere ($\bar{X}=3.76$) nazaran daha olumlu fikre sahip oldukları görülmektedir. İlköğretim denetçileri yüksek oranda maddeye olumlu görüş belirtirken, yönetici ve öğretmenler daha düşük ortalamalarla bu maddeyi desteklemedikleri görülmektedir.

“Sınıflarda Özel Eğitimi Gerektiren Öğrencilerle İlgili etkinlikleri Yürütme ” etkinliği ile ilgili kıdem boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonuçları, Tablo 4. 1. 45’de sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 45
Kıdem Değişkenine Göre, “Sınıflarda Özel Eğitimi Gerektiren Öğrencilerle İlgili etkinlikleri Yürütme ” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	f	p	Anlamlılık
Gruplar arası	11.49	2	5.73	4.02	.01	P< .05
Gruplar içi	632.24	443	1.43			
Toplam	643.73	445				

Tablo 4. 1. 45’de görüldüğü gibi, “Sınıflarda Özel Eğitimi Gerektiren Öğrencilerle İlgili etkinlikleri Yürütme” maddesi, kıdem boyutuna göre, öğretmenlerin kıdemi beş yıldan az, 5-15 yıl arası ve 15 yıldan fazla olanların yanıtlarına ilişkin, ortalamalar arasındaki fark, “Tek Yönlü Varyans Analizi” kullanılarak analiz edilmiştir. “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonucuna göre, kıdem değişkenine ait ortalamalar arasındaki fark, istatistiksel olarak .05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur (p=.01).

Kıdem boyutunda öğretmenlerin yanıtları arasında .05 düzeyinde bir anlamlılık görülmektedir. Bu anlamlılığın hangi gruplar arasında olduğu ise,

“scheffe” testi ile belirlenmiştir. Scheffe testi sonuçlarına göre; kıdemi 15 yıl üzeri (\bar{X} =3.32), olanların kıdemi 5-15 yıl arası (\bar{X} =3.58) olanlarla, kıdemi 5 yıldan az olanlara (\bar{X} =3.72) nazaran daha olumlu fikre sahip oldukları görülmektedir.

“Sınıflarda Özel Eğitimi Gerektiren Öğrencilerle İlgili etkinlikleri Yürütme” etkinliği ile ilgili “mezun olunan okul” boyutuna göre, öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonuçları, Tablo 4. 1. 46’de sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 46

Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre, “Sınıflarda Özel Eğitimi Gerektiren Öğrencilerle İlgili etkinlikleri Yürütme” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	p	Anlamlılık
Gruplar arası	44.18	5	8.84	6.55	.00	P< .01
Gruplar içi	592.62	439	1.35			
Toplam	636.80	444				

Tablo 4. 1. 46’da görüldüğü gibi, “Sınıflarda Özel Eğitimi Gerektiren Öğrencilerle İlgili etkinlikleri Yürütme” maddesi, mezun olunan okul boyutuna göre, öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, ortalamalar arasındaki fark, “Tek Yönlü Varyans Analizi” kullanılarak analiz edilmiştir. “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonucuna göre, görev değişkenine ait ortalamalar arasındaki fark, istatistiksel olarak .01 düzeyinde anlamlı bulunmuştur (p=.00).

Mezun olunan okul boyutunda .01 düzeyinde bir anlamlılık görülmektedir. Bu anlamlılığın hangi gruplar arasında olduğu ise, “scheffe” testi ile belirlenmiştir. Scheffe testi sonuçlarına göre; “Eğitim Yüksek Okulu” mezunu öğretmenlerin (\bar{X} =2.96); “eğitim fakültesi diğer bölüm mezunu”, (\bar{X} =3.31), “Açık Öğretim Lisans Tamamlama” mezunu (\bar{X} =3.51), “Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği” mezunu

(\bar{X} =3.81), “fen edebiyat fakültesi” mezunu (\bar{X} =4.05) ve “diğer fakülte” mezunu öğretmenlerine (\bar{X} =1.81), nazaran daha olumlu fikre sahip oldukları görülmektedir. Görüldüğü gibi en uç değer “fen edebiyat fakültesi” (\bar{X} =4.05) mezunları görülmektedir. Eğitim fakültesi yüksek okul mezunu dışındaki diğer gruplar bu davranışa katılmadıkları söylenebilir.

“Sınıflarda Özel Eğitimi Gerektiren Öğrencilerle İlgili etkinlikleri Yürütme” etkinliği ile ilgili olarak görev boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, yüzdeler, Tablo 4. 1. 47’de sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 47

Görev Değişkenine Göre, “Sınıflarda Özel Eğitimi Gerektiren Öğrencilerle İlgili etkinlikleri Yürütme ” Maddesine İlişkin Yüzdeler

Sınıf Öğretmeni					Yönetici					Denetçi				
Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
% 3	% 14	% 18	% 40	% 26	% 2	% 16	% 20	% 29	% 33	% 61	% 26	-	% 10	% 3

Tablo 4. 1. 47’da görüldüğü gibi, “Sınıflarda Özel Eğitimi Gerektiren Öğrencilerle İlgili etkinlikleri Yürütme” maddesinde en yüksek, sınıf öğretmenleri % 40, “katılmıyorum”, yöneticiler % 33 “hiç katılmıyorum” ve denetçiler ise % 61 “tamamen katılıyorum” şeklindedir. En düşük değerler ise; öğretmenlerde % 3 “hiç katılmıyorum”, şeklindedir.

Sınıflarda özel eğitim gerektiren öğrenciler kastedilirken, eğitilebilir özellikteki öğrenciler tanımlanmaktadır. Bu öğrenciler, kaynaştırma eğitimine tabi tutularak, aynı sınıf içerisinde özel olarak (diğer öğrenciler için yapılan plandan ayrı

olarak) hazırlanmış planlarla eğitim ve öğretime tabi tutulurlar. Yüzdeler tabloya bakıldığında ise öğretmenler % 66, yöneticiler % 62 oranında olumsuz fikir beyan etmelerine rağmen, denetçiler % 87 oranında olumlu fikir belirtmişlerdir.

Denetçiler, özel eğitim gerektiren öğrencilerle ilgili etkinlikler işini, öğretmenin görev sorumluluğunda olduğu, görüşü, bu maddeye olumlu yaklaşımlarında etkili olabilir. Yönetici ve öğretmen açısından ise ilköğretimin birinci kademesinde çalışan öğretmenlere kaynaklık eden fakültelerin özel eğitim alanında yeterli eğitimi vermediği, bundan dolayı, öğretmenlerin bu alanda eksik oldukları ve bu yönde olumsuz görüş belirtmelerinde etkili olabilir. Ayrıca bu tip öğrencilerle ilgilenmek zor olduğundan öğretmenlerin bu konuda öğrenci ile ilgilenmekten kaçındıkları söylenebilir.

Sonuçlara göre, öğretmen ve yöneticilerin, bu davranışa olumsuz olarak yaklaştıkları ve denetimde bu davranışın incelenmesinin önemsiz olduğu sonucuna varılabilir.

“Öğrenci Başarısını Ölçme ve Değerlendirme” etkinliği ile ilgili olarak görev boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, yüzdeler, Tablo 4. 1. 48’de sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 48
Görev Değişkenine Göre, “Öğrenci Başarısını Ölçme ve Değerlendirme”
Maddesine İlişkin Yüzdeler Değerler

Sınıf Öğretmeni					Yönetici					Denetçi				
Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
%61	%32	%4	%3	-	%61	%31	-	%6	%2	%81	%16	-	-	%3

Tablo 4. 1. 48’de görüldüğü gibi, “Öğrenci Başarısını Ölçme ve Değerlendirme” maddesinde en yüksek, sınıf öğretmenleri % 61, yöneticiler % 61 ve denetçiler ise % 81 oranında “tamamen katılma” yönünde görüş belirtmişlerdir. En düşük değerler ise; öğretmenlerde % 3 “katılmıyorum”, yöneticilerde % 6 “katılmıyorum” ve denetçilerde de % 3 “hiç katılmıyorum” şeklindedir. Sonuçlara göre, gruplar bu maddeyi bir görev olarak kabul etmekte ve denetimde de bunun incelenmesi uygun görmektedirler.

Öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme, objektif ve tarafsız bir eğitim için gerekli etkinliklerden biridir. Öğretmen, öğrenciyi değerlendirirken bir bakıma kendisini değerlendirmektedir.

Eğitim bir değişim sürecidir. Bu süreçten geçen bir bireyin davranışlarında belli bir değişimin olması beklenir. Bu davranış değişikliğinin olup olmadığı, olmuşsa ne derecede olduğu, ölçme sonucunda belirlenecektir. Birey hakkında da bir yargıya varma sürecinde ise değerlendirme söz konusu olacaktır.

Ölçme; “belli bir nesnenin ya da nesnelerin belli bir özelliğe sahip olup olmadığının, sahipse sahip oluş derecesinin gözlenip gözlem sonuçlarının

sembollerle ve özellikle sayı sembolleri ile ifade edilmesidir” (Tekin, 1993,s.31) şeklinde açıklanmaktadır. Değerlendirme ise; “ölçümlerden bir anlam çıkarmak ve ölçülen nesnelere hakkında bir değer yargısına ulaşmaktır” (Tekin, 1993, s.39) şeklinde açıklanmıştır.

“Öğretmenin Sınıf İçi Eğitimsel Liderliği Becerisi” etkinliği ile ilgili olarak görev boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, yüzdeler, Tablo 4. 1. 49’de sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 49
Görev Değişkenine Göre, “Öğretmenin Sınıf İçi Eğitimsel Liderliği Becerisi” Maddesine İlişkin Yüzdeler

Sınıf Öğretmeni					Yönetici					Denetçi				
Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
%72	%20	%4	%3	%1	%68	%20	%6	%4	%2	%84	%13	%3	-	-

Tablo 4. 1. 49’de görüldüğü gibi, “Öğretmenin Sınıf İçi Eğitimsel Liderliği Becerisi” maddesinde en yüksek, sınıf öğretmenleri % 72, yöneticiler % 68 ve denetçiler ise % 84 oranında “tamamen katılma” yönünde görüş belirtmişlerdir. En düşük değerler ise; öğretmenlerde % 1 “hiç katılmıyorum”, yöneticilerde % 2 “hiç katılmıyorum” ve denetçilerde de % 3 “fikrim yok” şeklindedir. Sonuçlara göre, gruplar bu maddeyi bir görev olarak kabul etmekte ve denetimde de bunun incelenmesi uygun görmektedirler.

Öğretmen sınıfını yöneten bir liderdir. Aydın (1998, s.17) sınıf yönetiminde en etkili değişkenin öğretmen olduğunu belirtmekte ve “sınıf yönetimi için gerekli

olan eğitim süreçlerinin düzenlenmesinden ve yürütülmesinden öğretmen sorumludur” demektedir.

“Öğretmenin Çevredeki Eğitimsel Liderliği Becerisi” etkinliği ile ilgili görev boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonuçları, Tablo 4. 1. 50’de sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 50

Görev Değişkenine Göre, “Öğretmenin Çevredeki Eğitimsel Liderliği Becerisi ” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	p	Anlamlılık
Gruplar arası	27.97	2	13.98	4.66	.01	P< .05
Gruplar içi	1332.16	444	3.00			
Toplam	1360.12	446				

Tablo 4. 1. 50’de görüldüğü gibi, “Öğretmenin Çevredeki Eğitimsel Liderliği Becerisi ” maddesi, görev boyutuna göre, denetçilerin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, ortalamalar arasındaki fark, “Tek Yönlü Varyans Analizi” kullanılarak analiz edilmiştir. “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonucuna göre, görev değişkenine ait ortalamalar arasındaki fark, istatistiksel olarak .05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur (p=.01).

Görev boyutunda .05 düzeyinde bir anlamlılık görülmektedir. Bu anlamlılığın hangi gruplar arasında olduğu ise; “scheffe” testi ile belirlenmiştir. Scheffe testi sonuçlarına göre; ilköğretim denetçilerinin (\bar{X} =1.97), yönetici (\bar{X} =2.76) ve öğretmenlere (\bar{X} =2.95) nazaran daha olumlu fikre sahip oldukları görülmektedir.

“Öğretmenin Çevredeki Eğitimsel Liderliği Becerisi” etkinliği ile ilgili olarak görev boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, yüzdeler, Tablo 4. 1. 51’de sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 51

Görev Değişkenine Göre, “Öğretmenin Çevredeki Eğitimsel Liderliği Becerisi ” Maddesine İlişkin Yüzdeler

Sınıf Öğretmeni					Yönetici					Denetçi				
Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
%7	%35	%28	%23	%7	%14	%24	%37	%23	%2	%36	%42	%12	%10	-

Tablo 4. 1. 51’de görüldüğü gibi, “Öğretmenin Çevredeki Eğitimsel Liderliği Becerisi” maddesinde en yüksek, sınıf öğretmenleri % 7, yöneticiler % 14 ve denetçiler ise % 36 oranında “tamamen katılma” yönünde görüş belirtmişlerdir. En düşük değerler ise; öğretmenlerde % 1 “hiç katılmıyorum”, yöneticilerde % 6 “fikrim yok” ve denetçilerde de % 3 “katılmıyorum” şeklindedir. Sonuçlara göre, gruplar bu maddeyi bir görev olarak kabul etmekte ve denetimde de bunun incelenmesi uygun görmektedirler.

İlköğretim denetçileri yüksek bir ortalama ile bu maddede olumlu yönde görüş belirtirken (% 78), yönetici (% 38) ve öğretmenler (% 42) daha düşük değerlerde bu maddeyi desteklemedikleri görülmektedir. Yani öğretmenin çevredeki eğitimsel liderlik becerisini, denetçiler desteklerken öğretmen ve yöneticiler daha çok “fikrim yok” görüşünde birleşmişlerdir.

Öğretmen bir devlet memurudur. Devlet memuru dışarıda da memurluğa yakışan hal ve hareketlere sahip olmalı, devleti temsil ettiğinden dolayı onu küçük düşürecek hal ve hareketlerden kaçınmalıdır. Bu açıdan bakıldığında “çevredeki eğitimsel liderlik” böyle anlaşılabilir ve grupların görüşleri buna göre şekillenmiş olabilir. Fakat “eğitimsel liderlik” kelimesinden, özel bir anlam kazandırılıp da dışarıdaki öğretmen davranışları olarak algılanmışsa, buna karşın öğretmenlerin ve yöneticilerin olumlu yöndeki katılımı buna göre şekillenmiş ve düşük bir katılım çıkmıştır denilebilir. Böylece bir önceki davranışta yani “öğretmenin sınıf içi liderliği”ni öğretmen ve yöneticiler desteklerken, “çevredeki liderlik” kavramını gereksiz görmüş olabilirler.

Bu davranışı öğretmen ve yöneticiler “fikrim yok” kanısında birleşerek daha çok olumsuz bir yargıya vardıkları söylenebilir. Çünkü, “sınıf içi liderlik” bir anlam taşıırken, öğretmen olarak “çevredeki eğitimsel liderliğin” bir anlam taşımadığı kanısında birleştikleri söylenebilir.

“Yönetici, Öğretmen ve Diğer Personel İle İşbirliği İçerisinde Verilen Görevleri Yapma” etkinliği ile ilgili olarak görev boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, yüzdeler, Tablo 4. 1. 52’de sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 52

Görev Değişkenine Göre, “Yönetici, Öğretmen ve Diğer Personel İle İşbirliği İçerisinde Verilen Görevleri Yapma” Maddesine İlişkin Yüzdeler

Sınıf Öğretmeni					Yönetici					Denetçi				
Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
%58	%31	%3	%6	%2	%69	%23	%4	%2	%2	%74	%19	-	%7	-

Tablo 4. 1. 52’de görüldüğü gibi, “Yönetici, Öğretmen ve Diğer Personel İle İşbirliği İçerisinde Verilen Görevleri Yapma” maddesinde en yüksek, sınıf öğretmenleri % 58, yöneticiler % 69 ve denetçiler ise % 74 oranında “tamamen katılma” yönünde görüş belirtmişlerdir. En düşük değerler ise; öğretmenlerde % 2 “hiç katılmıyorum”, yöneticilerde % 2 “hiç katılmıyorum” ve denetçilerde de % 7 “katılmıyorum” şeklindedir. Sonuçlara göre, gruplar bu maddeyi kabul etmekte ve denetimde de bunun incelenmesi uygun görmektedirler.

Okul, yönetsel, kültürel ve benzeri etkinliklerin yapıldığı yerlerdir. Öğretmenlerin, öğreticilik rolünden başka diğer rolleri de vardır. Okul yöneticisi, öğretmenleri uygun bir çalışma ortamı içerisinde değişik etkinliklerde görevlendirebilir. Öğretmenler yatkın oldukları çeşitli etkinliklerde liderlik yapabilirler. “Verilen görevleri yapma” davranışı, öğretmenin bu etkinliklere katılma başarısı olarak algılanabilir.

“Okuttuğu Sınıf ve Derslerle İlgili Defter, Dosya ve Kayıtları Tutma” etkinliği ile ilgili görev boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve

öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonuçları, Tablo 4. 1. 53’de sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 53

Görev Değişkenine Göre, “Okuttuğu Sınıf ve Derslerle İlgili Defter, Dosya ve Kayıtları Tutma ” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	f	P	Anlamlılık
Gruplar arası	9.47	2	4.73	4.59	.01	P< .05
Gruplar içi	453.81	440	1.03			
Toplam	463.28	442				

Tablo 4. 1. 53’de görüldüğü gibi, “Okuttuğu Sınıf ve Derslerle İlgili Defter, Dosya ve Kayıtları Tutma” maddesi, görev boyutuna göre, denetçilerin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, ortalamalar arasındaki fark, “Tek Yönlü Varyans Analizi” kullanılarak analiz edilmiştir. “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonucuna göre, görev değişkenine ait ortalamalar arasındaki fark, istatistiksel olarak .05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur (p=.01).

Görev boyutunda .05 düzeyinde bir anlamlılık görülmektedir. Bu anlamlılığın hangi gruplar arasında olduğu ise, “scheffe” testi ile belirlenmiştir. Scheffe testi sonuçlarına göre; ilköğretim denetçilerinin (\bar{X} =1.09), yönetici (\bar{X} =1.66) ve öğretmenlere (\bar{X} =1.67) nazaran daha olumlu fikre sahip oldukları görülmektedir.

Denetçiler; öğretmenlerin, öğrenci ve kurum ile ilgili kayıtların tutulmasında, gerekli titizliği göstermedikleri kanaatinde olabilirler. Denetçiler, öğretmen ve yöneticilere nazaran, bu nedenden dolayı daha olumlu düşünmüş olabilirler. Çünkü okullarda çıkan problemlerin bir çoğu kayıtların yanlış ve eksik tutulmasından kaynaklanmaktadır.

“Okuttuğu Sınıf ve Derslerle İlgili Defter, Dosya ve Kayıtları Tutma ” etkinliği ile ilgili kıdem boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonuçları, Tablo 4. 1. 54’de sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 54
Kıdem Değişkenine Göre, “Okuttuğu Sınıf ve Derslerle İlgili Defter, Dosya ve Kayıtları Tutma ” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	P	Anlamlılık
Gruplar arası	6.42	2	3.21	3.08	.04	P< .05
Gruplar içi	456.46	439	1.04			
Toplam	462.88	441				

Tablo 4. 1. 54’de görüldüğü gibi, “Okuttuğu Sınıf ve Derslerle İlgili Defter, Dosya ve Kayıtları Tutma ” maddesi, kıdem boyutuna göre, öğretmenlerin kıdemi beş yıldan az, 5-15 yıl arası ve 15 yıldan fazla olanların yanıtlarına ilişkin, ortalamalar arasındaki fark, “Tek Yönlü Varyans Analizi” kullanılarak analiz edilmiştir. “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonucuna göre, kıdem değişkenine ait ortalamalar arasındaki fark, istatistiksel olarak .05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur (p=.04).

Kıdem boyutunda öğretmenlerin yanıtları arasında .05 düzeyinde bir anlamlılık görülmektedir. Bu anlamlılığın hangi gruplar arasında olduğu ise, “scheffe” testi ile belirlenmiştir. Scheffe testi sonuçlarına göre; kıdemi 15 yıl üzeri (\bar{X} =1.44), olanların kıdemi 5-15 yıl arası (\bar{X} =1.63) olanlarla, kıdemi 5 yıldan az olanlara (\bar{X} =1.78) nazaran daha olumlu fikre sahip oldukları görülmektedir. Kıdemi yüksek olan bireylerin ise tecrübeleri gereği “kayıt tutma” davranışına daha olumlu

yaklaştıkları görülmektedir. Çünkü kayıt tutma davranışı, öğrencilerin öğretimsel davranışları kazanmaları için önemlidir.

“Okuttuğu Sınıf ve Derslerle İlgili Defter, Dosya ve Kayıtları Tutma ” etkinliği ile ilgili olarak görev boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, yüzdeler, Tablo 4. 1. 55’de sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 55

Görev Değişkenine Göre, “Okuttuğu Sınıf ve Derslerle İlgili Defter, Dosya ve Kayıtları Tutma ” Maddesine İlişkin Yüzdeler

Sınıf Öğretmeni					Yönetici					Denetçi				
Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
%59	%28	%3	%6	%4	%60	%24	%6	%8	%2	%90	%10	-	-	-

Tablo 4. 1. 55’de görüldüğü gibi, “Okuttuğu Sınıf ve Derslerle İlgili Defter, Dosya ve Kayıtları Tutma” maddesinde en yüksek, sınıf öğretmenleri % 59, yöneticiler % 60 ve denetçiler ise % 90 oranında “tamamen katılma” yönünde görüş belirtmişlerdir. En düşük değerler ise; öğretmenlerde %4 “hiç katılmıyorum”, yöneticilerde % 2 “hiç katılmıyorum” şeklindedir. Sonuçlara göre gruplar, bu maddeyi bir görev olarak kabul etmekte ve denetimde de bunun incelenmesi uygun görmektedirler.

“Öğretmenler Kurulu, Şube Öğretmenler Kurulu ve Zümre Öğretmenleri Toplantılarında Karar Alma Sürecine Katılma” etkinliği ile ilgili cinsiyetlerine göre, öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, “t testi” sonuçları Tablo 4. 1. 56’da sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 56

Cinsiyet Değişkenine Göre, Öğretmenlerin “Öğretmenler Kurulu, Şube Öğretmenler Kurulu ve Zümre Öğretmenleri Toplantılarında Karar Alma Sürecine Katılma” Maddesine İlişkin “t testi” Sonuçları

Cinsiyet	N	X	S	sd	t	Anlamlılık
Erkek	300	1.57	1.02	442	2.49	P< .05
Bayan	144	1.33	.78	357.01	2.72	

Tablo 4. 1. 56’da görüldüğü gibi, “Öğretmenler Kurulu, Şube Öğretmenler Kurulu ve Zümre Öğretmenleri Toplantılarında Karar Alma Sürecine Katılma” maddesine ilişkin cinsiyetlerine göre öğretmenlerin görüşlerine ait ortalamalar arasındaki fark, “t testi” ile analiz edilmiştir. “t testi” sonuçlarına göre, ortalamalar arasındaki fark istatistiksel olarak .05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur (p=.00).

Sonuçlar, bayan öğretmenlerin (\bar{X} =1.33), erkek öğretmenlere (\bar{X} =1.57) oranla, daha olumlu düşündüklerini göstermektedir. Yani bayan öğretmenlerin, erkek öğretmenlere göre daha olumlu fikre sahip oldukları görülmektedir. Bayanların daha olumlu tutum sergilemelerinin nedeni, toplantı ve karar alma süreçlerine daha meyilli ve yatkın olduklarından olabilir. Çünkü bayanlar konuşmaya ve danışmaya daha açık kişilerdir.

“Öğretmenler Kurulu, Şube Öğretmenler Kurulu ve Zümre Öğretmenleri Toplantılarında Karar Alma Sürecine Katılma” etkinliği ile ilgili olarak görev boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, yüzdeler, Tablo 4. 1. 57’de sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 57

Görev Değişkenine Göre, “Öğretmenler Kurulu, Şube Öğretmenler Kurulu ve Zümre Öğretmenleri Toplantılarında Karar Alma Sürecine Katılma” Maddesine İlişkin Yüzdeler

Sınıf Öğretmeni					Yönetici					Denetçi				
Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
%69	%21	%2	%5	%3	%77	%16	%2	%3	%2	%81	%13	%3	-	%3

Tablo 4. 1. 57’de görüldüğü gibi, “Öğretmenler Kurulu, Şube Öğretmenler Kurulu ve Zümre Öğretmenleri Toplantılarında Karar Alma Sürecine Katılma” maddesinde en yüksek, sınıf öğretmenleri % 69, yöneticiler % 77 ve denetçiler ise % 81 oranında “tamamen katılma” yönünde görüş belirtmişlerdir. En düşük değerler ise; öğretmenlerde % 3 “hiç katılmıyorum”, yöneticilerde % 2 “hiç katılmıyorum” ve denetçilerde de % 3 “hiç katılmıyorum” şeklindedir. Sonuçlara göre gruplar, bu maddeyi bir görev olarak kabul etmekte ve denetimde de bunun incelenmesi uygun görmektedirler.

“Çevreyi Tanıtma ve Koruma, Eğitim Öğretim Etkinliklerinde Çevreden Yararlanma” etkinliği ile ilgili görev boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonuçları, Tablo 4. 1. 58’de sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 58

Görev Değişkenine Göre, “ Çevreyi Tanıtma ve Koruma, Eğitim Öğretim Etkinliklerinde Çevreden Yararlanma” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	p	Anlamlılık
Gruplar arası	4.83	2	2.41	3.21	.04	P< .05
Gruplar içi	330.35	439	.75			
Toplam	335.19	441				

Tablo 4. 1. 58’de görüldüğü gibi, “Çevreyi Tanıtma ve Koruma, Eğitim Öğretim Etkinliklerinde Çevreden Yararlanma” maddesi, görev boyutuna göre, denetçilerin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, ortalamalar arasındaki fark, “Tek Yönlü Varyans Analizi” kullanılarak analiz edilmiştir. “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonucuna göre, görev değişkenine ait ortalamalar arasındaki fark, istatistiksel olarak .05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur (p=.04).

Görev boyutunda .05 düzeyinde bir anlamlılık görülmektedir. Bu anlamlılığın hangi gruplar arasında olduğu ise, “scheffe” testi ile belirlenmiştir. Scheffe testi sonuçlarına göre; ilköğretim denetçilerinin (\bar{X} =1.16), yönetici (\bar{X} =1.58) ve öğretmenlere (\bar{X} =1.58) nazaran daha olumlu fikre sahip oldukları görülmektedir.

“Çevreyi Tanıtma ve Koruma, Eğitim Öğretim Etkinliklerinde Çevreden Yararlanma” etkinliği ile ilgili kıdem boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonuçları, Tablo 4. 1. 59’da sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 59
Kıdem Değişkenine Göre, “Çevreyi Tanıtma ve Koruma, Eğitim Öğretim Etkinliklerinde Çevreden Yararlanma” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	f	p	Anlamlılık
Gruplar arası	6.33	2	3.16	4.22	.01	P< .05
Gruplar içi	328.55	438	.75			
Toplam	334.88	440				

Tablo 4. 1. 59’de görüldüğü gibi, “Çevreyi Tanıtma ve Koruma, Eğitim Öğretim Etkinliklerinde Çevreden Yararlanma” maddesi, kıdem boyutuna göre, öğretmenlerin kıdemi beş yıldan az, 5-15 yıl arası ve 15 yıldan fazla olanların yanıtlarına ilişkin, ortalamalar arasındaki fark, “Tek Yönlü Varyans Analizi” kullanılarak analiz edilmiştir. “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonucuna göre, kıdem değişkenine ait ortalamalar arasındaki fark, istatistiksel olarak .05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur (p=.01).

Kıdem boyutunda öğretmenlerin yanıtları arasında .05 düzeyinde bir anlamlılık görülmektedir. Bu anlamlılığın hangi gruplar arasında olduğu ise, “scheffe” testi ile belirlenmiştir. Scheffe testi sonuçlarına göre; kıdemi 15 yıl üzeri (\bar{X} =1.34), olanların kıdemi 5-15 yıl arası (\bar{X} =1.59) olanlarla, kıdemi 5 yıldan az olanlara (\bar{X} =1.66) nazaran daha olumlu fikre sahip oldukları görülmektedir.

“Çevreyi Tanıtma ve Koruma, Eğitim Öğretim Etkinliklerinde Çevreden Yararlanma” etkinliği ile ilgili olarak görev boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, yüzdeler, Tablo 4. 1. 60’da sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 60**Görev Değişkenine Göre, “Çevreyi Tanıtma ve Koruma, Eğitim Öğretim Etkinliklerinde Çevreden Yararlanma” Maddesine İlişkin Yüzdeler**

Sınıf Öğretmeni					Yönetici					Denetçi				
Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
%59	%31	%4	%5	%1	%63	%25	%4	%6	%2	%90	%7	-	%3	-

Tablo 4. 1. 60’da görüldüğü gibi, “Çevreyi Tanıtma ve Koruma, Eğitim Öğretim Etkinliklerinde Çevreden Yararlanma ” maddesinde en yüksek, sınıf öğretmenleri % 59, yöneticiler % 63 ve denetçiler ise % 90 oranında “tamamen katılma” yönünde görüş belirtmişlerdir. En düşük değerler ise; öğretmenlerde % 1 “hiç katılmıyorum”, yöneticilerde % 6 “fikrim yok” ve denetçilerde de % 3 “katılmıyorum” şeklindedir. Sonuçlara göre gruplar, bu maddeyi bir görev olarak kabul etmekte ve denetimde de bunun incelenmesi uygun görmektedirler.

Program geliştirmede, çevrenin etkisi göz ardı edilemez. Çevreyi öğretimin içerisine katma, eğitim için önemlidir. Denetçiler ve kıdemi yüksek olan öğretmenler bunun bilincinde olduğu için bu davranışa daha olumlu yaklaştıkları söylenebilir.

“Velilerle Uyumlu İlişkiler Kurma ” etkinliği ile ilgili kıdem boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonuçları, Tablo 4. 1. 61’de sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 61
Kıdem Değişkenine Göre, “Velilerle Uyumlu İlişkiler Kurma ” Maddesine
İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	f	p	Anlamlılık
Gruplar arası	4.39	2	2.19	4.31	.01	P< .05
Gruplar içi	223.33	439	.50			
Toplam	227.72	441				

Tablo 4. 1. 61’de görüldüğü gibi, “Velilerle Uyumlu İlişkiler Kurma” maddesi, kıdem boyutuna göre, öğretmenlerin kıdemi beş yıldan az, 5-15 yıl arası ve 15 yıldan fazla olanların yanıtlarına ilişkin, ortalamalar arasındaki fark, “Tek Yönlü Varyans Analizi” kullanılarak analiz edilmiştir. “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonucuna göre, kıdem değişkenine ait ortalamalar arasındaki fark, istatistiksel olarak .05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur (p=.01).

Kıdem boyutunda öğretmenlerin yanıtları arasında .05 düzeyinde bir anlamlılık görülmektedir. Bu anlamlılığın hangi gruplar arasında olduğu ise, “scheffe” testi ile belirlenmiştir. Scheffe testi sonuçlarına göre; kıdemi 15 yıl üzeri (\bar{X} =1.20), olanların kıdemi 5-15 yıl arası (\bar{X} =1.33) olanlarla, kıdemi 5 yıldan az olanlara (\bar{X} =1.48) nazaran daha olumlu fikre sahip oldukları görülmektedir.

Eğitim sadece okuldaki etkinlikler değildir. Aile de bu eğitimin bir parçası olmalı ve okulu desteklemelidir. Aileden kopuk bir eğitimin, verimsiz ve yarım olduğu söylenebilir. Bu açıdan velilerle devamlı ilişki içinde olmak, verim açısından vazgeçilmez bir etkinliktir.

“Velilerle Uyumlu İlişkiler Kurma” etkinliği ile ilgili olarak görev boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, yüzdeler, Tablo 4. 1. 62’de sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 62**Görev Değişkenine Göre, “Velilerle Uyumlu İlişkiler Kurma” Maddesine İlişkin Yüzdeler**

Sınıf Öğretmeni					Yönetici					Denetçi				
Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
%73	%22	%2	%1	%2	%78	%18	-	-	%4	%77	%20	%3	-	-

Tablo 4. 1. 62’de görüldüğü gibi, “Velilerle Uyumlu İlişkiler Kurma” maddesinde en yüksek, sınıf öğretmenleri % 73, yöneticiler % 78 ve denetçiler ise % 77 oranında “tamamen katılma” yönünde görüş belirtmişlerdir. En düşük değerler ise; öğretmenlerde % 2 “hiç katılmıyorum”, yöneticilerde % 4 “hiç katılmıyorum” ve denetçilerde de % 3 “fikrim yok” şeklindedir. Sonuçlara göre gruplar, bu maddeyi bir görev olarak kabul etmekte ve denetimde de bunun incelenmesi uygun görmektedirler.

“Öğrencileri, Okulunu ve Öğretmenlik Mesleğini Sevme, Benimseme ve Örnek Olma” etkinliği ile ilgili kıdem boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonuçları, Tablo 4. 1. 63’de sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 63
Kıdem Değişkenine Göre, “Öğrencileri, Okulunu ve Öğretmenlik Mesleğini Sevme, Benimseme ve Örnek Olma ” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	f	p	Anlamlılık
Gruplar arası	8.29	2	4.14	6.13	.00	P< .01
Gruplar içi	295.80	437	.67			
Toplam	304.10	439				

Tablo 4. 1. 63'te görüldüğü gibi, “Öğrencileri, Okulunu ve Öğretmenlik Mesleğini Sevme, Benimseme ve Örnek Olma” maddesi, kıdem boyutuna göre, öğretmenlerin kıdemi beş yıldan az, 5-15 yıl arası ve 15 yıldan fazla olanların yanıtlarına ilişkin, ortalamalar arasındaki fark, “Tek Yönlü Varyans Analizi” kullanılarak analiz edilmiştir. “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonucuna göre, kıdem değişkenine ait ortalamalar arasındaki fark, istatistiksel olarak .01 düzeyinde anlamlı bulunmuştur (p=.00).

Kıdem boyutunda öğretmenlerin yanıtları arasında .05 düzeyinde bir anlamlılık görülmektedir. Bu anlamlılığın hangi gruplar arasında olduğu ise, “scheffe” testi ile belirlenmiştir. Scheffe testi sonuçlarına göre; kıdemi 15 yıl üzeri (\bar{X} =1.12), olanlarla kıdemi 5-15 yıl arası (\bar{X} =1.36) olanların, kıdemi 5 yıldan az olanlara (\bar{X} =1.51) nazaran daha olumlu fikre sahip oldukları görülmektedir.

Bu davranışta da kıdemi yüksek olan bireylerin olumlu düşüncülerinin nedeni, öğretmenlik mesleğini sevmeyen bireylerin bu mesleği yapamayacaklarını, daha iyi anlamalarından kaynaklanabilir. Öğretmenlik bir sevgi işidir.

“Öğrencileri, Okulunu ve Öğretmenlik Mesleğini Sevme, Benimseme ve Örnek Olma” etkinliği ile ilgili olarak görev boyutuna göre, ilköğretim

denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, yüzdeler, Tablo 4. 1. 64’de sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 64

Görev Değişkenine Göre, “Öğrencileri, Okulunu ve Öğretmenlik Mesleğini Sevme, Benimseme ve Örnek Olma ” Maddesine İlişkin Yüzdeler

Sınıf Öğretmeni					Yönetici					Denetçi				
Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
%78	%15	%2	%3	%2	%86	%10	-	%2	%2	%83	%10	%7	-	-

Tablo 4. 1. 64’da görüldüğü gibi, “Öğrencileri, Okulunu ve Öğretmenlik Mesleğini Sevme, Benimseme ve Örnek Olma” maddesinde en yüksek, sınıf öğretmenleri % 78, yöneticiler % 86 ve denetçiler ise % 83 oranında “tamamen katılma” yönünde görüş belirtmişlerdir. En düşük değerler ise; öğretmenlerde % 2 “hiç katılmıyorum”, yöneticilerde % 2 “hiç katılmıyorum” ve denetçilerde de % 7 “fikrim yok” şeklindedir. Sonuçlara göre gruplar, bu maddeyi bir görev olarak kabul etmekte ve denetimde de bunun incelenmesi uygun görmektedirler.

“Mesleğin ve Görevin Gereklediği İlke ve Kurallara Uyma Derecesi” etkinliği ile ilgili kıdem boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonuçları, Tablo 4. 1. 65’de sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 65
Kıdem Değişkenine Göre, “Mesleğin ve Görevin Gerektirdiği İlke ve Kurallara Uyma Derecesi ” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	f	p	Anlamlılık
Gruplar arası	5.22	2	2.61	4.23	.01	P< .05
Gruplar içi	268.94	436	.61			
Toplam	274.16	438				

Tablo 4. 1. 65’te görüldüğü gibi, “Mesleğin ve Görevin Gerektirdiği İlke ve Kurallara Uyma Derecesi ” maddesi, kıdem boyutuna göre, öğretmenlerin kıdemi beş yıldan az, 5-15 yıl arası ve 15 yıldan fazla olanların yanıtlarına ilişkin, ortalamalar arasındaki fark, “Tek Yönlü Varyans Analizi” kullanılarak analiz edilmiştir. “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonucuna göre, kıdem değişkenine ait ortalamalar arasındaki fark, istatistiksel olarak .05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur (p=.01).

Kıdem boyutunda öğretmenlerin yanıtları arasında .05 düzeyinde bir anlamlılık görülmektedir. Bu anlamlılığın hangi gruplar arasında olduğu ise, “scheffe” testi ile belirlenmiştir. Scheffe testi sonuçlarına göre; kıdemi 15 yıl üzeri (\bar{X} =1.19), olanların kıdemi 5-15 yıl arası (\bar{X} =1.42) olanlarla, kıdemi 5 yıldan az olanlara (\bar{X} =1.49) nazaran daha olumlu fikre sahip oldukları görülmektedir.

Mesleğin getirdiği (devlet memurluğu ve öğretimsel roller) davranışlar bazında da kıdemi yüksek olan bireylerin daha olumlu düşündükleri göze çarpmaktadır. Mesleğin getirdiği ilke ve kurarla uyma konusunda, kıdemi 15 yıl üzerinde olanların, diğer kıdem gruplarına göre mesleki davranışlara daha çok değer verdikleri söylenebilir.

“Mesleğin ve Görevin Gerektirdiği İlke ve Kurallara Uyma Derecesi” etkinliği ile ilgili olarak görev boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, yüzdeler, Tablo 4. 1. 66’da sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 66

Görev Değişkenine Göre, “Mesleğin ve Görevin Gerektirdiği İlke ve Kurallara Uyma Derecesi ” Maddesine İlişkin Yüzdeler

Sınıf Öğretmeni					Yönetici					Denetçi				
Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
%71	%22	%2	%3	%2	%76	%14	%4	%6	-	%90	%3	%7	-	-

Tablo 4. 1. 66’da görüldüğü gibi, “Mesleğin ve Görevin Gerektirdiği İlke ve Kurallara Uyma Derecesi” maddesinde en yüksek, sınıf öğretmenleri % 71, yöneticiler % 76 ve denetçiler ise % 90 oranında “tamamen katılma” yönünde görüş belirtmişlerdir. En düşük değerler ise; öğretmenlerde % 2 “hiç katılmıyorum”, yöneticilerde % 6 “katılmıyorum” ve denetçilerde de % 7 “fikrim yok” şeklindedir. Sonuçlara göre gruplar, bu maddeyi bir görev olarak kabul etmekte ve denetimde de bunun incelenmesi uygun görmektedirler.

“Kendini Yetiştirme, Eğitimle İlgili Eserleri Okuma, Mevzuatı ve Çağdaş Öğretim Stratejilerini İzleme, Öğrenme ve Uygulama” etkinliği ile ilgili olarak görev boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, yüzdeler, Tablo 4. 1. 67’de sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 67

Görev Değişkenine Göre, “Kendini Yetiştirme, Eğitimle İlgili Eserleri Okuma, Mevzuatı ve Çağdaş Öğretim Stratejilerini İzleme, Öğrenme ve Uygulama ” Maddesine İlişkin Yüzdeler

Sınıf Öğretmeni					Yönetici					Denetçi				
Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
%71	%24	%1	%2	%2	%74	%18	-	%6	%2	%90	%7	-	-	%3

Tablo 4. 1. 67’de görüldüğü gibi, “Kendini Yetiştirme, Eğitimle İlgili Eserleri Okuma, Mevzuatı ve Çağdaş Öğretim Stratejilerini İzleme, Öğrenme ve Uygulama” maddesinde en yüksek, sınıf öğretmenleri % 71, yöneticiler % 74 ve denetçiler ise % 90 oranında “tamamen katılma” yönünde görüş belirtmişlerdir. En düşük değerler ise; öğretmenlerde % 2 “hiç katılmıyorum”, yöneticilerde % 2 “hiç katılmıyorum” ve denetçilerde de % 3 “hiç katılmıyorum” şeklindedir. Sonuçlara göre gruplar, bu maddeyi bir görev olarak kabul etmekte ve denetimde de bunun incelenmesi uygun görmektedirler.

Öğretmen gelişen ve yenilenen öğretim yöntem ve teknikleri takip etmeli, kendini geliştirmelidir. Eğitim alanında yayımlanan eserleri takip etmelidir. Kendini yenileyemeyen bireyler bir şekilde çağının gerisinde kalacaklardır. Bilgilerine yeni bilgiler ekleyemeyen öğretmen, öğrencilerini de yenileyemeyecektir, yenilenme şuurunu kazandıramayacaktır. Bu durum ise öğretmenin, mesleğindeki yeterliğini etkileyecektir.

“Öğretmenin Hizmet İçi Eğitim Gereksinimi” etkinliği ile ilgili görev boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonuçları, Tablo 4. 1. 68’da sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 68

Görev Değişkenine Göre, “Öğretmenin Hizmet İçi Eğitim Gereksinimi ” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	f	P	Anlamlılık
Gruplar arası	13.91	2	6.95	5.28	.00	P< .05
Gruplar içi	580.46	441	1.31			
Toplam	594.36	443				

Tablo 4. 1. 68’da görüldüğü gibi, “Öğretmenin Hizmet İçi Eğitim Gereksinimi” maddesi, görev boyutuna göre, denetçilerin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, ortalamalar arasındaki fark, “Tek Yönlü Varyans Analizi” kullanılarak analiz edilmiştir. “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonucuna göre, görev değişkenine ait ortalamalar arasındaki fark, istatistiksel olarak .01 düzeyinde anlamlı bulunmuştur (p=.00).

Görev boyutunda .05 düzeyinde bir anlamlılık görülmektedir. Bu anlamlılığın hangi gruplar arasında olduğu ise, “scheffe” testi ile belirlenmiştir. Scheffe testi sonuçlarına göre; ilköğretim denetçilerinin ($\bar{X}=1.22$), yönetici ($\bar{X}=1.56$) ve öğretmenlere ($\bar{X}=1.85$) nazaran daha olumlu fikre sahip oldukları görülmektedir. Bu davranışta, öğretmenin hizmet içi eğitim gereksinimini müfettişler belirlediği için öğretmen ve yöneticilere nazaran daha olumlu görüş belirtmelerinde etkili olduğu söylenebilir.

“Öğretmenin Hizmet İçi Eğitim Gereksinimi” etkinliği ile ilgili olarak görev boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, yüzdeler, Tablo 4. 1. 69’de sunulmuştur.

Tablo 4. 1. 69
Görev Değişkenine Göre, “Öğretmenin Hizmet İçi Eğitim Gereksinimi” Maddesine İlişkin Yüzdeler

Sınıf Öğretmeni					Yönetici					Denetçi				
Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
%54	%28	%3	%10	%5	%67	%23	%2	%2	%2	%81	%16	%3	-	-

Tablo 4. 1. 69’da görüldüğü gibi, “Öğretmenin Hizmet İçi Eğitim Gereksinimi” maddesinde en yüksek, sınıf öğretmenleri % 54, yöneticiler % 67 ve denetçiler ise % 81 oranında “tamamen katılma” yönünde görüş belirtmişlerdir. En düşük değerler ise; öğretmenlerde % 5 “hiç katılmıyorum”, yöneticilerde % 2 “hiç katılmıyorum” ve denetçilerde de % 3 “fikrim yok” şeklindedir. Sonuçlara göre gruplar, bu maddeyi bir görev olarak kabul etmekte ve denetimde de bunun incelenmesi uygun görmektedirler.

4. 2. GELİŞTİRİLEN DAVRANIŞLAR

Geliştirilen davranışlarda;

1. Öğretmenin ve öğrencinin kılık kıyafet yönetmeliğine uyması,
2. Öğretmenin geliştirdiği yeni yöntem, teknik, ders araç gereçleri,
3. Öğrencilerin gizil güçlerini ve yeteneklerini ortaya çıkaracak etkinlikler düzenleme,

4. Öğretmenin demokratik yaklaşımları,
5. Öğretim yaptığı konuyu diğer alanlarla, derslerle ve günlük yaşamla ilişkilendirme, güncelleme,
6. Öğrencilere olumlu davranış kazandırma,
7. Enerjik olma durumu, görevine bağlılığı ve iş heyecanı,
8. Yaptığı öğretimsel etkinlikler, katıldığı hizmet içi eğitim faaliyetleri, eğitimle ilgili yayınladığı eserler (makale vs), aldığı mesleki başarıları (takdir, teşekkür, maaşla ödüllendirme), katıldığı bilimsel toplantılar (panel, sempozyum, konferans vb),
9. Ülke sorunlarının (kültürel ekonomik, toplumsal, ekolojik vb) farkında olma, ülke ve dünya gündemini takip etme” şeklinde dokuz davranış ele alınmıştır.

İlköğretim okullarında çalışan personelin birinci sicil amiri okul müdürüdür.

Okul müdürleri, okullarda çalışan personelin performansını takip ederek (bu genelde gözlem yoluyla olmaktadır) onları değerlendirmektedirler. Daha önce ilköğretim müfettişleri de okulda çalışan öğretmenlerin sicil amiri konumunda idi. Temmuz 2004 de çıkartılan bir yönetmelik ile ilköğretim müfettişlerinin sicil amirliği kaldırıldı. Yönetmelik yürürlüğe girdikten sonra, öğretmenin sicil amiri okul müdürleri oldu. Geliştirilen maddeler içerisinde öğretmen sicil notunun verilmesinde kullanılan “devlet memurları sicil raporu” belgesinde geçen mesleki yeterlikler de vardır. Okul müdürü, teftiş notlarını göz önüne alarak öğretmen değerlendirilmesine gidebilir. Böylece okul müdürleri, uzman ve tarafsız bir bakış açısını da, değerlendirmeye almış olur. Okul müdürleri, öğretmenin değerlendirmesini, rasyonel ve objektif olarak sağlanabilirler.

“‘Öğretmenin demokratik yaklaşımları’ ve ‘Enerjik olma durumu, görevine bağlılığı ve iş heyecanı’” davranışları eğer gelecekteki teftiş formlarında kullanılacak olursa “Sicil Raporu”ndaki yeterlikler de denetlenmiş olacaktır. Aynı zamanda bu davranışlar sınıf içi disiplinin ve öğrenme ortamının sağlanması için gerekli davranışlardır. Öğretmenin mesleki özellikleri ile yakından ilişkili olan bu davranışların, denetimde incelenmesi yarar sağlayacaktır.

“Öğretmenin geliştirdiği, yeni yöntem, teknik, ders araç gereçleri” davranışında, denetimde incelenmesi öğretmenin yaratıcı fikirler üretmesini yeni teknik ve yöntemler geliştirmesini ve alanında çalışmasını teşvik edici role sahip olacaktır. Öğretmenin ödüllendirilmesinde bu madde belirleyici rol oynayabilir.

“Öğrencilerin, gizil güçlerini ve yeteneklerini ortaya çıkaracak etkinlikler düzenleme” davranışında, eğitim ve öğretim, öğrencilerin gizli güçlerini keşfetmeyi ve bunları geliştirmeyi hedeflemelidir. Öğretmenin bu alandaki çalışmaları eğitimin amaçlarından biri olduğundan, öğretmenin bu yöndeki etkinliklerinin denetlenmesinin yarar sağlayacağı umulmaktadır.

“Öğretim yaptığı konuyu diğer alanlarla, derslerle ve günlük yaşamla ilişkilendirme, güncelleme” davranışı; her zaman yakınılır veya öğrenciler söylenir, “bu öğrendiklerimizi nerelerde kullanacağız, bizlere nerelerde faydası olacak”. Eğer öğretmen öğretim yaptığı bir konuyu pratik hayatta nerelerde kullanabileceğini öğrenciye anlatabilirse, öğrenme daha kalıcı ve yüksek düzeyde gerçekleşecektir. Öğretmenin en önemli görevlerinden biri de öğretim yaptığı konuyu güncel olaylara

bağlaması ve sosyal hayatla ilişkilendirmesidir. Bu davranış da denetim esnasında kolaylıkla incelenebilecek davranışlardan biridir.

“Öğrencilere olumlu davranış kazandırma” davranışı öğrenci karakter eğitimi açısından önemlidir. Öğretimle sadece öğrenciye, coğrafyayı, tarihi öğretmek değil bunun yanında, toplumun beklentisini karşılayacak bazı davranışlar da kazandırılmalıdır. Özellikle ilköğretim I. kademesinde bu amaç önemlidir. Bu yaşlarda öğrencilerin kazandıkları davranışlar kalıcı olmaktadır. Bu yaşlarda kazandırılan davranışlar kişisel karakterin oluşumu etkilemektedir. Özellikle ilköğretim birinci devresindeki (birinci, ikinci ve üçüncü sınıflar) öğrenciler, öğretmenlerini örnek kişi olarak almakta ve kendilerini onlara benzetmeye çalışmaktadırlar. Öğrenmenin hızlı olduğu, kişiliğin ve karakterin yeni oluşmaya başladığı bu çağlarda kazandırılacak olumlu davranışlar, gelecek nesillerin arzu edilen şekilde oluşmasını sağlayabilir.

“Yaptığı öğretimsel etkinlikler, katıldığı hizmet içi eğitim faaliyetleri, eğitimle ilgili yayınladığı eserler (makale vs.), aldığı mesleki başarıları (takdir, teşekkür, maaşla ödüllendirme), katıldığı bilimsel toplantılar (panel, sempozyum, konferans vb.)” davranışı, öğretmenin kendisini yenileyebilme özelliğini belirtmektedir. Öğretmen sürekli kendisini geliştirmeli, yetiştirmeli ve eğitim alanındaki yeni gelişmelerden haberdar olmalıdır. Meslek olarak öğretmenlik bunu gerektirmektedir. Gerçekte de bir çok öğretmen kendini geliştirememekte veya yetersiz kalmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı da öğretmenini geliştirmede ve yetiştirmede (hizmet içi eğitim) yeterli etkinlikleri yapamamaktadır. Bu madde

denetim esnasında göz önünde bulundurulacak olursa, kendisini geliştiren ve yenileyen öğretmenler belirlenebilecektir. Bunun yanında öğretmenin bilimsel yayımları, bilimsel faaliyetlerinin belirlenmesi, yurtdışına öğretmen görevlendirmesinde, yönetici ve denetçi seçme sınavlarında ölçüt olarak kullanılabilir.

“Ülke sorunlarının (kültürel, ekonomik, toplumsal, ekolojik vb.) farkında olma ve ülke ve dünya gündemini takip etme” bu davranış da öğretmenlerin genel kültürü ile ilgilidir. Öğretmen yeterlik alanlarından biride genel kültürdür (diğerleri, alan ve pedagoji bilgisi) bu madde bu alanda öğretmenin denetimde incelenebilmesine olanak sağlayacaktır. Bunun yanında öğretmenin ülke ve dünya gündemini takip etmesi, onun derslerini güncel olaylarla ilişkilendirmesini kolaylaştıracaktır.

Aşağıda geliştirilen davranışlara ilişkin bulgular ele alınmıştır.

“Öğretmenin ve Öğrencinin Kılık Kıyafet Yönetmeliğine Uyması” etkinliği ile ilgili cinsiyetlerine göre, öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, “t testi” sonuçları Tablo 4. 2. 1’de sunulmuştur.

Tablo 4. 2. 1

Cinsiyet Değişkenine Göre, Öğretmenlerin “Öğretmenin ve Öğrencinin Kılık Kıyafet Yönetmeliğine Uyması” Maddesine İlişkin “t” Testi Sonuçları

Cinsiyet	n	\bar{X}	s	sd	t	Anlamlılık
Erkek	297	2.15	1.39	440	2.52	P<.05
Bayan	145	1.81	1.22	322.35	2.64	

Tablo 4. 2. 1’de görüldüğü gibi, “Öğretmenin ve Öğrencinin Kılık Kıyafet Yönetmeliğine Uyması” maddesine ilişkin cinsiyetlerine göre öğretmenlerin görüşlerine ait ortalamalar arasındaki fark, “t testi” ile analiz edilmiştir. “t testi”

sonuçlarına göre, ortalamalar arasındaki fark istatistiksel olarak .05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur.

Sonuçlar, bayan öğretmenlerin ($\bar{X}=1.81$), erkek öğretmenlere ($\bar{X}=2.15$) oranla, daha olumlu düşündüklerini göstermektedir. Yani bayan öğretmenlerin, erkek öğretmenlere göre daha olumlu fikre sahip oldukları görülmektedir.

“Öğretmenin ve Öğrencinin Kılık Kıyafet Yönetmeliğine Uyması” etkinliği ile ilgili olarak görev boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, yüzdeler, Tablo 4. 2. 2’de sunulmuştur.

Tablo 4. 2. 2
Görev Değişkenine Göre, “Öğretmenin ve Öğrencinin Kılık Kıyafet Yönetmeliğine Uyması” Maddesine İlişkin Yüzdeler

Sınıf Öğretmeni					Yönetici					Denetçi				
Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
%47	%28	%2	%13	%10	%55	%19	%8	%12	%6	%65	%29	-	%3	%3

Tablo 4. 2. 2’de görüldüğü gibi, “Öğretmenin ve Öğrencinin Kılık Kıyafet Yönetmeliğine Uyması” maddesinde en yüksek, sınıf öğretmenleri % 47, yöneticiler % 55 ve denetçiler ise % 65 oranında “tamamen katılma” yönünde görüş belirtmişlerdir. En düşük değerler ise; öğretmenlerde % 10 “hiç katılmıyorum”, yöneticilerde % 6 “hiç katılmıyorum” ve denetçilerde de % 3 “hiç katılmıyorum” şeklindedir. Sonuçlara göre gruplar, bu maddeyi bir görev olarak kabul etmekte ve denetimde de bunun incelenmesi uygun görmektedirler.

Bu davranışta katılımın yüksek çıkmamasının nedeni (öğretmen ve yöneticilerde), öğretmenlerin giyimde serbestlikten yana olduğu şeklinde yorumlanabilir.

“Öğretmenin Geliştirdiği Yeni Yöntem, Teknik, Ders Araç ve Gereçleri” etkinliği ile ilgili olarak görev boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, yüzdeler, Tablo 4. 2. 3’de sunulmuştur.

Tablo 4. 2. 3

Görev Değişkenine Göre, “Öğretmenin Geliştirdiği Yeni Yöntem, Teknik, Ders Araç ve Gereçleri” Maddesine İlişkin Yüzdeler

Sınıf Öğretmeni					Yönetici					Denetçi				
Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
%61	%32	%3	%3	%1	%71	%17	%4	%8	-	%74	%26	-	-	-

Tablo 4. 2. 3’de görüldüğü gibi, “Öğretmenin Geliştirdiği Yeni Yöntem, Teknik, Ders Araç ve Gereçleri” maddesinde en yüksek, sınıf öğretmenleri % 61, yöneticiler % 71 ve denetçiler ise % 74 oranında “tamamen katılma” yönünde görüş belirtmişlerdir. En düşük değerler ise; öğretmenlerde % 1 “hiç katılmıyorum”, yöneticilerde % 8 “katılmıyorum” şeklindedir. Sonuçlara göre, gruplar bu maddeyi bir görev olarak kabul etmekte ve denetimde de bunun incelenmesi uygun görmektedirler.

Bu davranış, öğretmenin kariyerinde ilerlemesinde kullanılabilecek bir davranıştır. Denetimde bu davranışa ilişkin tespitler yapılırsa, öğretmenin yeni şeyler geliştirebildiği, kendini yenileyebildiği kanaatine varılabilir. Ayrıca öğretmen

ödüllendirilmesinde, onurlandırılmasında, yönetici vs atamalarında bu madde etkin bir biçimde kullanılabilir.

“Öğrencilerin, Gizil Güçleri ve Yeteneklerini Ortaya Çıkaracak Etkinlikler Düzenleme” etkinliği ile ilgili kıdem boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonuçları, Tablo 4. 2. 4’de sunulmuştur.

Tablo 4. 2. 4
Kıdem Değişkenine Göre, “Öğrencilerin, Gizil Güçleri ve Yeteneklerini Ortaya Çıkaracak Etkinlikler Düzenleme ” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	P	Anlamlılık
Gruplar arası	8.62	2	4.31	7.92	.00	P< .05
Gruplar içi	237.14	436	.54			
Toplam	245.76	438				

Tablo 4. 2. 4’de görüldüğü gibi, “Öğrencilerin, Gizil Güçleri ve Yeteneklerini Ortaya Çıkaracak Etkinlikler Düzenleme” maddesi, kıdem boyutuna göre, öğretmenlerin kıdemi beş yıldan az, 5-15 yıl arası ve 15 yıldan fazla olanların yanıtlarına ilişkin, ortalamalar arasındaki fark, “Tek Yönlü Varyans Analizi” kullanılarak analiz edilmiştir. “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonucuna göre, kıdem değişkenine ait ortalamalar arasındaki fark, istatistiksel olarak .01 düzeyinde anlamlı bulunmuştur ($p=.01$).

Kıdem boyutunda öğretmenlerin yanıtları arasında .05 düzeyinde bir anlamlılık görülmektedir. Bu anlamlılığın hangi gruplar arasında olduğu ise, “scheffe” testi ile belirlenmiştir. Scheffe testi sonuçlarına göre; kıdemi 15 yıl üzeri

(\bar{X} =1.17), olanların kıdemi 5-15 yıl arası (\bar{X} =1.49) olanlarla, kıdemi 5 yıldan az olanlara (\bar{X} =1.53) nazaran daha olumlu fikre sahip oldukları görülmektedir.

“Öğrencilerin, Gizil Güçleri ve Yeteneklerini Ortaya Çıkaracak Etkinlikler Düzenleme” etkinliği ile ilgili “mezun olunan okul” boyutuna göre, öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonuçları, Tablo 4. 2. 5’de sunulmuştur.

Tablo 4. 2. 5

Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre, “Öğrencilerin, Gizil Güçleri ve Yeteneklerini Ortaya Çıkaracak Etkinlikler Düzenleme” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	P	Anlamlılık
Gruplar arası	8.30	2	1.66	3.02	.01	P< .05
Gruplar içi	237.27	432	.54			
Toplam	245.58	437				

Tablo 4. 2. 5’de görüldüğü gibi, “Öğrencilerin, Gizil Güçleri ve Yeteneklerini Ortaya Çıkaracak Etkinlikler Düzenleme” maddesi, mezun olunan okul boyutuna göre, öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, ortalamalar arasındaki fark, “Tek Yönlü Varyans Analizi” kullanılarak analiz edilmiştir. “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonucuna göre, görev değişkenine ait ortalamalar arasındaki fark, istatistiksel olarak .05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur (p=.01).

Mezun olunan okul boyutunda .05 düzeyinde bir anlamlılık görülmektedir. Bu anlamlılığın hangi gruplar arasında olduğu ise, “scheffe” testi ile belirlenmiştir. Scheffe testi sonuçlarına göre; “Eğitim Yüksek Okulu” mezunu öğretmenlerle (\bar{X} =1.17) ve “Açık Öğretim Lisans Tamamlama” mezunu (\bar{X} =1.23) öğretmenlerin; “Eğitim Fakültesi Diğer Bölüm Mezunu”, (\bar{X} =1.53), “Eğitim Fakültesi Sınıf

Öğretmenleri” mezunu ($\bar{X}=1.53$), “Fen Edebiyat Fakültesi” mezunu ($\bar{X}=1.40$) ve “Diğer Fakülte” mezunu öğretmenlerine ($\bar{X}=1.44$), nazaran daha olumlu fikre sahip oldukları görülmektedir.

“Öğrencilerin, Gizil Güçleri ve Yeteneklerini Ortaya Çıkaracak Etkinlikler Düzenleme” etkinliği ile ilgili olarak görev boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, yüzdeler, Tablo 4. 2. 6’da sunulmuştur.

Tablo 4. 2. 6

Görev Değişkenine Göre, “Öğrencilerin, Gizil Güçleri ve Yeteneklerini Ortaya Çıkaracak Etkinlikler Düzenleme ” Maddesine İlişkin Yüzdeler

Sınıf Öğretmeni					Yönetici					Denetçi				
Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
%65	%28	%2	%5	-	%76	%18	%4	%2	-	%81	%16	-	%3	-

Tablo 4. 2. 6’da görüldüğü gibi, “Öğrencilerin, Gizil Güçleri ve Yeteneklerini Ortaya Çıkaracak Etkinlikler Düzenleme” maddesinde en yüksek, sınıf öğretmenleri % 65, yöneticiler % 76 ve denetçiler ise % 81 oranında “tamamen katılma” yönünde görüş belirtmişlerdir. En düşük değerler ise; öğretmenlerde % 5 “katılmıyorum”, yöneticilerde % 2 “katılmıyorum” ve denetçilerde de % 3 “katılmıyorum” şeklindedir. Sonuçlara göre, gruplar bu maddeyi bir görev olarak kabul etmekte ve denetimde de bunun incelenmesi uygun görmektedirler.

Öğrencilerin gizil güçlerini ortaya çıkaracak etkinliklerin tasarlanması veya uygulamaya konulması, devlet, millet ve kişisel boyutta yararlı olacağı kanaati

bulunmaktadır. Kişiler farklı özellik ve donanıma sahiptirler. Her kişi, diğer insanlardan farklı bir dalda uzman olabilmekte veya gelişip o özelliğe (sanat, ses, genel yetenek vs) uç noktalara gelebilmektedir. Eğer kişilerin gizli yanları keşfedilip geliştirilmez ise bu özelliklerin zamanla körelmesi mümkündür. Bu ise bireysel ve toplumsal açıdan bir kayıp olarak görülebilir. Bireylerin sahip olduğu özellikler keşfedilip, geliştirilmesi ülkeler ve bireyler açısından büyük yararlar getirileceği umulmaktadır. Bu özelliklerin öğrencilerde geliştirilmesi için, Milli Eğitim Bakanlığı okullara yazılar göndermekte, öğrencilerin özelliklerinin tespiti için uğraş vermektedir. Örnek olarak, “çoklu zeka” kuramları bu davranışa hizmet etmektedir.

“Öğretmenin demokratik Yaklaşımları” etkinliği ile ilgili cinsiyetlerine göre, öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, “t testi” sonuçları Tablo 4. 2. 7’de sunulmuştur.

Tablo 4. 2. 7

Cinsiyet Değişkenine Göre, Öğretmenlerin “Öğretmenin Demokratik Yaklaşımları” Maddesine İlişkin “t” Testi Sonuçları

Cinsiyet	n	\bar{X}	s	sd	t	Anlamlılık
Erkek	296	1.32	.73	436	2.91	P< .05
Bayan	142	1.13	.38	433.39		

Tablo 4. 2. 7’de görüldüğü gibi, “Öğretmenin demokratik Yaklaşımları” maddesine ilişkin cinsiyetlerine göre öğretmenlerin görüşlerine ait ortalamalar arasındaki fark, “t testi” ile analiz edilmiştir. “t testi” sonuçlarına göre, ortalamalar arasındaki fark istatistiksel olarak .05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur (p=.00).

Sonuçlar, bayan öğretmenlerin (\bar{X} =1.13), erkek öğretmenlere (\bar{X} =1.32) oranla, daha olumlu düşündüklerini göstermektedir. Yani bayan öğretmenlerin, erkek öğretmenlere göre daha olumlu fikre sahip oldukları görülmektedir.

“Öğretmenin Demokratik Yaklaşımları” etkinliği ile ilgili görev boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonuçları, Tablo 4. 2. 8’de sunulmuştur.

Tablo 4. 2. 8

Görev Değişkenine Göre, “Öğretmenin demokratik Yaklaşımları ” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	p	Anlamlılık
Gruplar arası	2.68	2	1.34	3.23	.04	P< .05
Gruplar içi	180.12	435	.41			
Toplam	182.80	437				

Tablo 4. 2. 8’de görüldüğü gibi, “Öğretmenin demokratik Yaklaşımları” maddesi, görev boyutuna göre, denetçilerin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, ortalamalar arasındaki fark, “Tek Yönlü Varyans Analizi” kullanılarak analiz edilmiştir. “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonucuna göre, görev değişkenine ait ortalamalar arasındaki fark, istatistiksel olarak .05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur (p=.04).

Görev boyutunda .05 düzeyinde bir anlamlılık görülmektedir. Bu anlamlılığın hangi gruplar arasında olduğu ise, “scheffe” testi ile belirlenmiştir. Scheffe testi sonuçlarına göre; ilköğretim denetçileri ($\bar{X}=1.16$) ve sınıf öğretmenleri ($\bar{X}=1.24$) , yöneticilere ($\bar{X}=1.47$) ve nazaran daha olumlu fikre sahip oldukları görülmektedir.

“Öğretmenin demokratik Yaklaşımları ” etkinliği ile ilgili olarak görev boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, yüzdeler, Tablo 4. 2. 9 da sunulmuştur.

Tablo 4. 2. 9**Görev Değişkenine Göre, “Öğretmenin demokratik Yaklaşımları ” Maddesine İlişkin Yüzdelerik Değerler**

Sınıf Öğretmeni					Yönetici					Denetçi				
Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
%82	%15	%1	%1	%1	%71	%19	%4	%4	%2	%87	%10	%3	-	-

Tablo 4. 2. 9’da görüldüğü gibi, “Öğretmenin demokratik Yaklaşımları” maddesinde en yüksek, sınıf öğretmenleri % 82, yöneticiler % 71 ve denetçiler ise % 87 oranında “tamamen katılma” yönünde görüş belirtmişlerdir. En düşük değerler ise; öğretmenlerde % 1 “hiç katılmıyorum”, yöneticilerde % 2 “hiç katılmıyorum” ve denetçilerde de % 3 “fikrim yok” şeklindedir. Sonuçlara göre gruplar, bu maddeyi bir görev olarak kabul etmekte ve denetimde de bunun incelenmesi uygun görmektedirler.

Öğretmenin demokratik yaklaşımları öğrenciler üzerinde olumlu yönde etki bırakacaktır. Öğrencilerin demokrasiyi somut şekilde tanımları ve benimsemeleri açısından öğretmenin bu yöndeki olumlu yaklaşımları öğrencileri etkileyecektir.

“Öğretim Yaptığı Konuyu Diğer Alanlarla, Derslerle ve Günlük Yaşamla İlişkilendirme, Güncelleme” etkinliği ile ilgili olarak görev boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, yüzdeler, Tablo 4. 2. 10’da sunulmuştur.

Tablo 4. 2. 10

Görev Değişkenine Göre, “Öğretim Yaptığı Konuyu Diğer Alanlarla, Derslerle ve Günlük Yaşamla İlişkilendirme, Güncelleme” Maddesine İlişkin Yüzdeler Değerler

Sınıf Öğretmeni					Yönetici					Denetçi				
Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
%80	%16	%2	%1	%1	%72	%20	%4	%2	%2	%84	%13	%3	-	-

Tablo 4. 2. 10’da görüldüğü gibi, “Öğretim Yaptığı Konuyu Diğer Alanlarla, Derslerle ve Günlük Yaşamla İlişkilendirme, Güncelleme” maddesinde en yüksek, sınıf öğretmenleri % 80, yöneticiler % 72 ve denetçiler ise % 84 oranında “tamamen katılma” yönünde görüş belirtmişlerdir. En düşük değerler ise; öğretmenlerde % 1 “hiç katılmıyorum”, yöneticilerde % 2 “hiç katılmıyorum” ve denetçilerde de % 3 “fikrim yok” şeklindedir. Sonuçlara göre gruplar, bu maddeyi bir görev olarak kabul etmekte ve denetimde de bunun incelenmesi uygun görmektedirler.

Öğrenmenin kalıcı olması için, derste anlatılan konuların günlük olaylarla ilişkilendirilmesi gerekmektedir. Somut olan, günlük hayattaki olaylarla ilişkilendirilmiş ve öğrencinin daha önce öğrenmiş olduğu bir konu ile bağlanmış etkinlikler, daha çok akılda kalmaktadır. Böylece öğrenme kalıcı olmakta, programın hedeflediği davranış değişikliği daha verimli gerçekleşmektedir.

“Öğrencilere Olumlu Davranış Kazandırma” etkinliği ile ilgili kıdem boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonuçları, Tablo 4. 2. 11’de sunulmuştur.

Tablo 4. 2. 11
Kıdem Değişkenine Göre, “Öğrencilere Olumlu Davranış Kazandırma ”
Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	p	Anlamlılık
Gruplar arası	1.48	2	.74	3.29	.03	P< .05
Gruplar içi	98.33	437	.22			
Toplam	99.81	439				

Tablo 4. 2. 11’de görüldüğü gibi, “Öğrencilere Olumlu Davranış Kazandırma” maddesi, kıdem boyutuna göre, öğretmenlerin kıdemi beş yıldan az, 5-15 yıl arası ve 15 yıldan fazla olanların yanıtlarına ilişkin, ortalamalar arasındaki fark, “Tek Yönlü Varyans Analizi” kullanılarak analiz edilmiştir. “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonucuna göre, kıdem değişkenine ait ortalamalar arasındaki fark, istatistiksel olarak .05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur (p=.03).

Kıdem boyutunda öğretmenlerin yanıtları arasında .05 düzeyinde bir anlamlılık görülmektedir. Bu anlamlılığın hangi gruplar arasında olduğu ise, “scheffe” testi ile belirlenmiştir. Scheffe testi sonuçlarına göre; kıdemi 15 yıl üzeri (\bar{X} =1.06), olanların kıdemi 5-15 yıl arası (\bar{X} =1.12) olanlarla, kıdemi 5 yıldan az olanlara (\bar{X} =1.22) nazaran daha olumlu fikre sahip oldukları görülmektedir.

“Öğrencilere Olumlu Davranış Kazandırma ” etkinliği ile ilgili olarak görev boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, yüzdeler, Tablo 4. 2. 12’de sunulmuştur.

Tablo 4. 2. 12
Görev Değişkenine Göre, “Öğrencilere Olumlu Davranış Kazandırma ”
Maddesine İlişkin Yüzdeler Değerler

Sınıf Öğretmeni					Yönetici					Denetçi				
Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
%90	%8	%1	-	%1	%90	%8	-	%2	-	%90	%10	-	-	-

Tablo 4. 2. 12’de görüldüğü gibi, “Öğrencilere Olumlu Davranış Kazandırma” maddesinde en yüksek, sınıf öğretmenleri % 90, yöneticiler % 90 ve denetçiler ise % 90 oranında “tamamen katılma” yönünde görüş belirtmişlerdir. En düşük değerler ise; öğretmenlerde % 1 “fikrim yok”, yöneticilerde % 2 “katılmıyorum” şeklindedir. Sonuçlara göre gruplar, bu maddeyi bir görev olarak kabul etmekte ve denetimde de bunun incelenmesi uygun görmektedirler.

Öğrencilere, sadece ilim ve fen öğretmek onları topluma kazandırmaya yetmeyecektir. Bunun yanında öğrenci, toplumun beklentileri olan “ahlak, güzel huy ve ananelere” de sahip biri olarak toplumdaki rolünü üstlenebilecek yeterlikte olmalıdır. Bu özellikler, öğrencilere, okullarda kazandırılmalı (planlı ve profesyonel olarak) ve bu görevi öğretmenler yerine getirebilmelidir.

“Enerjik Olma Durumu, Görevine Bağlılık ve İş Heyecanı” etkinliği ile ilgili kıdem boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonuçları, Tablo 4. 2. 13’te sunulmuştur.

Tablo 4. 2. 13
Kıdem Değişkenine Göre, “Enerjik Olma Durumu, Görevine Bağlılık ve İş Heyecanı ” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlılık
Gruplar arası	4.42	2	2.21	4.19	.01	P< .05
Gruplar içi	229.99	436	.52			
Toplam	234.41	438				

Tablo 4. 2. 13’te görüldüğü gibi, “Enerjik Olma Durumu, Görevine Bağlılık ve İş Heyecanı ” maddesi, kıdem boyutuna göre, öğretmenlerin kıdemi beş yıldan az, 5-15 yıl arası ve 15 yıldan fazla olanların yanıtlarına ilişkin, ortalamalar arasındaki fark, “Tek Yönlü Varyans Analizi” kullanılarak analiz edilmiştir. “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonucuna göre, kıdem değişkenine ait ortalamalar arasındaki fark, istatistiksel olarak .05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur (p=.01).

Kıdem boyutunda öğretmenlerin yanıtları arasında .05 düzeyinde bir anlamlılık görülmektedir. Bu anlamlılığın hangi gruplar arasında olduğu ise, “scheffe” testi ile belirlenmiştir. Scheffe testi sonuçlarına göre; kıdemi 15 yıl üzeri (\bar{X} =1.14), olanların kıdemi 5-15 yıl arası (\bar{X} =1.35) olanlarla, kıdemi 5 yıldan az olanlara (\bar{X} =1.42) nazaran daha olumlu fikre sahip oldukları görülmektedir.

“Enerjik Olma Durumu, Görevine Bağlılık ve İş Heyecanı” etkinliği ile ilgili olarak görev boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, yüzdeler, Tablo 4. 2. 14’de sunulmuştur.

Tablo 4. 2. 14**Görev Değişkenine Göre, “Enerjik Olma Durumu, Görevine Bağlılık ve İş Heyecanı ” Maddesine İlişkin Yüzdeler**

Sınıf Öğretmeni					Yönetici					Denetçi				
Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
%76	%19	%2	%2	%1	%84	%8	%4	%2	%2	%84	%16	-	-	-

Tablo 4. 2. 14’de görüldüğü gibi, “Enerjik Olma Durumu, Görevine Bağlılık ve İş Heyecanı ” maddesinde en yüksek, sınıf öğretmenleri % 76, yöneticiler % 84 ve denetçiler ise % 84 oranında “tamamen katılma” yönünde görüş belirtmişlerdir. En düşük değerler ise; öğretmenlerde % 1 “hiç katılmıyorum”, yöneticilerde % 2 “hiç katılmıyorum” şeklindedir. Sonuçlara göre gruplar, bu maddeyi bir görev olarak kabul etmekte ve denetimde de bunun incelenmesi uygun görmektedirler.

Öğretmenin sınıftaki ruhsal hali öğrencilere de yansır, eğer öğretmen canlı ve heyecanlı ise öğrenciler de canlı ve heyecanlıdır. Dolayısı ile öğrenme ve motivasyon da yüksek değerdedir. İş heyecanı ve sevgisini yitirmiş bir öğretmenin sınıf içerisinde etkili bir eğitim ve öğretim ortamı oluşturması beklenen bir durum değildir. Çünkü o sınıfa öğretmenin vereceği herhangi bir pozitif bir etkinlik yoktur. Neşeli bir ortamda (pozitif enerji, olumlu iklim) öğrenme ve davranış değişikliği daha hızlı ve kalıcı olabilir.

“Yaptığı Öğretimsel Etkinlikler, Katıldığı Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri, Eğitimle İlgili Yayımladığı Eserler (Makale vs), Aldığı Mesleki Başarılar (Takdir, Teşekkür, Maaşla Ödüllendirme), Katıldığı Bilimsel Toplantılar (Panel, Sempozyum,

Konferans vs) ” etkinliği ile ilgili kıdem boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonuçları, Tablo 4. 2. 15’te sunulmuştur.

Tablo 4. 2. 15
Kıdem Değişkenine Göre, “Yaptığı Öğretimsel Etkinlikler, Katıldığı Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri, Eğitimle İlgili Yayımladığı Eserler (Makale vs), Aldığı Mesleki Başarılar (Takdir, Teşekkür, Maaşla Ödüllendirme), Katıldığı Bilimsel Toplantılar (Panel, Sempozyum, Konferans vs) ” Maddesine İlişkin “Tek Yönlü Varyans Analizi” Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	p	Anlamlılık
Gruplar arası	8.55	2	4.27	3.18	.04	P< .05
Gruplar içi	580.88	433	1.34			
Toplam	589.44	435				

Tablo 4. 2. 15’te görüldüğü gibi, “Yaptığı Öğretimsel Etkinlikler, Katıldığı Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri, Eğitimle İlgili Yayımladığı Eserler (Makale vs), Aldığı Mesleki Başarılar (Takdir, Teşekkür, Maaşla Ödüllendirme), Katıldığı Bilimsel Toplantılar (Panel, Sempozyum, Konferans vs) ” maddesi, kıdem boyutuna göre, öğretmenlerin kıdemi beş yıldan az, 5-15 yıl arası ve 15 yıldan fazla olanların yanıtlarına ilişkin, ortalamalar arasındaki fark, “Tek Yönlü Varyans Analizi” kullanılarak analiz edilmiştir. “Tek Yönlü Varyans Analizi” sonucuna göre, kıdem değişkenine ait ortalamalar arasındaki fark, istatistiksel olarak .05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur (p=.04).

Kıdem boyutunda öğretmenlerin yanıtları arasında .05 düzeyinde bir anlamlılık görülmektedir. Bu anlamlılığın hangi gruplar arasında olduğu ise, “scheffe” testi ile belirlenmiştir. Scheffe testi sonuçlarına göre; 5 yıldan az olanların (\bar{X} =1.04), kıdemi 15 yıl üzeri (\bar{X} =1.65), olanlarla, kıdemi 5-15 yıl arası (\bar{X} =1.80)

olanlara, nazaran daha olumlu fikre sahip oldukları görülmektedir. Yeni mezun olup ve göreve başlayan öğretmenlerin kendini geliştirmeye, kariyer yapmaya ve bilimsel konulara, diğer öğretmen gruplarına göre daha açık oldukları söylenebilir. Bu madde, kıdemi düşük bireylerin diğer gruplardan daha olumlu yaklaştıkları tek davranış olarak gözükmemektedir.

“Yaptığı Öğretimsel Etkinlikler, Katıldığı Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri, Eğitimle İlgili Yayımladığı Eserler (Makale vs), Aldığı Mesleki Başarılar (Takdir, Teşekkür, Maaşla Ödüllendirme), Katıldığı Bilimsel Toplantılar (Panel, Sempozyum, Konferans vs)” etkinliği ile ilgili olarak görev boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, yüzdeler, Tablo 4. 2. 16’da sunulmuştur.

Tablo 4. 2. 16

Görev Değişkenine Göre, “Yaptığı Öğretimsel Etkinlikler, Katıldığı Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri, Eğitimle İlgili Yayımladığı Eserler (Makale vs), Aldığı Mesleki Başarılar (Takdir, Teşekkür, Maaşla Ödüllendirme), Katıldığı Bilimsel Toplantılar (Panel, Sempozyum, Konferans vs) ” Maddesine İlişkin Yüzdeler

Sınıf Öğretmeni					Yönetici					Denetçi				
Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
%50	%31	%5	%8	%6	%68	%20	%4	%2	%6	%68	%25	%7	-	-

Tablo 4. 2. 16’da görüldüğü gibi, “Yaptığı Öğretimsel Etkinlikler, Katıldığı Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri, Eğitimle İlgili Yayımladığı Eserler (Makale vs), Aldığı Mesleki Başarılar (Takdir, Teşekkür, Maaşla Ödüllendirme), Katıldığı

Bilimsel Toplantılar (Panel, Sempozyum, Konferans vs)” maddesinde en yüksek, sınıf öğretmenleri % 50, yöneticiler % 68 ve denetçiler ise % 68 oranında “tamamen katılma” yönünde görüş belirtmişlerdir. En düşük değerler ise; öğretmenlerde % 6 “hiç katılmıyorum”, yöneticilerde % 2 “hiç katılmıyorum” ve denetçilerde de % 7 “fikrim yok” şeklindedir. Sonuçlara göre gruplar, bu maddeyi bir görev olarak kabul etmekte ve denetimde de bunun incelenmesi uygun görmektedirler.

“Ülke Sorunlarının (Kültürel, Ekonomik, Toplumsal, Ekolojik vb) Farkında Olma, Ülke ve Dünya Gündemini Takip Etme” etkinliği ile ilgili görev yerlerine göre, öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, “t testi” sonuçları Tablo 4.2.17’de sunulmuştur.

Tablo 4. 2. 17

Görev Yeri Değişkenine Göre, Öğretmenlerin “Ülke Sorunlarının (Kültürel, Ekonomik, Toplumsal, Ekolojik vb) Farkında Olma, Ülke ve Dünya Gündemini Takip Etme” Maddesine İlişkin “t” Testi Sonuçları

Görev Yeri	n	\bar{X}	s	sd	t	Anlamlılık
Köy	38	1.92	.76	438	3.67	P< .05
İl Merkezi	402	1.39	1.42	39.06	2.24	

Tablo 4. 2. 17’de görüldüğü gibi, “Ülke Sorunlarının (Kültürel, Ekonomik, Toplumsal, Ekolojik vb) Farkında Olma, Ülke ve Dünya Gündemini Takip Etme” maddesine ilişkin görev yerine göre öğretmenlerin görüşlerine ait ortalamalar arasındaki fark, “t testi” ile analiz edilmiştir. “t testi” sonuçlarına göre, ortalamalar arasındaki fark istatistiksel olarak .05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur (p=.03).

Sonuçlar, il merkezinde görev yapan öğretmenlerin (\bar{X} =1.39), köyde görev yapan öğretmenlere (\bar{X} =1.92) oranla, daha olumlu düşündüklerini göstermektedir. Yani il merkezinde çalışan öğretmenlerin köyde çalışanlara göre daha olumlu fikre

sahip oldukları görülmektedir. Bu ise merkezde çalışan öğretmenlerin bu konulara daha yakın olduklarının göstergesi olabilir.

“Ülke Sorunlarının (Kültürel, Ekonomik, Toplumsal, Ekolojik vb) Farkında Olma, Ülke ve Dünya Gündemini Takip Etme” etkinliği ile ilgili olarak görev boyutuna göre, ilköğretim denetçilerinin, yöneticilerin ve öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin, yüzdeler, Tablo 4. 2. 18’de sunulmuştur.

Tablo 4. 2. 18

Görev Değişkenine Göre, “Ülke Sorunlarının (Kültürel, Ekonomik, Toplumsal, Ekolojik vb) Farkında Olma, Ülke ve Dünya Gündemini Takip Etme” Maddesine İlişkin Yüzdeler

Sınıf Öğretmeni					Yönetici					Denetçi				
Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
%69	%24	%2	%3	%2	%80	%12	%2	%4	%2	%71	%29	-	-	-

Tablo 4. 2. 18’de görüldüğü gibi, “Ülke Sorunlarının (Kültürel, Ekonomik, Toplumsal, Ekolojik vb) Farkında Olma, Ülke ve Dünya Gündemini Takip Etme” maddesinde en yüksek, sınıf öğretmenleri % 69, yöneticiler % 80 ve denetçiler ise % 71 oranında “tamamen katılma” yönünde görüş bildirmişlerdir. En düşük değerler ise; öğretmenlerde %2 “hiç katılmıyorum”, yöneticilerde %4 “katılmıyorum” şeklindedir. Sonuçlara göre gruplar, bu maddeyi bir görev olarak kabul etmekte ve denetimde de bunun incelenmesi uygun görmektedirler.

Öğretmenin genel kültüre de sahip olması onun yeterliklerindedir. Dünya ve ülke gündemini takip etmesi gerekmektedir. Öğretimin somutlaştırılmasında ve algılanabilir hale getirilmesinde bu davranış önemli olmaktadır.

BÖLÜM V

ÖZET, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmanın özeti, elde edilen sonuçlar ve sonuçlara ilişkin öneriler yer almaktadır.

5. 1. Özet

Bu araştırmanın adı; “İlköğretim Düzeyinde Kullanılan Öğretmen Teftiş Formunun Yeterliğine İlişkin, Denetçi, Yönetici ve Sınıf Öğretmenleri Algıları” dır.

Bu çalışma, öğretmen teftiş formundaki maddeler ile geliştirilen maddelerin kabul edilme derecelerini belirlemeyi hedeflemektedir. Ayrıca, “mezun olunan fakülteler, cinsiyet, görev yerleri, kıdem, görev” boyutunda, araştırmaya katılanların görüş farklılıklarını belirlemeyi amaçlamaktadır.

Araştırmada ele alınan davranışlardan; “Öğretmenin, çevresindeki eğitimsel liderliği becerisi” davranışında öğretmenlerin % 30’u, “Dersliğin bakımı ve temizliği” davranışında öğretmenlerin % 64’ü ve “Sınıflarda özel eğitimi gerektiren öğrencilerle ilgili etkinlikleri yürütme” davranışında da % 66’sı olumsuz yönde görüş belirtmişlerdir.

“Dersliğin bakımı ve temizliği” davranışında yöneticilerin % 73’ü, “Sınıflarda özel eğitimi gerektiren öğrencilerle ilgili etkinlikleri yürütme” davranışında, % 62’si ve “Öğretmenin, çevresindeki eğitimsel liderliği becerisi” davranışında da % 25’i olumsuz yönde görüş belirtmişlerdir.

Denetçiler, tüm maddelere olumlu yönde görüş belirtmişlerdir.

Araştırma sonuçlarına göre, ilköğretimde kullanılan öğretmen teftiş formunda yer alan ve araştırmacı tarafından geliştirilen davranışlar kabul görmüştür.

5. 2. Sonuç

İlköğretimde kullanılan “ilköğretimde kullanılan öğretmen teftiş formunun yeterliğine ilişkin, sınıf öğretmenleri, ilköğretim okulları yöneticileri ve ilköğretim denetçilerinin algıları” adlı araştırmada elde edilen sonuçlar aşağıda açıklanmıştır.

5. 2. 1. Davranışlara İlişkin Görüşler

5. 2. 1. 1. Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri

1. Öğretmenin dersliği düzenlemesi,
2. Derslikte gerekli olan etkinlik ve ilgi köşelerini oluşturma,
3. Derslikte seviyeye uygun ders araç, gereç ve materyalleri bulundurma,
4. Sınıf kitaplığı/ kitap köşesi oluşturma ve gerekli kayıtları tutma,
5. Yıllık, ünite, günlük ve diğer planları uygulama düzeyi,
6. Öğrenme ilkelerini (somuttan soyuta, basitten zora) gözetme çabası,
7. Dersin/etkinliğin amaç ve konusuna uygun strateji, yöntem, teknik ve araçları seçme, etkili kullanma ve kullandırma,
8. Derslikte etkinlik köşelerini verimli kullanma ve kullandırma,
9. Çalışmalarında gezi, gözlem, incelemeye yer verme,
10. Çalışmalarında araştırma ve deneylere yer verme,
11. Öğrencilerin öğrenme etkinliklerine aktif katılımını sağlayacak ortam ve süreçleri hazırlama,
12. Öğrencilerle etkili iletişim kurma ve sürdürme,
13. Öğrenci seviyesine ve mevzuatına uygun ödev verme, araştırma yaptırma,

14. Bilgiye ulaştırma yollarını öğretme, öğrenmeyi öğrenen bireyler yetiştirme,
15. Öğrencilerde ulusal bilinci ve ulusal değerlere saygı ve sevgiyi geliştirme,
16. Seviyeye uygun olarak İstiklal Marşı'nı ve Öğrenci Andı'nı öğretme,
17. Atatürk ilke ve inkılaplarını, Gençliğe Hitabesi'ni öğretme,
18. Öğrenciler okuma zevki ve alışkanlığını kazandırma,
19. Türkçe'yi etkili ve doğru kullanma ve kullandırma,
20. Öğrencilere ders programlarının öngördüğü hedefleri ve hedef davranışları kazandırma,
21. Öğrencilere sorumluluk ve güven duygusu kazandırma,
22. Öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme yeterliği,
23. Öğretmenin, sınıf içi eğitimsel liderliği becerisi,
24. Öğretmenler kurulu, şube öğretmenleri kurulu ve zümre öğretmenleri toplantılarında karar alma sürecine katılma,
25. Çevreyi tanıma ve koruma, eğitim öğretim etkinliklerinde çevreden yararlanma,
26. Velilerle uyumlu ilişkiler kurma,
27. Öğrencileri, okulunu ve öğretmenlik mesleğini sevmeye, benimsemeye ve örnek olma,
28. Mesleğin ve görevinin gerektirdiği ilke ve kurallara uyma derecesi,
29. Kendini yetiştirme, eğitimle ilgili eserleri okuma, mevzuatı ve çağdaş öğretim stratejilerini izleme, öğrenme ve uygulama,
30. Öğretmenin geliştirdiği yeni yöntem, teknik, ders araç gereçleri,

31. Öğrencilerin, gizil güçlerini ve yeteneklerini ortaya çıkaracak etkinlikler düzenleme,
32. Öğretmenin demokratik yaklaşımları,
33. Öğretim yaptığı konuyu diğer alanlarla, derslerle ve günlük yaşamla ilişkilendirme, güncelleme,
34. Öğrencilere olumlu davranış kazandırma,
35. Enerjik olma durumu, görevine bağlılığı ve iş heyecanı,
36. Ülke sorunlarının (kültürel, ekonomik, toplumsal, ekolojik vb.) farkında olma, ülke ve dünya gündemini takip etme,
37. Yıllık, günlük ve diğer (deney, gezi vs) öğretim planlarını hazırlama,
38. Yönetici, öğretmen ve diğer personel ile işbirliği içerisinde verilen görevleri yapma,
39. Okuttuğu sınıf ve dersle ilgili defter, dosya ve kayıtları tutma,
40. Öğretmenin hizmet içi eğitim gereksinimi,
41. Yaptığı öğretimsel etkinlikler, katıldığı hizmet içi eğitim faaliyetleri, eğitimle ilgili yayınladığı eserler (makale vs.), aldığı mesleki başarıları (takdir, teşekkür, maaşla ödüllendirme), katıldığı bilimsel toplantılar (panel, sempozyum, konferans vb.),
42. Öğretmenin ve öğrencinin kılık, kıyafet yönetmeliğine uyması, davranışları öğretmenlerden olumlu yönde görüş almıştır.

“Öğretmenin, çevresindeki eğitimsel liderliği becerisi” davranışında ise öğretmenlerin % 30’u olumsuz yönde, % 42’si olumlu yönde görüş belirtmişlerdir.

Öğretmenlerden % 28'i ise herhangi bir görüşü desteklememişler ve çekimser kalmışlardır.

“Dersliğin bakımı ve temizliği” davranışında ise öğretmenler, % 64 düzeyinde olumsuz yönde görüş belirtmişlerdir.

“Sınıflarda özel eğitimi gerektiren öğrencilerle ilgili etkinlikleri yürütme” davranışında ise öğretmenler, % 66 düzeyinde olumsuz yönde görüş belirtmişlerdir.

5. 2. 1. 2. Yöneticilerin Görüşleri

1. Öğretmenin dersliği düzenlemesi,
2. Derslikte gerekli olan etkinlik ve ilgi köşelerini oluşturma,
3. Derslikte seviyeye uygun ders araç, gereç ve materyalleri bulundurma,
4. Sınıf kitaplığı/ kitap köşesi oluşturma ve gerekli kayıtları tutma,
5. Yıllık, günlük ve diğer (deney, gezi vs) öğretim planlarını hazırlama,
6. Yıllık, ünite, günlük ve diğer planları uygulama düzeyi,
7. Öğrenme ilkelerini (somuttan soyuta, basitten zora) gözetme çabası,
8. Dersin/ etkinliğin amaç ve konusuna uygun strateji, yöntem, teknik ve araçları seçme, etkili kullanma ve kullandırma,
9. Çalışmalarında araştırma ve deneylere yer verme,
10. Öğrencilerin öğrenme etkinliklerine aktif katılımını sağlayacak ortam ve süreçleri hazırlama,
11. Öğrencilerle etkili iletişim kurma ve sürdürme,
12. Öğrenci seviyesine ve mevzuatına uygun ödev verme, araştırma yaptırma,

13. Bilgiye ulaştırma yollarını öğretme, öğrenmeyi öğrenen bireyler yetiştirme,
14. Öğrencilerde ulusal bilinci ve ulusal değerlere saygı ve sevgiyi geliştirme,
15. Seviyeye uygun olarak İstiklal Marşı'nı ve Öğrenci Andı'nı öğretme,
16. Atatürk ilke ve inkılaplarını, Atatürk'ün Gençliğe Hitabesi'ni öğretme,
17. Öğrenciler okuma zevki ve alışkanlığını kazandırma,
18. Türkçe'yi etkili ve doğru kullanma ve kullandırma,
19. Öğrencilere ders programlarının öngördüğü hedefleri ve hedef davranışları kazandırma,
20. Öğrencilere sorumluluk ve güven duygusu kazandırma,
21. Öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme yeterliği,
22. Öğretmenin, çevresindeki eğitimsel liderliği becerisi,
23. Yönetici, öğretmen ve diğer personel ile işbirliği içerisinde verilen görevleri yapma,
24. Çevreyi tanıma ve koruma, eğitim öğretim etkinliklerinde çevreden yararlanma,
25. Velilerle uyumlu ilişkiler kurma,
26. Öğrencileri, okulunu ve öğretmenlik mesleğini sevme, benimseme ve örnek olma,
27. Mesleğin ve görevinin gerektirdiği ilke ve kurallara uyma derecesi,

28. Kendini yetiştirme, eğitimle ilgili eserleri okuma, mevzuatı ve çağdaş öğretim stratejilerini izleme, öğrenme ve uygulama,
29. Öğretmenin hizmet içi eğitim gereksinimi,
30. Öğrencilerin, gizil güçlerini ve yeteneklerini ortaya çıkaracak etkinlikler düzenleme,
31. Öğretmenin demokratik yaklaşımları,
32. Öğretim yaptığı konuyu diğer alanlarla, derslerle ve günlük yaşamla ilişkilendirme, güncelleme,
33. Öğrencilere olumlu davranış kazandırma,
34. Enerjik olma durumu, görevine bağlılığı ve iş heyecanı,
35. Ülke sorunlarının (kültürel, ekonomik, toplumsal, ekolojik vb.) farkında olma ve ülke ve dünya gündemini takip etme,
36. Öğretmenler kurulu, şube öğretmenleri kurulu ve zümre öğretmenleri toplantılarında karar alma sürecine katılma,
37. Derslikte etkinlik köşelerini verimli kullanma ve kullandırma,
38. Çalışmalarında gezi, gözlem, incelemeye yer verme,
39. Öğretmenin, sınıf içi eğitimsel liderliği becerisi,
40. Öğretmenin geliştirdiği yeni yöntem, teknik, ders araç gereçleri,
41. Yaptığı öğretimsel etkinlikler, katıldığı hizmet içi eğitim faaliyetleri, eğitimle ilgili yayınladığı eserler (makale vs.), aldığı mesleki başarıları (takdir, teşekkür, maaşla ödüllendirme), katıldığı bilimsel toplantılar (panel, sempozyum, konferans vb.),
42. Okuttuğu sınıf ve dersle ilgili defter, dosya ve kayıtları tutma,

43. Öğretmenin ve öğrencinin kılık ve kıyafet yönetmeliğine uyması, davranışları yöneticilerden olumlu yönde görüş almıştır.

“Dersliğin bakımı ve temizliği” davranışında, yöneticilerin, % 73’ü olumsuz yönde görüş belirtmişlerdir.

“Sınıflarda özel eğitimi gerektiren öğrencilerle ilgili etkinlikleri yürütme” davranışında, yöneticiler, % 62’si olumsuz yönde görüş belirtmişlerdir.

“Öğretmenin, çevresindeki eğitimsel liderliği becerisi” davranışında yöneticilerin, % 25’i olumsuz yönde, % 38’i de olumlu yönde görüş belirtmişlerdir. Yöneticilerin, % 24’ü ise çekimser kalmıştır.

5. 2. 1. 3. Denetçilerin Görüşleri

Denetçiler, % 90 düzeyinde, tüm maddelere olumlu yönde görüş belirtmişlerdir.

5. 1. 2. Aralarında Anlamlılık Bulunan Davranışlar

5. 1. 2. 1. İkili Değişkenlerde Anlamlılık

“Dersin bakımı ve temizliği” davranışında, öğretmenin görev yeri boyutunda, istatistiksel anlamlılık bulunmakta, köyde çalışan öğretmenlerin daha olumlu yaklaşımları görülmektedir (Bkz.. Tablo 4. 1. 2).

“Derslikte gerekli olan etkinlik ve ilgi köşelerini oluşturma” davranışında, cinsiyet boyutunda istatistiksel anlamlılık bulunmakta ve bayanların daha olumlu yaklaşımları görülmektedir (Bkz.. Tablo 4. 1. 6).

“Öğrencilerde ulusal bilinci ve ulusal değerlere saygı ve sevgiyi geliştirme” davranışında, öğretmenin görev yeri boyutunda, istatistiksel anlamlılık bulunmakta

ve il merkezinde çalışanların daha olumlu yaklaşıtları görölmektedir (Bkz.. Tablo 4. 1. 29).

“Seviyeye uygun olarak İstiklal Marşını ve Öğrenci Andını öğretme” davranışında, öğretmenin görev yeri boyutunda istatistiksel anlamlılık bulunmakta ve köyde çalışan öğretmenlerin daha olumlu yaklaşıtları görölmektedir (Bkz.. Tablo 4. 1. 32).

“Atatürk ilke ve inkılaplarını ve Atatürk’ün Gençliğe Hitabesini öğretme” davranışında, cinsiyet boyutunda istatistiksel anlamlılık bulunmakta ve bayanların daha olumlu yaklaşıtları görölmektedir (Bkz.. Tablo 4. 1. 35).

“Öğretmenler kurulu, şube öğretmenler kurulu ve zümre öğretmenleri toplantılarında karar alma sürecine katılma” davranışında, cinsiyet boyutunda istatistiksel anlamlılık bulunmakta ve bayanların daha olumlu yaklaşıtları görölmektedir (Bkz.. Tablo 4. 1. 56).

“Öğretmenin ve öğrencinin kılık kıyafet yönetmeliğine uyması” davranışında, cinsiyet boyutunda istatistiksel anlamlılık bulunmakta ve bayanların daha olumlu yaklaşıtları görölmektedir (Bkz.. Tablo 4. 2. 1).

“Öğretmenin demokratik yaklaşıtları” davranışında, cinsiyet boyutunda istatistiksel anlamlılık bulunmakta ve bayanların daha olumlu yaklaşıtları görölmektedir (Bkz.. Tablo 4. 2. 7).

“Ülke sorunlarının (kültürel, ekonomik, toplumsal, ekolojik vb) farkında olma, ülke ve dünya gündemini takip etme” davranışında, öğretmenin görev yeri boyutunda istatistiksel anlamlılık bulunmakta ve il merkezinde çalışan öğretmenlerin daha olumlu yaklaşıtları görölmektedir (Bkz.. Tablo 4. 2. 17).

5. 1. 2. 2. Çoklu Değişkenlerde Anlamlılık

“Derslikte gerekli olan tekinlik ve ilgi köşelerini oluşturma” davranışında görev boyutunda istatistiksel anlamlılık bulunmakta ve ilköğretim denetçilerinin daha olumlu yaklaştıkları görülmektedir (Bkz.. Tablo 4. 1. 7).

“Derslikte seviyeye uygun ders araç gereç ve materyalleri bulundurma” davranışında kıdem boyutunda istatistiksel anlamlılık bulunmakta ve kıdemi 15 yıl ve üzeri olan bireylerin daha olumlu yaklaştıkları görülmektedir (Bkz.. Tablo 4. 1. 9).

“Yıllık, günlük ve diğer (deney gezi vs) öğretim planlarını hazırlama” davranışında görev boyutunda istatistiksel anlamlılık bulunmakta ve ilköğretim denetçilerinin daha olumlu yaklaştıkları görülmektedir (Bkz.. Tablo 4. 1. 12).

“Derslikte etkinlik köşelerini verimli kullanma ve kullandırma” davranışında kıdem boyutunda istatistiksel anlamlılık bulunmakta ve 15 yıl üzere kıdeme sahip bireylerin daha olumlu yaklaştıkları görülmektedir (Bkz. Tablo 4. 1. 17) .

“Çalışmalarında gezi, gözlem ve incelemeye yer verme” davranışında görev ve kıdem boyutunda istatistiksel anlamlılık bulunmakta; görev boyutunda, ilköğretim denetçilerinin, kıdem boyutunda ise 15 üzeri kıdeme sahip bireylerin daha olumlu yaklaştıkları görülmektedir (Bkz. Tablo 4. 1. 19 ve Tablo 4. 1. 20).

“Çalışmalarında araştırma ve deneylere yer verme” davranışında, mezun olunan okul boyutunda istatistiksel anlamlılık bulunmakta ve Açık Öğretim Lisans Tamamlama bölümü mezunu öğretmenlerinin daha olumlu yaklaştıkları görülmektedir (Bkz. Tablo 4. 1. 22).

“Öğrenci seviyesine ve mevzuatına uygun ödev verme araştırma yaptırma” davranışında kıdem boyutunda istatistiksel anlamlılık bulunmakta ve 15 üzeri kıdeme sahip bireyler daha olumlu yaklaşıtları görölmektedir (Bkz. Tablo 4. 1. 26).

“Öğrencilerde ulusal bilinci ve ulusal değerlere saygı ve sevgiyi geliştirme” davranışında kıdem boyutunda istatistiksel anlamlılık bulunmakta ve 15 yıl üzeri kıdeme sahip bireyler daha olumlu yaklaşıtları görölmektedir (Bkz. Tablo 4. 1. 30).

“Atatürk ilke ve inkılaplarını ve Atatürk’ün Gençliğe Hitabesini öğretme” davranışında, kıdem boyutunda istatistiksel anlamlılık bulunmakta ve 15 yıl üzeri kıdeme sahip bireylerin daha olumlu yaklaşıtları görölmektedir (Bkz. Tablo 4. 1. 34).

“Öğrencilerde okuma zevki ve alışkanlığını kazandırma” davranışında kıdem boyutunda istatistiksel anlamlılık bulunmakta ve 15 yıl üzeri kıdeme sahip bireylerin daha olumlu yaklaşıtları görölmektedir (Bkz. Tablo 4. 1. 37).

“Öğrencilere ders programlarının öngördüğü hedefleri ve hedef davranışları kazandırma” davranışında görev ve kıdem boyutunda istatistiksel anlamlılık bulunmakta; ilköğretim denetçilerinin, kıdem boyutunda ise 15 üzeri kıdeme sahip bireylerin daha olumlu yaklaşıtları görölmektedir (Bkz. Tablo 4. 1. 40 ve Tablo 4. 1. 41) .

“Sınıflarda özel eğitimi gerektiren öğrencilerle ilgili etkinlikleri yürütme” davranışında, görev, kıdem ve mezun olunan okul boyutunda istatistiksel anlamlılık bulunmakta; görev boyutunda ilköğretim denetçilerinin, kıdem boyutunda ise 15 yıl üzeri kıdeme sahip bireylerin, mezun olunan okul türünde ise eğitim yüksek okulu

mezunlarının daha olumlu yaklaştıkları görülmektedir (Bkz. Tablo 4. 1. 44, Tablo 4. 1. 45 ve Tablo 4. 1. 46).

“Öğretmenin çevresindeki öğretimsel liderliği becerisi” davranışında, görev boyutunda istatistiksel anlamlılık bulunmakta, ilköğretim denetçilerinin daha olumlu yaklaştıkları görülmektedir (Bkz. Tablo 4. 1. 50).

“Okuttuğu sınıf ve derslerle ilgili defter, dosya ve kayıtları tutma” davranışında, görev ve kıdem boyutunda istatistiksel anlamlılık bulunmakta; görev boyutunda ilköğretim denetçilerinin, kıdem boyutunda ise 15 yıl üzeri kıdeme sahip bireylerin daha olumlu yaklaştıkları görülmektedir (Bkz. Tablo 4. 1. 53 ve 4. 1. 54).

“Çevreyi tanıma ve koruma, eğitim öğretim etkinliklerinde çevreden yararlanma” davranışında görev ve kıdem boyutunda istatistiksel anlamlılık bulunmakta; görev boyutunda ilköğretim denetçilerinin, kıdem boyutunda ise 15 yıl üzeri kıdeme sahip bireylerin daha olumlu yaklaştıkları görülmektedir (Bkz. Tablo 4. 1. 58 ve Tablo 4. 1. 59).

“Velilerle uyumlu ilişkiler kurma” davranışında ise kıdem boyutunda istatistiksel anlamlılık bulunmakta, 15 yıl üzeri kıdeme sahip bireylerin daha olumlu yaklaştıkları görülmektedir (Bkz. Tablo 4. 1. 61).

“Öğrencileri, okulunu ve öğretmenlik mesleğini sevme benimseme ve örnek olma” davranışında ise kıdem boyutunda istatistiksel anlamlılık bulunmakta, 15 yıl üzeri kıdeme sahip bireylerin daha olumlu yaklaştıkları görülmektedir (Bkz. Tablo 4. 1. 63).

“Mesleğin ve görevin gerektirdiği ilke ve kurallara uyma derecesi” davranışında kıdem boyutunda istatistiksel anlamlılık bulunmakta, 15 yıl üzeri

kıdeme sahip bireylerin daha olumlu yaklaştıkları görülmektedir (Bkz. Tablo 4. 1. 65).

“Öğretmenin hizmet içi eğitim gereksinimi” davranışında görev boyutunda istatistiksel anlamlılık bulunmakta, ilköğretim denetçilerinin daha olumlu yaklaştıkları görülmektedir (Bkz. Tablo 4. 1. 68).

“Öğrencilerin gizil güçlerini ve yeteneklerini ortaya çıkaracak etkinlikler düzenleme” davranışında kıdem ve mezun olunan okul boyutunda istatistiksel anlamlılık bulunmakta; kıdem boyutunda 15 yıl üzeri kıdeme sahip bireylerin, mezun olunan okul türünde ise açık öğretim lisans tamamlama mezunlarının diğer program mezunlarına göre daha olumlu yaklaştıkları görülmektedir (Bkz. Tablo 4. 2. 73 ve Tablo 4. 2. 74).

“Öğretmenin demokratik yaklaşımları” davranışında görev boyutunda istatistiksel anlamlılık bulunmakta, ilköğretim denetçilerinin daha olumlu yaklaştıkları görülmektedir (Bkz. Tablo 4. 2. 8).

“Öğrencilere olumlu davranış kazandırma” davranışında ise kıdem boyutunda istatistiksel anlamlılık bulunmakta, 15 yıl üzeri kıdeme sahip bireylerin daha olumlu yaklaştıkları görülmektedir (Bkz. Tablo 4. 2. 11).

“Enerjik olma durumu görevine bağlılığı ve iş heyecanı” davranışında kıdem boyutunda istatistiksel anlamlılık bulunmakta, 15 yıl üzeri kıdeme sahip bireylerin daha olumlu daha olumlu yaklaştıkları görülmektedir (Bkz. Tablo 4. 2. 13).

“Yaptığı öğretimsel etkinlikler, katıldığı hizmet içi eğitim faaliyetleri, eğitimle ilgili yayınladığı eserler (makale vs.), aldığı mesleki başarıları (takdir, teşekkür, maaşla ödüllendirme), katıldığı bilimsel toplantılar (panel, sempozyum,

konferans vb.)” davranışında kıdem boyutunda istatistiksel anlamlılık bulunmakta, kıdemi 5 yılda az bireylerin daha olumlu yaklaşımları görülmektedir (Bkz. Tablo 4. 2. 15).

Sonuç olarak; cinsiyet boyutunda, bayanlar veya erkekler lehine, .05 düzeyinde önemli istatistiksel anlamlılık göze çarpmamaktadır. Görev boyutunda, ilköğretim denetçilerinin, kıdem boyutunda ise 15 yıl üzeri kıdeme sahip bireylerin, diğer gruplara nazaran daha olumlu, görüş belirttiği söylenebilir. Mezun olunan okul türüne göre ise .05 düzeyinde önemli bir anlamlılığın ortaya çıkmadığını söylemek mümkündür.

5. 2. Öneriler

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre aşağıda belirtilen öneriler sunulabilir;

1. Okulun bulunduğu yerleşim yerlerinin özelliğine, uygun olarak (Köy, Büyükşehir, taşıma merkezli okullar vs) “teftiş formları” hazırlanabilir (Bkz. Sonuç 5. 1. 2. 1). Çünkü, öğretim programların uygulanmasında ve mesleki yükümlülüklerin yerine getirilmesinde yerleşim yerlerine göre (çevre) farklılıklar çıkmaktadır.
2. Göreve yeni başlayan (stajyer veya ilk yıllarını çalışan öğretmenler) öğretmenlere, teftiş formlarının yerine, onların öğretmenlik mesleğine uyum yeterliklerini ölçecek ölçekler geliştirilebilir. Çünkü, ilk yıllarını çalışan öğretmenler, kıdemi yüksek öğretmenler kadar olumlu görüş belirtmemişlerdir (Bkz.

Sonuç 5. 1. 2. 2). Bu konuda, sadece stajyer öğretmenlerin mesleğe uyum yeterliklerini kapsayacak şekilde planlanan bir araştırma bu alana ışık tutabilir.

3. Kıdemi yüksek olan öğretmenler daha kapsamlı denetlenebilir. Tecrübe ve kariyer edinmiş öğretmenler daha teferruatlı denetime tabi tutulabilir. Çünkü bu bireylerden daha kaliteli ve etkili bir verim beklenmektedir. Bu araştırmada da bir çok davranışa kıdemi yüksek öğretmenler daha olumlu yaklaşmışlardır (Bkz. Sonuç 5. 1. 2. 2). Kıdemi yüksek öğretmenlerin, daha kapsamlı denetime tabi tutulması, onların mesleki eksiklerini ve de dolayısı ile hizmet içi gereksinimlerinin belirlenmesinde etkili olabilir. Hizmet içi eğitimin de böylelikle etkinliğinin artması beklenebilir. Bu tip bir denetim, hizmet içi eğitim konularının, daha objektif olarak belirlenmesinde de yardımcı olacaktır.
4. “Öğretmenin, çevresindeki eğitimsel liderliği becerisi, Dersliğin bakımı ve temizliği” davranışlarının yeni oluşturulacak teftiş formlarına alınmaması faydalı olabilir. Çünkü bu davranışlar araştırmaya katılanlarca olumlu yönde görüş almamıştır. Her ne kadar “özel eğitimi gerektiren öğrencilerle ilgili etkinlikleri yürütme” davranışı da olumsuz yönde görüş almasına rağmen, bu davranışın teftiş formlarında bulunmaya devam etmesi uygun olacaktır. Çünkü, bu etkinlik önemli bir konu olarak güncelliğini

devam ettirmekte ve pratik hayatta da her öğretmenin karşılaşacağı eğitim faaliyetleri olarak görünmektedir (Bkz. Sonuç 5.1.1).

5. Bundan sonra geliştirilecek teftiş formlarına, bu araştırmada geliştirilip ve olumlu görüş alan (Ek II) davranışlar eklenebilir.

KAYNAKÇA

- Açıl, Mahmut, (2002). **Eğitimcinin Beden Dili**. Ankara: Yakamoz Yayın Evi.
- Ada, S. ve Ünal, S. (1999). **Öğretmenlik Mesleğine Giriş**. İstanbul: Marmara Üniv. Yay.
- Akcan, Sevgi, (1998). *Öğretmenlerin Değerlendirilme Ölçütleri Konusu İlköğretim Denetçilerinin Görüşleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Albayrak, Selami, (1998), *Bolu İlköğretim Müfettişlerinin Değerlendirmesine Göre Öğretmenlerin Başarılı ve Başarısız Görüldüğü Davranışlar*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bolu.
- Alıcıgüzel, İzzettin, (2001). **Çağdaş Okulda Eğitim ve Öğretim**. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Aydın, Mustafa, (2000). **Eğitim Yönetimi**, Ankara, Hatipoğlu Yayınları.
- Aydın, Ayhan, (1998). **Sınıf Yönetimi**. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Balcı, Ali, (2001). **Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem Teknik ve İlkeler**. Ankara: Pegema Yayıncılık.
- Bartunek, H. M. (1990). The Classroom Teacher as Teacher Educator: ericir web sitesi, erişim: <http://ericir.syr.edu>, 10 Nisan, 2003.
- Başar, Hüseyin, (2000). **Eğitim Denetçisi**. Ankara: Pegem A Yay.
- Başaran, İ. Ethem, (1996). **Eğitim Yönetimi**. Ankara: Yargıcı Matbaası

-(1992). **Eğitime Giriş**. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
-(1985). **Örgütlerde İşgören Hizmetlerinin Yönetimi**.
Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Binbaşıoğlu, Cavit, (1994). **Genel Öğretim Bilgisi**. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Borders, L. D. (1994). “The Good Supervisor”, ericir web sitesi, erişim:
<http://ericir.syr.edu>, 10 Nisan 2003.
- Bozkurt, E. ve Daşcan, Ö. (2002). **Eğitim Yöneticiliği ve Denetçiliği**. Ankara: Anı
Yay.
- Bursalıoğlu, Ziya, (1994). **Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış**. Ankara:
Pegem Yayıncılık.
- Bursalıoğlu, Ziya, (1982). **Yönetimde Yeni Yapı ve Davranış**. Ankara: Ankara
Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Büyükkaragöz, S. S., Muşta, M. C., Yılmaz, H. ve Pilten, Ö. (1998). **Öğretmenlik
Mesleğine Giriş (Eğitimin Temelleri)**. Konya: Mikro Basım Yayım
Dağıtım.
- Carr, J. A. (1998). Information Literacy and Teacher Education. ericir web sitesi,
erişim: <http://ericir.syr.edu>, 10 Nisan 2003.
- Cobb, V. L. (1999). Öğretmen Eğitiminin Uluslararası Bir Mukayesesi (An
International Comparison of Teacher Education). ericir web sitesi,
erişim: <http://ericir.syr.edu>, 10 Nisan 2003.

Demirel, Özcan, (2000). **Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme.**

Ankara: Pegem Yayıncılık.

Education, Week, (1986). ericir web sitesi, erişim: <http://ericir.syr.edu>, 10 Nisan 2003.

Efe, Faruk (1998). *Eğitim Fakültesi Mezunu Olmayan İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Mesleki Yeterlikleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.

Erdoğan, İrfan, (2000). **Okul Yönetimi ve Öğretim Liderliği**. İstanbul: Sitem Yay.

Florez, M. C. (1997). The Adult ESL Teaching Profession. ericir web sitesi, erişim: <http://ericir.syr.edu>, 10 Nisan 2003.

Gökçe, Erten (1999). *İlköğretim Öğretmenlerin Yeterlikleri*, Yayımlanmamış Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi, Ankara.

Harman, Mehmet (1998). *Sınıf Öğretmenlerine Uygulanacak Teftiş Form Önerisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir.

Hitz, R. ve Driscoll, A. (1989). *Praise in the Classroom*. ericir web sitesi., erişim: <http://ericir.syr.edu>, 10 Nisan 2003.

Karasar, Niyazi, (2000). **Bilimsel Araştırma Yöntemi**. Ankara: Nobel Yay.

Kauffman, D. (1992). *Supervision of Student Teachers*. ericir web sitesi, erişim: <http://ericir.syr.edu>, 10 Nisan 2003.

Kaya, Y. Kemal, (1991). **Eğitim Yönetimi Kuram ve Türkiye'deki Uygulama**. Ankara: Set Ofset Matbaası.

- Kıncal, Remzi Y. (2000). **Öğretmenlik Mesleğine Giriş**. Erzurum: Eser Ofset.
- Kuran, Kezban, (2002). **Öğretmenlik Mesleğine Giriş**. Ankara: Mikro Yay.
- Küçükahmet, Leyla, (2003). **Öğretimde Planlama ve Değerlendirme**. Ankara: Nobel Yayın ve Dağıtım.
- McPherson Unified Scholl, “ericir web sitesi, erişim: <http://ericir.syr.edu>, 10 Nisan 2003.
- Naylor, M. (1997). *Vocational Teacher Education Reform*. ericir web sitesi, erişim: <http://ericir.syr.edu>, 10 Nisan 2003.
- Otten, E. H. (2000). *Character Education*. ericir web sitesi, erişim: <http://ericir.syr.edu>, 10 Nisan 2003.
- Özdemir, S. ve Yalın, H. İ. (1998). **Her Yönüyle Öğretmenlik Mesleği**. Ankara: Nobel Yay.
- Özgüven, İbrahim E. (2000). **Psikolojik Testler**. Ankara: Pdrem Yayınları.
- Özler, Derya (1998). *Temel Eğitimde (İlköğretim) Öğretmen Niteliklerinin Öğrenci Başarılarına Etkileri Üzerine Bir İnceleme*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Öztürk, B. ve Koç, G. (2001). “Öğretmen Beklentileri ve Öğrenci Üzerindeki Etkileri”. *Kuram ve Uygulamalarda Eğitim Yönetimi Dergisi*, 27, 359. Ankara: Pegema Yay.
- Sarıyar, Yaşar (1997). *İlköğretim Okullarında Branş Öğretmenlerinin Denetiminde Kullanılmakta Olan Teftiş Formunun İlköğretim Müfettişleri ve Branş*

Öğretmenlerince Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Fırat Üniversitesi, Elazığ.

Sönmez, Veysel, (1994). **Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı**. Ankara: Pegem Yayınları.

Şahin, Ersin (1998). *Bursa İli Merkez İlçelerindeki Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Görevli Öğretmenlerin Mesleki Yeterliklerin Belirlenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Ankara.

Şahin, Osman (1995). *İlkokullarda Sınıf Okutan Branş Öğretmenlerinin Sınıf Öğretmenliği Alan ve Meslek Bilgilerinin Yeterlik Düzeyi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Şimşek, Hasan, (1997). **21. Yüzyılın Eşiğinde Paradigmalar Savaşı ve Kaostaki Türkiye**. İstanbul: Sistem Yay.

Şişman, Mehmet, (2000). **Öğretmenliğe Giriş**. Ankara: Pegema Yayıncılık.

Taştan, Seçil (2004). *Kalite Denetimi İç Denetim Fonksiyonu*, web sitesi, erişim: <http://Google.com./Denetim>. 20 Haziran 2003.

Taymaz, A. Haydar, (1997). **Eğitim Sisteminde Teftiş**. Ankara: Takav Matbaası.

Taymaz, A. Haydar, (1982). **Teftiş Kavramları, İlkeleri, Yöntemleri**. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.

Tebliğler Dergisi, Şubat 2001, Sayı 2521. Ankara. M.E.Bakanlığı Yayınlar Dairesi Başkanlığı.

- Tekin, Halil, (1993). **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme**. Ankara: Yargı Yay.
- Tosun, Ülkü, (2002). **Onurlu Disiplin**. İstanbul: Beyaz Yay.
- Tudge, J. ve Caruso, D. (1989). *Cooperative Problem-Solving in the Classroom*.
ericir web sitesi, erişim: <http://ericir.syr.edu>. 10 Nisan 2003.
- Türkoğlu, Adil (Editör), (2002). **Öğretmenlik Mesleğine Giriş**. Ankara: Mikro Yay.
- Ünal, S. ve Ada, S. (1999). **Öğretmenlik Mesleğine Giriş**. İstanbul: Teknik Eğitim
Fakültesi Yayın No: 13.
- Yazıcı, Nebile (1998). *İlköğretim Okullarındaki öğretmenlerin Nitelikleri*.
Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Yüksel, Mustafa (1999). *İlköğretim Okulu Müdürleri ve Müfettişlerinin
Değerlendirme Sürecinde Gösterdikleri Davranışların Sınıf
Öğretmenlerini Güdüleme Düzeyi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans
Tezi. Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Wynne, J. (2001). *Teachers as Leaders in Education Reform*. ericir web sitesi,
erişim: <http://ericir.syr.edu>, 10 Nisan 2003.

EKLER

EK 1:**ARAŞTIRMADA FAYDANILANAN ÖĞRETMEN YETERLİK VE
DAVRANIŞLARI**

Araştırmada elde edilen bulgular ışığında, denetim formlarında bulunması gereken yeterlikler şu ana başlıklar altında toplanabilir.

- 1- Alan bilgisi
- 2- Öğretme öğrenme sürecine ilişkin yeterlikler,
- 3- Öğrencilerin öğrenmelerini izleme, değerlendirme ve kayıt tutma (öğrenci kişilik hizmetleri)
- 4- Kişisel özellikler
- 5- Diğer mesleki özellikler
- 6- Geleceğin 21. Yüzyılın öğretmen özellikleri, şeklinde sıralanmıştır.

1. Alan bilgisi

“Öğretmenin alanında yeterli ve uzman olması gerekmektedir” (Kıncal, 2000, s.36).

2. Öğretme Öğrenme Sürecine (Pedagoji Bilgisi) İlişkin Yeterlikler

“Uzmanlık isteyen, profesyonel bir meslek olan öğretmenliğin, mesleki özelliklerini, bu mesleği icra edenlerce bilinmesi gerekmektedir” (Ünal-Ada, 1999, s.35).

Meslek olarak öğretmenlerin mesleki görevleri içerisinde giren alt özellikler aşağıda ele alınmıştır.

*plan yapma (öğrencilerin ilgi, beklenti ve gereksinimlerine yönelik plan yapma) (Özdemir ve Yalın, 1998, s.13).

*sınıf yönetimi, iyi bir sınıf atmosferi oluşturma (Türkoğlu,2002, s.271; Arends ve diğerleri, 2001, s.53),

*iletişim kurma,

-anadilini iyi kullanma, anlaşılır, akıcı ve güzel konuşabilmek

-diğer öğretmenlerle ve personelle alanı ile ilgili faaliyetlerde iletişim kurma, işbirliği yapma (Küçükahmet, 2003, s. 26)

*zamanını iyi kullanma (Arends ve diğerleri, 2001, s.53),

*velilerle iyi ilişkilerde bulunma (Büyükkaragöz ve diğerleri,1998,s.22),

*eğitimde bireysel farklılıkları dikkate alma (Sönmez, 1994)

*liderlik-öğrenme sürecini yönetme (Binbaşoğlu,1994, s.275)

*öğreticilik, öğrenmeyi öğretme, pekiştirme, ceza ve ödülü uygun ve etkili kullanma, teşvik etme, gerektiğinde gülümseme, öğrenciyi dinleme, espri yapma, ilgi çekme, düşünmeyi sağlama, zamanında ve etkili sorular sorma, dersi amaçlı düzenli bir biçimde sürdürme, derse etkili başlama ve bitirme, sorun çözücü olma, bulduran, yaptırıcı, çözdüren, cesaret veren, güdüleyen (Türnüklü, Şahin, 2002, s.286; Arends ve diğerleri, 2001, s.54),

*arabuluculuk, hakemlik, yargıcılık, ana babalık, sırdaşlık, nasihatçılık (Erdem, 1998, s.154)

*çeşitli ve uygun öğretim materyallerini, eğitim teknolojilerini kullanabilme (Alıcıgüzel, 2001, s.148),

*öğretim yöntemlerinden yararlanma (Alıcıgüzel, 2001, s.149)

3.Öğrencilerin öğrenmelerini izleme, değerlendirme ve kayıt tutma (öğrenci kişilik hizmetleri)

*öğrencilerin öğrenmelerini ölçme-değerlendirme ve kayıt tutma, değerlendirmede nesnel olma (Arends ve diğerleri, 2001, s.53),

*öğrencileri hakkında sorumluluk duyma, sorunları ile ilgilenme ve çözme (Alıcıgüzel, 2001, s.149),

*öğrencilere rehberlik yapma, (Binbaşoğlu,1994, s.273)

*öğrencilerin beklenti ve gereksinimlerini dikkate alma, öğrencilerden yüksek başarı beklentisi, teşvik edici destekleyici olma, onları büyük bir insan gibi görme (Arends ve diğerleri, 2001, s.53)

4.Kişisel Özellikler

Bu özelliklerle ilgili literatürde geçen kavramlar aşağıdaki gibidir.

*kabul edilebilir bir kişiliği olma, düşünsel ve duygusal açıdan sağlıklı bir kişilik (duygularına hakim olma); mesleki özellikleri taşıma (Aydın,1998, s.6),

*öğrencilerle iyi ilişkiler, öğrencileri tanıma (Arends ve diğerleri, 2001, s.50)

*iyi huylu, uyumlu, anlayışlı, esnek, nazik, her kişiye karşı iyi düşünceli olmak, olumlu tutum sergilemek (Arends ve diğerleri, 2001, s.50)

*ahlaklı olmak (Türkoğlu, 2002 , s.274),

*açık fikirli olmak, objektif, tarafsız, adil (Aydın,1998, s.6),

*sağlıklı olmak (Aydın,1998, s.20),

*güler yüzlü, samimi, sakin, sevecen, sabırlı, şakacı ve yakın olma (Tosun, 2002, s.110)

*dikkatli ve zeki olmak (Türkoğlu, 2002 , s.274),

*kendi kendini kontrol edebilen, dikkatli olan (Binbaşoğlu,1994, s.275),

*kendine güveni olmak (Binbaşoğlu,1994, s.275),

*işbirliği yapabilen ve demokratik olma (Alıcıgüzel, 2001, s.143)

*yaratıcı yeteneğe sahip olmak (ünal-ada,1999, s.486),

*düşünceleri ile hareketleri uyumlu olmak (ünal-ada,1999, s.48),

*isteklilik ,konu alanını benimseme, enerjik olma (Aydın,1998, s.20)

*ciddi, amaçlı ve sistemli olma (özdemir-yalın,1998,s.112)

*kendisi ile ilgili kuvvetli ve zayıf noktaların farkında olma (Türkoğlu,2002,s. 270)

*kişisel olarak çekici olmak-giyim, kuşam, görüntü (Türkoğlu, 2002 , s.274)

*düzenli ve dakik olma (Alıcıgüzel, 2001, s.148)

* verdiği sözde durması (Türkoğlu, 2002 , s.275)

- *alay etme, küçük düşürme, kötü sözler söylememe (Türkoğlu, 2002 , s.275)
- *öğretmen önyargılardan uzak eleştiriye açık ve karşı düşüncelere saygılı olma (Aydın,1998, s.6)
- *öğretmen kendisi, toplumu ve dünya ile barışık bir insandır (Aydın,1998, s.6)
- *öğretmen, siyasal örgütler ve baskı gruplarının etkilerinden uzaktır (Aydın,1998, s.6)
- *öğretmen, insanı doğayı ve yaşamı sever (Aydın,1998, s.6)
- *düşünme ve gözlemlerinde nesneldir, yargılarında yanılabilceğini kabul eder, esnek ve akılcı davranır (Aydın,1998, s.6)
- * insan haklarına saygılıdır (Aydın,1998, s.6)
- *girişimcilik (ünal-ada,1999, s.36),

5.Diğer Mesleki Özellikler

Bu özellikler aşağıda belirtilmiştir.

- *danışma ve önerilerden yararlanma (Büyükkaragöz ve diğerleri,1998,s.22),
- *toplantı, hizmet içi eğitim, okulun tümünü ilgilendiren faaliyetlerine katılma (Büyükkaragöz ve diğerleri,1998,s.22),
- *okul yönetimi ile ilgili işlemleri bilme, yasa ve yönetmeliklere uyma (Binbaşoğlu,1994, s.274),
- *mesleki görünüm ve standartlarına uyma (Şişman, 2000,s.15),
- *araştırma uzmanlığı,yeni değerler geliştirilmesine öncülük eden (Şişman,2000,s.14)

*dünya, toplum problemlerine ve sosyal olaylara karşı duyarlı olma (Arends ve diğerleri, 2001, s.50)

*yeniliklere açık, esnek, aktif, araştırmacı ve kendini geliştiren, sürekli öğrenen biri olmak (Aydın,1998, s.6),

*işini sevme ve işine bağlı olmak, öğrencileri ile ilişkilerinden zevk alma (Arends ve diğerleri, 2001, s.50),

-genel kültür (Binbaşoğlu,1994, s.280)

-görev yaptığı toplumun değerlerini, sosyal özelliklerini bilen, aileyi ve öğrenciyi tanıyan, çevreyi tanıma, bilme ve çevreye uygun eğitim öğretim yapma (Binbaşoğlu,1994, s.282)

*öğrencilerin ilgi ve gereksinimlerine uygun olarak bilgileri elde etme ve kullanma (Türkoğlu, 2002, s.272)

*resim ve müzikle ilgili olma (Arends ve diğerleri, 2001, s.50)

EK II**GELİŞTİRİLEN DAVRANIŞLAR**

10. Öğretmenin ve öğrencinin kılık kıyafet yönetmeliğine uyması,
11. Öğretmenin geliştirdiği yeni yöntem, teknik, ders araç gereçleri,
12. Öğrencilerin gizil güçlerini ve yeteneklerini ortaya çıkaracak etkinlikler düzenleme,
13. Öğretmenin demokratik yaklaşımları,
14. Öğretim yaptığı konuyu diğer alanlarla, derslerle ve günlük yaşamla ilişkilendirme, güncelleme,
15. Öğrencilere olumlu davranış kazandırma,
16. Enerjik olma durumu, görevine bağlılığı ve iş heyecanı,
17. Yaptığı öğretimsel etkinlikler, katıldığı hizmet içi eğitim faaliyetleri, eğitimle ilgili yayınladığı eserler (makale vs), aldığı mesleki başarıları (takdir, v teşekkür, maaşla ödüllendirme), katıldığı bilimsel toplantılar (panel, sempozyum, konferans vb),
18. Ülke sorunlarının (kültürel ekonomik, toplumsal, ekolojik vb) farkında olma, ülke ve dünya gündemini takip etme.

EK IV

ÖZGEÇMİŞ

Araştırmacı, 1977 yılında, Gaziantep de doğdu. İlk öğrenimini Gaziantep, İsmet İnönü İlköğretim Okulunda tamamladı. Ortaokulu Cumhuriyet Lisesi orta kısmında bitirdi. Lise öğrenimini de Malatya Akçadağ Anadolu Öğretmen Lisesinde tamamladı. Aynı yıl Balıkesir Üniversitesi Necatibey Eğitim Fakültesi Fizik Eğitimi bölümüne kayıt yaptırdı ve 1999 yılında bu bölümden mezun oldu. 2000 yılından itibaren öğretmenlik görevine başladı.

Araştırmacı, halen Gaziantep merkez, 23 Nisan İlköğretim Okulunda görevine devam etmektedir.

İzzet DÖŞ

EK III

ÖĞRETMEN DENETİMİNDE İNCELENEBİLECEK DAVRANIŞLARA İLİŞKİN ÖĞRETMEN TUTUM ÖLÇEĞİ

Değerli eğitimciler,

Elinizdeki anket, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri bölümünde yapılan bir araştırma için düzenlenmiş bir veri toplama aracıdır.

Öğretmen denetiminde incelenebilecek davranışlar konumuzu oluşturmaktadır. Anket üç bölümden oluşmuştur. Birinci bölümde kişisel bilgiler, ikinci bölümde öğretmen denetiminde ilköğretim deneticileri tarafından kullanılan “öğretmen teftiş formu” nda bulunan maddeleri, üçüncü bölümde ise denetimde incelenebilecek (geliştirilen) davranışlar ele alınmıştır.

Sizce aşağıdaki önermelere öğretmen denetiminde hangi düzeyde katılıyorsanız uygun gelen bölüme (X) koyarak işaretleyiniz. Araştırmanın etkililiği ve doğru sonuçlara ulaşmak için işaretsiz madde bırakmamanız çok önemlidir.

Elde edilen bilgiler sadece araştırma için kullanılacağından her maddeye içten ve yansız yanıtlar vermenizi rica eder, değerli katkılarınız için teşekkür ederiz.

Not :Lütfen isim belirtmeyiniz.

İzzet DÖŞ
Gaziantep Üniv. Sosyal
Bilimler Enstitüsü Eğitim
Bilimleri

I. BÖLÜM

KİŞİSEL ÖZELLİKLER

1. Görev yeriniz
 - a- İl merkezi ()
 - b- Köy ()
2. Göreviniz
 - a- İlköğretim müfettişi ()
 - b- Yönetici ()
 - c- Sınıf öğretmeni ()
3. Kıdeminiz
 - a- 5 yıldan az ()
 - b- 5-15 yıl arası ()
 - c- 15 yıl ve üzeri ()
4. Mezun olduğunuz okul
 - a- Eğitim fakültesi-sınıf öğretmenliği bölümü ()
 - b- Fen-Edebiyat fakültesi ()
 - c- Lisans tamamlama (Açık öğretim Fakültesi) ()
 - d- Eğitim fakültesi diğer bölümler ()
 - e- Eğitim yüksek okulu ()
 - f- Üniversitelerin diğer fakülte bölümleri (yazınız):.....
5. Cinsiyetiniz
 - a- Erkek ()
 - b- Bayan ()

II. BÖLÜM
HALEN UYGULANAN ÖĞRETMEN TEFTİŞ FORMUNDAKİ MADDELER

Madde No	Aşağıdaki önermelerin, öğretmen denetiminde dikkate alınmasına ve değerlendirilmesine, ne derece katılıyorsunuz?	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
1	Öğretmenin dersliği düzenlemesi.					
2	Dersliğin bakımı ve temizliği.					
3	Derslikte gerekli olan etkinlik ve ilgi köşelerini oluşturma.					
4	Derslikte seviyeye uygun ders araç, gereç ve materyalleri bulundurma.					
5	Sınıf kitaplığı/kitap köşesi oluşturma ve gerekli kayıtları tutma.					
6	Yıllık, günlük ve diğer (deney, gezi vs) öğretim planlarını hazırlama.					
7	Yıllık, ünite, günlük ve diğer planları uygulama düzeyi.					
8	Öğrenme ilkelerini (somuttan soyuta, basitten zora) gözetme çabası.					
9	Dersin/etkinliğin amaç ve konusuna uygun strateji, yöntem, teknik ve araçları seçme, etkili kullanma ve kullandırma.					
10	Derslikte etkinlik köşelerini verimli kullanma ve kullandırma.					
11	Çalışmalarında gezi, gözlem, incelemeye yer verme.					
12	Çalışmalarında araştırma ve deneylere yer verme.					
13	Öğrencilerin öğrenme etkinliklerine aktif katılımını sağlayacak ortam ve süreçleri hazırlama.					
14	Öğrencilerle etkili iletişim kurma ve sürdürme.					
15	Öğrenci seviyesine ve mevzuatına uygun ödev verme, araştırma yaptırma.					
16	Bilgiye ulaştırma yollarını öğretme, öğrenmeyi öğrenen bireyler yetiştirme.					
17	Öğrencilerde ulusal bilinci ve ulusal değerlere saygı ve sevgiyi geliştirme.					
18	Seviyeye uygun olarak İstiklal Marşı'nı ve Öğrenci Andı'nı öğretme.					
19	Atatürk ilke ve inkılaplarını ve Gençliğe Hitabesi'ni öğretme.					
20	Öğrencilere okuma zevki ve alışkanlığını kazandırma.					
21	Türkçe'yi etkili ve doğru kullanma ve kullandırma.					
22	Öğrencilere ders programlarının öngördüğü hedefleri ve hedef davranışları kazandırma.					
23	Öğrencilere sorumluluk ve güven duygusu kazandırma.					
24	Sınıflarda özel eğitimi gerektiren öğrencilerle ilgili etkinlikleri yürütme.					
25	Öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme yeterliği.					
26	Öğretmenin, sınıf içi eğitimsel liderliği becerisi.					
27	Öğretmenin, çevresindeki eğitimsel liderliği becerisi.					
28	Yönetici, öğretmen ve diğer personel ile işbirliği içerisinde verilen görevleri yapma.					
29	Okuttuğu sınıf ve dersle ilgili defter, dosya ve kayıtları tutma.					
30	Öğretmenler kurulu, şube öğretmenleri kurulu ve zümre öğretmenleri toplantılarında karar alma sürecine katılma.					
31	Çevreyi tanıtırma ve koruma eğitim öğretim etkinliklerinde çevreden yararlanma.					
32	Velilerle uyumlu ilişkiler kurma.					
33	Öğrencileri, okulunu ve öğretmenlik mesleğini sevme, benimseme ve örnek olma.					
34	Mesleğin ve görevinin gerektirdiği ilke ve kurallara uyma derecesi.					
35	Kendini yetiştirme, eğitimle ilgili eserleri okuma, mevzuatı ve çağdaş öğretim stratejilerini izleme, öğrenme ve uygulama.					
36	Öğretmenin hizmet içi eğitim gereksinimi.					

BÖLÜM III
GELİŞTİRİLEN MADDELER

Madde No	Aşağıdaki önermelerin, öğretmen denetiminde dikkate alınmasına ve değerlendirilmesine, ne derece katılıyorsunuz?	Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
37	Öğretmenin ve öğrencinin kılık ve kıyafet yönetmeliğine uyması.					
38	Öğretmenin geliştirdiği yeni yöntem,teknik,ders araç gereçleri.					
39	Öğrencilerin, gizil güçlerini ve yeteneklerini ortaya çıkaracak etkinlikler düzenleme.					
40	Öğretmenin demokratik yaklaşımları.					
41	Öğretim yaptığı konuyu diğer alanlarla, derslerle ve günlük yaşamla ilişkilendirme, güncelleme.					
42	Öğrencilere olumlu davranış kazandırma.					
43	Enerjik olma durumu, görevine bağlılığı ve iş heyecanı.					
44	Yaptığı öğretimsel etkinlikler, katıldığı hizmet içi eğitim faaliyetleri, eğitimle ilgili yayınladığı eserler (makale vs.), aldığı mesleki başarıları (takdir, teşekkür, maaşla ödüllendirme), katıldığı bilimsel toplantılar (panel, sempozyum, konferans vb.)					
45	Ülke sorunlarının (kültürel, ekonomik,toplumsal, ekolojik vb.) farkında olma ve ülke ve dünya gündemini takip etme.					

ONAY

İzzet DÖŞ'ün, Eğitim Yönetimi, Denetimi, Planlaması ve Ekonomisi Ana Bilim Dalı'nda hazırlamış bulunduğu, "İlköğretim Düzeyinde Kullanılan Öğretmen Teftiş Formunun Yeterliğine İlişkin Denetçi, Yönetici ve Sınıf Öğretmeni Algıları" konulu tezin savunması yapılmış ve jürimiz tarafından başarılı bulunarak, YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.